

Téereb Yonent Yàlla Yeremi

Yonent Yàlla Yeremi doon na waaraate ci Yuda lu mat ñeent fukki at, balaa gàngooru Babilon yóbbu waa réew ma cig njaam. Lii moo xewoon téeméeri at gannaaw waa Asiri di yóbbu ngàllo fukki giiri Israayil yi nekkoon ci bëj-gànnaru Yuda. Bi Asiri daano, nguuru Misra gi nekkoon ci bëj-saalum ak nguuru Babilon gi nekkoon ci bëj-gànnar ñoo séqoon Yuda, bëggoon koo noot.

Xibaar bi ëpp solo ci kàdduy waxyu yi Yeremi doon jottali dafa wax ne: mucc ci yarub Aji Sax ji wees na. Li fi sës mooy ñu dëddu seeni bàkkaar. Ñi koy déglu nag dañoo sofental ay artoom, ba mujj ko jàpp, jéng ko, ba nara jël bakkanam. Teewul Yàlla déey na Yeremi kàdduy waxyu yii ne: bu àppu mbugal mi matee, moo leen di delloosil jàmm ci seen réew.

Ci tēnk: Saar yi toppantewuñu ni xew-xew yi ame woon:

1.1—25.38 Kàdduy waxyu dal na ci Yuda.

26.1—42.22 Waxyu indi na lu jëm ci mujug Yuda.

43.1—45.5 Yeremi jottali na ay kàdduy waxyu yu dal ci kaw Misra.

46.1—51.64 Kàdduy waxyu dal na ci kaw yeneen xeeti àddina.

52.1-34 Lu jëm ci xew-xew yi téere bi tëje.

Ubbite gi

¹ Muy kàddug Yeremi, góor gi baayam Ilkiya bokk ci sarxalkat yi dëkk Anatot ca diiwaanu Beñamin.

² Kàddug Aji Sax ji dikkal ko ci jamonoy buuru réewum Yuda, Yosya doomu Amon. Mu yemook fukkeelu atu nguuram ak ñett.

³ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ko ba tey ci janti bu-urub Yuda, Yoyakim doomu Yosya, di ko dikkal, ba keroog nguurug Cedesyas di jeex, jeneen doomu Yosya ja. Mu yemook fukkeelu atu nguuram ak benn, ca juróomeelu weer wa. Booba lañu jàpp waa Yerusalem njaam, yóbbu leen.

Kàddug waxyu dal na Yuda

(Saar 1.4–25.14)

Yàlla woo na Yeremi

⁴ Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma, ne ma:

⁵ «Laata ma lay sos ci sa biiru ndey, laa la xam; laata ngay juddoo ci sa ndey, laa la séddoo, def la ngay yonent ñeel xeet yi.»

⁶ Ma ne: «Éy Boroom bi Aji Sax ji, da di manumaa wax, gone donj laa.»

⁷ Aji Sax ji ne ma: «Bul ne: “Gone laa.” Képp ku ma la yebal, dem ca; lépp lu ma la sant, wax ko.

⁸ Bu leen ragal, ngir yaw laay àndal, di la xettali.»

Kàddug Aji Sax jee.

⁹ Aji Sax ji tàllal loxoom, laal sama gémmiñ. Aji Sax ji ne ma:

«Mu ngoog, sexal naa la samay kàddu.

10 Ma ne, tabb naa la bés niki tey,
ci kaw xeet yeek réew yi,
ngay buddat, di fàqat,
di yàqate aka daaneel,
di defar aka jëmbat.»

Yàlla wone na ñaari misaal

11 Kàddug Aji Sax ji dikkal ma, ne ma: «Yeremi, loo gis?» Ma ne ko: «Caru garabu saal laa gis.»

12 Aji Sax ji ne ma: «Yaa ko gis, maa sàlloo def sama kàddu, ngir sottal ko.»

13 Kàddug Aji Sax ji dikkalaat ma ñaareel bi yoon, ne ma: «Loo gis?» Ma ne: «Cin luy bax laa gis. Mu ngi joye bëj-gànnar, jublook nun.»

14 Aji Sax ji ne ma:
«Bëj-gànnar la safaan bay fettaxe,
dal ci kaw waa réew mi mépp.

15 Maa ngii déy, di woo
mboolem waasoy réewi bëj-gànnar ak seeni buur.»

Kàddug Aji Sax jee.
«Dañuy dikk, ku ne dëj ngànguneem
fi janook bunti Yerusalem,
jànkoontee tataam yépp,
ak dëkki Yuda yépp.

16 Maay biral samay àtteek ñoom
ci seen mbon gi gépp:
Dañu maa wacc,
di taalal cuuraay yeneen yàlla,
di sujjóotal lu ñu sàkke seeni loxo.

17 «Yaw nag takkul te wax leen lépp lu ma la sant.
Bul am tiitaange fi seen kanam,
lu ko moy ma tiital la fi seen kanam.

18 «Maa ngii def la bésub tey
nga mel ni dëkk bu mag bu tata wër,
mel ni xeru weñ mbaa tatay xàñjar,
jàkkaarlook réew mi mépp,
muy buuri Yuda aki kàngamam,
di sarxalkati réew mi ak baadoolo yi.
19 Dañu lay xeex te duñu la man,
yaw laay àndal, di la xettali.»
Kàddug Aji Sax jee.

2

Yàlla taxawu na Israayil

1 Kàddug Aji Sax ji dikkal ma, ne ma:
2 «Demal yéeneji lii, Yerusalem di dégg,
nga ne: “Aji Sax ji dafa wax ne:
Maa ngi fàttaliku sa ngor ba ngay ndaw,
ak sa cofeel ba nga deeb séet,
ba ngay topp sama gannaaw ca màndiñ ma,
ba ngay jaare fa dara dul sax.
3 Mooy ba Israayil dee lu ñu sellalal Aji Sax ji,
di ndoortel meññeefam*.
Képp ku ko sex, toppees ko ko,
musiba dikkal ko.”»
Kàddug Aji Sax jee.

Bànni Israayil wor nañu

4 Dégluleen kàddug Aji Sax ji,
yeen waa kër Yanqóoba,
ba ci mboolem làngi kër Israayil.
5 Aji Sax ji dafa wax ne:
«Ana sikk bu ma seeni maam gisal,

* **2.3 ndoortel meññeefam**, Aji Sax ji lañu ko daan jagleel. Kenn sañu cee lekk.

ba tax ñu sore ma,
di topp xërëmi neen,
ba far neen?

⁶ Newuñu: “Ana Aji Sax
ji nu génne woon réewum Misra,
jiite nu ca biir màndiñ ma,
ca joor gu wow gaak xur ya,
réewum maral ma lëndëm këruus,
jaareesu fa, dëkkeesu fa?”

⁷ Ma indi leen ci suuf su nangu,
ngir leel leeni meññeefam aki ngëneelam.
Ngeen dikk sobeel sama suuf sii,
ba sama céru suuf si siblu.

Aji Sax jaa ngi layoo

⁸ «Sarxalkat yi newuñu: “Ana Aji Sax ji?”
Ñi ñank yoon wi faaleetuñu ma,
njiit yi gantal ma,
yonent yiy wax kàdduy waxyuy Baal, tuur mi,
di topp lu leen dul jariñ.

⁹ Moo ma tax di layooteek yeen,
ba layook seeni sët.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹⁰ «Demleen ba ca duni Kitim fa sowu, te xool;
yónneeleen réewum Kedar fa penku, seetlu bu
baaxa baax
ndegam dingeen gis lu mel nii!

¹¹ Fu aw xeet masa weccee yàllaam?

Moonte duñuy yàlla sax!

Moona xeet wi ma séddoo weccoo séen darajay

Yàlla

te du leen jariñ dara.

¹² Asamaanee, waarul ci lii!

Jommil, ba jommaaral!»

Kàddug Aji Sax jee.

¹³ «Ñaari yoon la xeet wi ma séddoo bàkkaar:
ma di bëtu ndox muy dund,
ñu wacc ma, man,
di gasal seen bopp kàmbi dencukaayi ndox,
te kàmb yi fett, di senn.

¹⁴ «Israayil da dib jaam a?

Am daa juddoo kërug njaam?

Ana lu tax ñu doon alalu sèxëtoo?

¹⁵ Gaynde yaa ngi ñar ci seen kaw,
di leen xiiru!

Gaynde yee gentel seenum réew,
ba seeni dëkk di gent yu kenn dëkkul.

¹⁶ Te it niti Memfisoo niti Tapanes[†]
ñooy dikk wat leen nel.

¹⁷ Xanaa du yeena def seen bopp lii,
di wacc seen Yàlla Aji Sax ji,
ba mu leen di jiite ca yoon wa?

¹⁸ Léegi lu ngeen wuti Misra?

Dangeen di naani ca ndoxum Niil ma ca Misraa?

Lu ngeen wuti Asiri?

Dangeen di naani ca dexu Efraat ca Babilon a?

¹⁹ Seenug mbon a leen di mbugal,
seen ñàkk kóllëre yar leen.

Ñamleen ba gis ni ngeen ma dëddoo,
wormaalatuleen ma, man seen Yàlla Aji Sax ji,
muy loraange ju leen wex.»

Kàddug Aji Sax jee, Boroom gàngoor yi.

[†] **2.16 Memfis** ak **Tapanes**, dëkki Misra lañu. Fi ñu ne Memfis am na sotti yu fi indi turu Nof.

Yuda amul worma

20 «Yàgg ngeena yiwiku,
dog seeni jéng,
ba ne dungeen ma jaamu.
Kaw tundoo tund,
ker garaboo garab gu naat,
gàncu ngeen fa.

21 Moona maa leen jëmbat, ngeen di ngëneelu re-
señ,

di jiwu mu mucc ayib.

Nu ngeen walbatikoo di baadoooy reseñu àll?

22 Bu ngeen raggoon woon saabu,

ba raggooteek xeme it,
seen ñaawtéef gakk, may gis.»

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee.

23 «Nu ngeen ñemee naa: “Sobeelunu sunu bopp
te toppunu tuuri Baal?”

Seetleen li ngeen nekke ci xur wi‡,

xoolleen li ngeen di def,

mel ni giléem gu ndaw, di wodd-woddi,

fu ne mu daw jëm fa,

24 mbaa mbaamu àll mu miin màndiñ mi,

xabtaloo bakkanam, di xeeñtu ngelaw li.

Bu bëggee tëbu, ku ko mana téye?

Mbaam ngonk mu koy sàkku du sonn,

bu ci tolloo rekk, mu jot ko.

25 Ma ne, buleen daw ba mujje tàñki neen
ak put gu wow.

Ngeen naa: “Bul sonn,

sopp nanu yàllay doxandéem yi,

te ñoom lañuy topp!”»

‡ 2.23 *xur wi* ñuy wax fii, mooy xuru Ben Inom ga ca Yerusalem te
ñu daan fa def ay yëfi xërëm.

26 «Gàcceg sàcc bu ñu jàpp
dees na ko gâceel waa kër Israayil,
ñook seeni buur ak seeni kàngam
ak seeni sarxalkat ak seeni yonent,
27 ñoom ñii naa bii bant: “Yaay sunu baay,”
naan wee doj: “Yaa nu sukk, jur.”
Wonuñu ma kanam, xanaa gannaaw,
te bu leen musiba dikkalee, ñu naa:
“Wallu nu boog!”

28 Waaw, ana seen yàlla yi ngeen sàkkal seen bopp?
Bu leen musiba dikkalee,
nañ leen wallu, bu ñu ko manee!
Gannaaw yeen waa Yuda,
ni seeni dèkk tollu la seeni yàlla tollu!

29 Ana lu ngeen di layook man?
Yeen ñépp a ma gântal!»

Kàddug Aji Sax jee.

30 «Mbugal naa seeni doom, jariñul dara.
Déguñu yar,
bóom ngeen seeni yonent,
mbete gaynde yuy fàdde.

31 Éey niti Israayili tey,
teewluleen kàddug Aji Sax ji!

«Ni màndiñ mi aaye, ndax mas naa nee aaye ci
Israayil?

Mbaa ma mel ni réewum lëndëm aki loraangeem?
Lu waral sama ñoñ naa:
“Noo moom sunu bopp,
dootunu délsi fi yaw”?

32 Ab janq dina fàtte takkaayam?

Am ab séet dina fàtte mbubbum xewam?
Moona sama ñoñ fàtte nañu ma fan yu dul jeex.

³³ Yeen aka mokkal gànctu!

Jeeg ju bon ji sax di jànge ci yeen.

³⁴ Te seeni pendal sax taq na

dereti néew-ji-doole yu deful dara,
fekkuleen leen it ñuy dàjji kër jàmbur§.

Loolu yépp terewul,

³⁵ ngeen naan: “Nun de defunu dara,
sànjum Yàlla won na nu gannaaw moos.”

Gannaaw nee ngeen bàkkaaruleen,
maa ngii di leen àtte.

³⁶ Yeen aka yomba soppi doxalin!

Waaye Misraa leen di bett,

na leen Asiri bette woon,

³⁷ ngeen jóge ca yenu seeni loxo.

Aji Sax jee wacc ñi ngeen yaakaar,
ba dungeen baaxlee ci ñoom.»

3

Tuub jot na

¹ Mu ne: «Su waay fasee jabaram,
mu dem doon jabaru keneen,

Su waa ja jëlaatee ndaw sa ëllëg*,
ndax loolu du sobeel a sobeel réew mii?
Moona yeen gànctu ngeen aki far yu bare,
ana nu ngeen mana délsee fi man?»

Kàddug Aji Sax jee.

² «Téenleen, séentu tund† ya ne faraas!

§ **2.34** Seetal ci *Mucc ga* 22.1. * **3.1** Yoonu Musaa mayul ku fase jabaram mu di ko jëlaat, gannaaw bu séyaatee ba tas. Seetal ci *Baamtug yoon wi* 24.1-4. † **3.2 tund**: kaw tund yooyu lañu daan jaamoo tuur yi ñu foogoon ne dañuy nangul am njur.

Ana fu ñu leen fi tëddewul?
Ci yoon yi ngeen di yeeroo
ni màngaan muy dogalee ci màndiñ mi.
Sobeel ngeen réew meek seen gànctook seenug
mbon.

³ Moo tax waame aje,
taw yiy mujje dikkul.
Teewul ngeen dëgër bët nib gànc,
ñàkk gàcce!

⁴ Léegi ngeen di ma woo wall naa:
“Baay, yaay sama xejj ca ba may ndaw.

⁵ Xanaa deesul mer ba fàww?
Xanaa xadar du sax?”

Ma ne: “Israayiloo, yeena ko wax,
waaye bon ngeen seen kemtalaay.”»

Israayil woyof kumba, Yuda toogadi

⁶ Aji Sax ji nag wax ma ci jamonoy buur Yosya
ne ma: «Gis nga li Israayil Woyof-Kumba-si def?
Di dem kaw tundoo tund ak ker garaboo garab gu
naat, di fa gànctu.

⁷ Ma noon su defee loolu lépp ba noppi, dina
délsi, te délsiwul. Te doomu ndeyam Yuda workat
bi gis na ci.

⁸ Gis naa ne it Israayil Woyof-Kumba-si gànctu
na ba ma yebal ko, jox ko kayitu pase, mu dem,
te taxul doomu ndeyam Yuda workat bi ragal.
Moom it daa dem di gànctu.

⁹ Ni gànctu yombe Israayil tax na réew mi
sobewu. Njaaloo naak yállay doj, njaalook yállay
bant.

¹⁰ Loolu yépp itam taxul Yuda workat bi, doomu
ndeyu Israayil, délsee léppi xolam fi man, xanaa di
jinigal rekk.» Kàddug Aji Sax jee.

11 Aji Sax ji nag ne ma: «Li Israayil di woyof kumba lépp sax moo tane Yuda workat bi.

12 Demal yéeneji kàddu yii fa bëj-gànnar. Nga ne: “Israayiloo, Woyof-Kumba, délsil.”

Kàddug Aji Sax jee.

“Duma la fasal kanam.
Man Boroom ngor laa,
te duma jàpp mer ba fàww.”

Kàddug Aji Sax jee.

13 “Nangul ne ñaaw nga rekk,
te man sa Yàlla Aji Sax ji nga tooñ,
di wër di fowe sa bopp ak yàllay doxandéem yi
ci ker garaboo garab gu naat,
te dégluwoo ma.”»

Kàddug Aji Sax jee.

14 «Yeen doom yu woyof kumba yi, délsileen.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Maay seen boroom kër,
maay jële kenn ci bii dëkk,
ñaar ca bee gox,
boole indi Siyon,

15 tànnal leen sàmm yu ma doy,
ñu sàmm leen xam-xam ak xareñ.

16 Janti keroog bu ngeen baree ba giir ci réew mi,
deesul waxe gaalu kóllërey Aji Sax ji‡;
xel dootu ci dem,
deesu ko fàttaliku sax,
te deesu ko namm,
deesu ko sàkkati sax.»

Kàddug Aji Sax jee.

17 «Janti keroog

‡ 3.16 *gaalu kóllërey Aji Sax ji* moo doon firndeel teewaayu Aji Sax ji ci digg bànni Israayil.

Yerusalem, ngànguney Aji Sax ji lees koy woowe,
xeetoo xeet di fi daje,
ngir Aji Sax ji turam ñeel Yerusalem,
te dootuñu të ticc ci seen mébét yu bon.

18 Janti keroog waa kër Yuda
ànd ak waa kër Israayil,
bawoondoo réewum bëj-gànnar,
wuti réew ma ma séddoon seeni maam.

19 «Maa leen naroona teral ni doom yu góor,
may leen suuf su xemmemlu,
ngeen gënle xeet yépp suuf.
Ma noon dingeen ma woowe baay
te dungeen ma dëddu mukk.

20 Teewul, yeen waa kër Israayiloo, ngeen wor ma,
ni as ndaw di wore faram.»

Kàddug Aji Sax jee.

21 «Coow dégtu na ca kaw tund ya ne faraaas,
bànni Israayil ay jooy aka tinu.

Ñoo lajj seenu yoon,
fàtte seen Yàlla Aji Sax ji.

22 Yeen doom yu woyof kumba yi,
waññikuleen, ma fajtal seen woyof kumba.»

Kàdduy tuub jib na

Nu ngi nii fekkisi la,
yaw kay yaay sunu Yàlla Aji Sax ji.

23 Naxi neen kay lañu jële ca xërëmi tund yu ndaw
ya

ak coowal kaw tund yu mag ya.

Muccu Israayil kay, fi sunu Yàlla Aji Sax ji.

24 Ba nuy gone ba tey,
tuur mu ruslu maa ngi neenal ñaqu maam yi,
seen jur gu gudd ak gu gàtt,

ba ci seeni doom, góor ak jigéen.

²⁵ Nan gapparoo sunu gâcce,
sàngoo sunu toroxte.
Nook sunuy maam déy,
ba nuy gone ba tey jii,
nu ngi tooñ sunu Yàlla Aji Sax ji,
te déggalunu sunu Yàlla Aji Sax ji.

4

¹ «Yaw Israayil, sooy waññiku,
waññikul fi man.»

Kàddug Aji Sax jee.
«Soo jëlee fi sama kanam
sa jëf ju siblu,
te jenguloo,

² xanaa nga waat ci Aji Sax jiy dund,
def ko ci dëgg ak yoon ak njub,
kon xeet yi dinañu barkeeloo Aji Sax ji,
di ko sagoo.»

³ Aji Sax ji déy dafa wax waa Yudaak Yerusalem,
ne leen:

«Ruujleen seen tool,
buleen ji ciy dég.

⁴ Yeen waa Yudaak Yerusalem, deeleen xaraf ngir
Aji Sax ji,
dogleen seen mbuñukay xol,
balaa sama xadar ne jippét ni sawara,
di tàkk te deesu ko fey
ndax seen jëf ju bon.

Xare jib na

⁵ «Nangeen yégle lii fa Yuda,
dégtale ko fa Yerusalem,
yéenee koob bufta bi biir réew mi

te xaacu seen kem kàttan ne leen:
“Dajeleen, nu dem ca dëkk ya tata wër.”

⁶ Yékkatileen raaya, jubale Siyon,
làqujileen, buleen taxaw,
musiba déy laay jële běj-gàннаar,
muy safaan bu réy.

⁷ «Gayndee fëlle geeram,
yàqkatu xeet yee jóg, génne këram,
nara gentel seeni dëkk,
ba ñu di gent yu kenn dëkkul.

⁸ Kon nag solleeni saaku, ñaawloo te yuuxu ne:
“Merum Aji Sax ji tàng na kat te moyu nu.”

⁹ Bésu keroog,» kàddug Aji Sax jee,
«xolu buur jeex, kàngam ne yàcc,
sarxalkat waaru, yonent jommi.»

Yeremeey wax

¹⁰ Ma ne: Éy Boroom bi Aji Sax ji,
yaa naxlu askan wii nax yu metti,
ba nga nee: «Yerusalem jàmm lay am,»
te saamar tege ci putam.

Mbugal taxaw na

¹¹ Janti keroog dees na wax askanu Yerusalem wii,
ne leen:

«Jaas bu tàng a uppe kaw tund ya ne faraa ca
màndiŋ ma,
wuti sama ñoñ.

Du doon ngelaw lees di bàcceeka beese.

¹² Ngelaw lu ko ëpp doole laay indi.

Léegi maa leen di biral sama kàddug mbugal.»

Waa Yerusalem ay wax

¹³ Noon baa ngii, di jóg niy niir,
watiiri xareem ni ngélén,

fasam ya gëna gaawi jaxaay.
Wóoy ngalla nun, yàqu nan!

Yàllaay wax

14 «Éey Yerusalem, fóotal sa xol, jële ci lu bon,
ndax nga mucc.

Foo àppal sa mébéti xol yu bon?

15 Kàddug yéenee ngi jibe Dan,
musiba dégtu na, bawoo tundu Efrayim.

16 Jottalileen ko xeet yi,
neleen Yerusalem:

“Songkat yaa ngii riire réew mu sore ma,
xaacoondoo fi kaw dëkki Yuda.”

17 Ñooy gaw Yerusalem ni wattukati tool,
ndax man la gàntal.»

Kàddug Aji Sax jee.

18 «Sa jëfin ak say jëf a la yóbbe lii,
sa musibaa ngoog, wex la xàtt,
di dagg sa xol.»

Yeremi jàq na

19 Maaka jàq a jàq bay jal-jali,
sama xol biy fuddu!

Éy wii mititu xol!
Duma mana noppi,
maa dégg wooteb bufta
ak yuuxi xare.

20 Yéenees na rajaxoo ci kaw rajaxoo,
réew mi mépp ne tasar kay!

Jekki-jekki samay xayma tasaaroo.
Xef-xippi ndimoy xayma ya xotatoo!

21 Xanaa дума gis ba fàww raayab noon,
buftab xare di ko feelu?

Aji Sax jee jéppi na ñoñam

²² «Dofe la sama ñoñ def.
Man, xamuñu maay kan,
mbetey gone yu dul xalaat dara;
dég-dég, tus;
seen xel mépp, lu bon rekk,
lu baax, xamuñu ci tus.»

Yeremeey wax

²³ Maa xool suuf,
ndeke ma nga ne maraas, ne wëyën;
ma xool asamaan,
leer amatu ca.

²⁴ Ma xool tund yu mag yi,
ndeke ñu ngi yëngu,
tund yu ndaw yépp di jaayu.

²⁵ Ma xoolaat, gisuma nit,
njanaaw yépp daw.

²⁶ Ma xool, gis suuf su nangu sa
di ndànd-foyfoy,
dëkk yépp raaf
ndax Aji Sax jeek tàngaayu sànjam.

²⁷ Aji Sax ji déy dafa wax ne:
«Duma tas lépp tasar,
waaye réew mi mépp ay gental.

²⁸ Loolooy tax suuf di ñaawlu,
asamaan di lëndëm.
Maa ko wax, maa ko dogu;
duma dëpp, duma deltu gannaaw.»

Yerusalem dugg na fitna

²⁹ Gawar ak fittkat riir,
waa dëkk yépp fëx,
ñii tàbbiy gajj,
ñee ñalgu ci kawij doj,

ñu won dëkkoo dëkk gannaaw,
kenn desatu ca.

³⁰ Yaw Yerusalem mu tas mi,
ana looy def nii,
di solu ba yànj,
gànjaroo wurus,
tusngalu, yàkkleey gët?
Yaa ngi sañse ci neen:
say xéddkat wacc nañu la,
sa bakkan lañuy wut.

³¹ Baatu ndaw su jagadi laa dégg,
ma nga jàq, di matub taawam.
Baatub Siyon, dëkk bu taaru baa!
Ma ngay àppaat, tàllal loxo ya,
naan: «Wóoy, ngalla man;
ne yàcc ci loxol bóomkat yi!»

5

Mbugal war na

Yàllaay wax

¹ «Wërleen mbeddi Yerusalem,
xoolleen, seet ciy péncam rekk ba xam
ndegam dingeen gis kenn,
kenn kepp kuy def njub,
di sàmm worma,
ma daldi leen baal.

² Bu ñu nee sax: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund,”
ay fen lañuy giñ.»

Yeremeey wax

³ Aji Sax ji, xanaa du worma ngay sàkku?
Dóor nga leen, safu leen;
nga làbbali, ñu tanqamlu,
wowle ba raw doj, baña dëpp.

4 Man nag, ma noon: «Ñii de ay baadoolo rekk
lañu,
di def jëfi dof,
xamuñu yoonu Aji Sax ji,
xamuñu lu seen àtteb Yàlla laaj.

5 Kon naa dem seeti kàngam yi,
wax ak ñoom.
Xanaa ñoom dinañu xam yoonu Aji Sax ji,
xam lu seen àtteb Yàlla laaj.»
Waaye ñoo bokk daggook Yàlla,
doggook moom.

6 Moo tax gaynde di génne ci gott bi, fàdd leen,
bukkiy mändin mi di leen yàpp,
segg di tëru seeni dëkk,
ku ca génne, dees na la xotat.
Seeni moy a bare,
te seen ñàkk worma réy.

Yàllaay wax

7 «Yerusalem, ana lu tax ma di la baal,
te say doom wacc ma,
di giñe lu dul Yàlla.
Ma reggal leen, teewul ñuy njaaloo,
riixle, jëm kër gànc ya!

8 Mbete fas yu suur, tukkal,
ku ne ñexal, jëm ca sa jabaru moroom.

9 Lii, дума leen ko думaa?»

Kàddug Aji Sax jee.
«Wii xeet, ndax дума ko fey yoolam?

10 «Yéegleen seeni tata, yàqate,
waaye buleen leen jeexal tàkk.
Tenqileen lawit yi,
ñooñoo boddul ci Aji Sax ji.

11 Waa kër Israayil ak waa kër Yuda kat,
ñoo ma wor a wor!»
Kàddug Aji Sax jee.

12 «Ñoo fenal Aji Sax ji,
naan: “Moom du def dara,
musiba du nu dal,
saamaroo, xiifoo, dunu ci gis dara.

13 Yonent yi daal, ngelawal neen!
Kàddug Yàlla newul ci ñoom;
li ñuy wax, na leen yenu!”»

Aji Sax ji artu na xeet wi

14 Moo tax Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax
ne:

«Gannaaw wax jii lañu wax,
maa ngii di def samay wax di sawara ci sa gémmiñ,
muy xoyom askan wii mel ni matt.

15 Éey waa kër Israayil,»
kàddug Aji Sax jee,
«maa ngii di indi fi seen kaw xeet wu bawoo fu
sore.

Xeet wu am kàttan lañu,
xeet wu yàgga yàgg,
wu ngeen xamul seen làmmiñ,
te dégguleen seeni wax.

16 Seen mbari fitt ñafal paxum bàmmeeñ,
ñoom ñépp di ñeyi xare.

17 Ñooy dikk, warax seen meññeef ak seen ñam,
jeexal seeni doom, góor ak jigéen,
lekk seen jur gu gudd ak gu gàtt,
saax-saaxee seeni reseñ ak seeni figg;
te dëkk yi ngeen yaakaare seeni tata,
dooley saamar a koy tas.

18 Waaye bési keroog it,»

kàddug Aji Sax jee,
«duma leen jeexal tàkk.

19 Bu ñu nee:

“Ana lu waral sunu Yàlla Aji Sax ji teg nu lii lépp?”

ne leen: “Yàlla nee:

Ni ngeen ma dëddoo, di jaamu yàllay jàmbur ci
seenum réew,

ni ngeen di jaamujee ay jàmbur

biir réew mu ngeen moomul.”

20 «Jottalileen lii waa kër Yanqóoba,
biralleen ko fa Yuda, ne leen:

21 “Ngalla dégluleen lii,

xeet wu dofe, ñàkk xel wi ngeen doon,

ami gët te dungeen gis,

ami nopp te dungeen dégg!

22 Man daal, ndax dangeen maa ragalul,
am dungeen raf ci sama kanam?”»

Kàddug Aji Sax jee.

«Man mi teg gannuus, yemalee ko géeej,

dogalal ko ko dàkk te du ko jàll,

lu mu wañax wañax, du ko man;

gannax ya day riir, te du jàll!

23 Waaye wii xeet a dëgër bopp te déggadi.

Dëddu nañu ma ba wéy.

24 Seen xel demul sax ba ne:

“Tee noo ragal sunu Yàlla Aji Sax

jiy jot, mu tawal nu,

taw yu jëkk ak yu mujj yi,

àppal nu ayi bési ngóob,

sédde nu?”

25 Yooyii seeni ñaawtéef a ko waññi,

seen bàkkaar a leen xañ ngëneel.

Mbon maase na ci xeet wi

²⁶ «Waaw! Daa am ñu bon ci sama ñoñ,
ñuy tërooka fiire
mbete nappkati picc.

²⁷ Ni kaaf di feeseeki picc,
ni la seeni kër di feese alali càcc,
ba tax ñu yokku ba woomle,

²⁸ yaflu, di nes-nesi.
Seenug mbon it amul kem:

duñu defal jirim njub,
duñu àtte néew-ji-doole dëgg.

²⁹ Lii, ndax дума leen ko думaa?»

Kàddug Aji Sax jee.

«Xeet wu mel nii ndax дума ko fey yoolam?

³⁰ Lu siblu te yées am na ci réew mi:

³¹ Yonent yiy wax kàdduy fen,
sarxalkat yiy jiitee seen coobare,
te sama ñoñ soppe ko ni!

Moo, ca muj ga, nu ngeen di def?

6

Gawub Yerusalem nuyoo na

¹ «Yeen askanu Beñamin, fëxleen,
génn Yerusalem.

Walleen bufta bi fa Tekowa,
jafaleleen jum yi Bet Kerem, artoo ko,
musiba kat a ngi yëre bëj-gànnaar,
di safaan bu réy.

² Yaw Siyon, dëkk bu taaru bi te xejj,
dama lay dammat.

³ Ay sàmm ak seeni gétt ci sa kaw,
ñu samp seeni xayma, wër la,
di foral, ku nekk ak pàccam.»

⁴ Ñii ne: «Waajalleen xare baak ñoom,
nu songi leen digg bëccëg.
Waaye wóoy nun, jant a ngi lang,
keru ngoon di law!»

⁵ Ñee ne: «Nan songi congum guddi boog,
ba rajaxe seen kër yu yànj yi.»

⁶ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi déy da ne:
«Gorleeni bant,
sëkke Yerusalem, gaw ko!
Dëkk bii dees koy mbugal,
àqu nooteel la fees dell.

⁷ Ni bëtu ndox di dawé,
ni lañuy dawale seenug coxor.
Fitnaak salfaañoo riir ci dëkk bi,
gisuma lu moy jagadeek loraange!

⁸ Yeen waa Yerusalem, deeleen dégg
bala ma leena dëddu,
ba gentel réew mi
gent bu kenn dëkkul.»

Askan wa të na

⁹ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Nañu witt a witt ndesu Israayil,
ni ñuy witte reseñ,
ba nga dawalaat say loxo ca car ya.»

Yeremeey wax

¹⁰ Moo kan laay waxal,
artu ko ba mu déglu?
Seen nopp a fatt ba manatuñoo sax teewlu.
Kàddug Aji Sax jaa ngii,
mel ni lu ñu rus,
lu ñu safoowul!

¹¹ Maa ngi fees dell ak merum Aji Sax ji,

ba manatuma koo dékku.

Yàllaay wax

«Sippi ko tuut-tànk yi ci mbedd mi,
sippiwaale ko waxambaane yi daje,
mu laawaale jëkkër ak jabar,
mag ak màggat,

¹² seeni kër doon alali jàmbur,
ak seeni tool it ak seeni jabar.

Maay xàcc sama loxo déy,
dal ci kaw waa réew mi.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹³ «Ndax ki gëna tuut ba ki gëna mag,
ñépp a ngi lewal lu lewul.
Yonent akub sarxalkat,
ñépp a ngi wor.

¹⁴ Sofental nañu sama pajum ñoñ ñi dammatoo,
naan: “Jàmm, lépp jàmm!”
te jàmm amul.

¹⁵ Ñu wara am gâce ci seen jëf ju siblu,
te gâce gâceelu leen.
Xamuñu sax luy kersa!
Moo tax ñuy fëlëñoondook ñiy fëlëñu.
Kera ba ma leen di dikkal, ñooy tërëf.»
Aji Sax jee ko wax.

Pexey askan wi jur na musiba

¹⁶ Aji Sax ji dafa wax ñoñam ne:
«Taxawleen ca selebe yoon wa, xool,
te laajte yoon ya woon,
ne: “Ana yoonu mbaax?”
Ngeen awe ca, am noflaayu bakkan.»

Ñu lànk ne: «Awunu ca.»

¹⁷ «Ma tabbal leeni wattukat
ne: “Teewluleen bufta bu jib.”»

Ñu lànk ne: «Teewluwunu.»

¹⁸ «Moo tax yeen xeet yi, dégluleen;
yeen waaso yi, seedeleen liy xaar ñii.

¹⁹ Yeen waa àddina, dégluleen!

Maa ngii di indil askan wii musiba
mi leen seeni pexe jural.

Ñoo faalewul samay kàddu,
gàntal sama yoon.

²⁰ Lu may doye lii?

Ndàbb lu jóge Seba*,
diw gu xeeñ, bawoo réew mu sore?
Seeni saraxi rendi-dóomal safu ma;
seen saraxi jur, bëgguma.»

²¹ Moo tax Aji Sax ji wax ne:

«Maa ngii di tegal askan wii
ay pakk, ñu fakkastaloondoo,
baay ak doom,
dëkkandookub xarit,
ñépp sàngu.»

Noon sàqee na bëj-gànnar

²² Aji Sax ji dafa wax ne:

«Aw askan a ngii bàyyikoo réewum bëj-gànnar,
xeet wu mag lañuy doon, sàqee fa cati àddina.

²³ Fitt aku xeej lañuy ñëb,

néeg lool, duñu yërëm;

seen coow ni riirum géej,

ñu war seeni fas, rëptal,

làng-déral leen,

yeen waa Siyon, dëkk bu taaru bi.»

Waa Yerusalem ay wax

* **6.20 Seba**, am réew la wu bokk ci sowu Arabi, fa féeete suuf.

24 Danoo dégg riir mi,
sunuy yoxo yoqi,
njàqare ne nu taral,
ni mititu mat.

25 Kii naa: «Bul génn ci àll bi!»
Kee naa: «Bul jaar ci yoon wi!»
Saamar kay a nga ca loxol noon ba,
tiitaange dajal fépp!

Yeremeey wax

26 Éey bokk yi, solleeni saaku,
diwoo dóomu-taal, ñaawloo ko.
Ñaawluleen ni kuy dēj benn bàjjo
te jooy jooy yu metti,
nde yàqkat bi day jekki,
ne sunu kaw dàll!

Yàllaay wax Yeremi

27 «Maa la def sama nattukatu ñoñ,
nga di leen nattu ni ñuy nattoo xaaalis,
te war leena seetlu, nemmiku seen jikko.

28 Ñoom ñépp a di fippukat yu fétteeral,
wër di sos,
dëgërle ni xàñjar ak weñ gu ñuul.
Ñoom ñépp di yàqkat.

29 Tëgg wal taalam, mu yànj;
sawara seeyal betteex.
Xellees na koo xelli ci neen,
taxul li ci bon génn.

30 Dees na leen woowe mbuubitum xaaalis,
nde Aji Sax ji buub na leen, sànni.»

7

Yeremi yedd na demkati kër Yàlla yi

¹ Kàddu gii dikkal na Yeremi, bawoo fa Aji Sax ji. Mu ne ko:

² «Taxawil fa bunti kër Aji Sax ji, nga yéene fa kàddu gii, ne leen: “Mboolem yeen waa Yuda ñiy jàlle bunt yii, di jaamusi Aji Sax ji, dégluleen kàddug Aji Sax ji.

³ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, Yàllay Israayil dafa wax ne: Jekkalleen seeni jikkook seeni jëf, ma dëël leen bii béreb.

⁴ Buleen naxe seen bopp kàdduy caaxaan, naan: ‘Kër Aji Sax jaa ngi, kër Aji Sax jaa ngi fii, kër Aji Sax jee!’

⁵ Su ngeen jekkalee jekkal seeni jikko ak seeni jëf déy, di def a def yoon seen digg ak seen moroom,

⁶ te nootuleen doxandéem, ab jirim akub jëtun, tuuruleen deretu jàmburu Yàlla, fi bii béreb, top-puleen yeneen yàlla bay loru,

⁷ su boobaa, ma dëël leen bii béreb, réew mi ma joxoon seeni maam, bu yàgg, ba fàww.

⁸ Yeena ngii di naxe seen bopp waxi caaxaan yu amul njariñ.

⁹ Yeen, nu ngeen mane di sàcc, di bóome, di njaaloo, di giñi fen, di taalal Baal tuur mi cuuraay, di topp yeneen yàlla yu ngeen xamul,

¹⁰ tey dikk taxaw fi sama kanam, biir kër gii ñu ma tudde, te naan: ‘Nun kay raw nanu,’ ba tax ngeen di def mboolem lu siblu lii?

¹¹ Rawtub sàcc daal ngeen def kër gii ñu ma tudde? Man de lii laa gis! Kàddug Aji Sax jee.

¹² «“Demleen rekk kay ca sama béreb ba ca Silo, fa ma njëkkoona dëël sama tur, ngeen xool na ma

ko def ngir mbonug Israayil, sama ñoñ*.

¹³ «“Gannaaw def ngeen jëf jii jépp nag,” kàddug Aji Sax jee, “te ma waxoon leen a wax ay yooni yoon, dégluwuleen; woo leen, wuyuwuleen,

¹⁴ kër gii ñu ma tudde, ngeen yaakaar ko, béreb bii ma leen joxoon, yeen ak seeni maam, na ma def Silo laa koy def.

¹⁵ Dama leen di dàq, ngeen sore ma, na ma dàqe woon seen boka yépp, askanu Efrayim† gépp.”

Yàlla gàntal na

¹⁶ «Waaye yaw bul ñaanal askan wii, bu leen yékkatil kàddug ñaan, bu leen tinul fi man. Du maa lay déglu moos!

¹⁷ «Xanaa gisoo li ñu nekke fi dëkki Yuda ak ci mbeddi Yerusalem?

¹⁸ Doom a ngi taxan, baay di taal, jigéen di noot lu mu nàkkal tuur mi ñuy woowe Lingeeru asamaan, di tuural yeneen yàlla, di ma ko naqar-ale!

¹⁹ Du man lañuy naqaral moos!» Kàddug Aji Sax jee. Mu ne: «Xanaa kay ñoo ciy rus!»

²⁰ Moo tax Aji Sax ji Boroom bi dafa wax ne: «Sama xadar a ngii di sottiku fi bii béreb, fi kaw nit ak mala, garab ak lu suuf meññ, lépp ne jippét, te deesu ko fey.»

²¹ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, Yàllay Israayil dafa ne: «Seen juru saraxu rendi-dóomal yooyee, dollileen ko ci seen yeneen sarax, te dërëx‡.

* **7.12** Seetal ci *1.Samiyel* saar 4. † **7.15 Efrayim**, genn la ci fukki giiri bànni Israayil ya séq réewum Israayil, ca bëj-gànnaru réewum Yuda. ‡ **7.21** Ci yoon, saraxu rendi-dóomal, deesu ci lekk dara. Yàllaa ngi leen di ñaawal fii, di leen won ne gedd na seen bépp sarax.

²² Bés ba may génne seeni maam Misra déy, waxuma leen woon mbaa di leen sant mbirum saraxu rendi-dóomal ak yeneen sarax.

²³ Mbir mii déy laa leen santoon ne leen: “Déggalleen ma, ma doon seen Yàlla; yeen ngeen doon sama ñoñ. Doxeleen wépp yoon wu ma leen sant, su ko defee ngeen baaxle.”

²⁴ Waaye déggluwuñu ma, teewluwuñu ma, xanaa di jëfe seen xel ak seen dëgër bopp ak seen bon xol, ba tax ñu dellu gannaaw, jëmuñu kanam.

²⁵ La dale bés ba seeni maam génne réewum Misra ba bésu tey jii, yónnee naa leen bés bu nekk mboolem sama jaam ñi, maanaam yonent yi.

²⁶ Waaye déglu wuñu ma, teewluwuñu ma, xanaa saaju loos, di bon, ba yées seeni maam.

²⁷ «Dinga leen wax kàddu yii yépp, te duñu la déglu, nga woo leen, duñu la wuyu.

²⁸ Su ko defee nga ne leen: “Xeet a ngii wu dul déglu kàddug Yàllaam Aji Sax ji, nanguwuñu yar, worma tumurànkeel leen, ba daggook seen làmmiñ.

Xuru Ben Inom di xuru dee

²⁹ «“Waa Yerusalemee, seen njañ§ li ngeen séddoo Yàlla, xuufleen ko, sànni, ñaawloo ko, xaaculeen fa kaw tund ya ne faraa, nde Aji Sax ji xalab na, wacc na seen maas gii sabab sànjam.”

³⁰ Waa Yuda déy, ñoo def lu ma ñaawlu.» Kàddug Aji Sax jee. «Ñoo yeb yëf yu siblu fi biir kër gi ñu ma tudde, di ko sobeel.

§ 7.29 *njañ*: seetal ci *Màndiŋ ma* 6.1-8.

³¹ Ñoo tabax ay bérebi jaamookaay ca béreb bu tudd Tofet fa xuru Ben Inom, di fa sarxe seeni doom, góor ak jigéen, lakk leen, te santanewuma ko, jaarul sax ci sama xel.

³² Moo tax ay bés a ngii di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «deesatul tudd Tofet mbaa xuru Ben Inom, xanaa xuru Bóomukaay. Dees na rob ca Tofet ndax ñàkk bérebu robukaay.

³³ Néewi xeet wii mujj di lekku njanaaw ak rabu àll, te kenn du leen mana dàq.

³⁴ Maay dakkal fi dëkki Yuda, dakkal fi mbeddi Yerusalem coowal mbégteek bànnex, dakkal kàddug boroom séet, dakkal kàddug séet, ndax réew mu tumurànke.

8

¹ «Su boobaa déy,»

kàddug Aji Sax jee,
«noon yeey sulli yaxi buuri Yuda
ak yaxi kàngam yi
ak yaxi sarxalkat yi
ak yaxi yonent yi
ak yaxi waa Yerusalem,
fa seeni bàmmee,

² weer leen ci naaj week weer wi
ak mboolem biddiwi yi ñu soppoon,
di leen jaamu, di leen wut aka topp,
di leen sukkal.

Deesu ko dajale, deesu ko suul;
day mel niy jonkan fi kaw suuf si.

³ Dee mooy gënal dund
mboolem ku des ci njaboot gu bon gii,
ak mboolem fu ñu dese fa ma leen tasaare woon.»

Kàddug Aji Sax jee, Boroom gàngoor yi.

Askan wi të na ticc

⁴ «Nanga leen wax ne leen:

“Aji Sax ji dafa wax ne:

Xanaa ku daanu, da dul jógaat?

Am ku lajj, du délsi?

⁵ Lu tax xeet wii dëddu?

Lu tax Yerusalem gii lajj, baña délsi?

Ñu ngi langaamoo naxi neen,

baña délsi.

⁶ Teewlu naa, déglu naa;

du lu jaadu lañu wax.

Kenn tuubu ci mbonam,

ba ne: ‘Lu ma def nii?’

Ku nekk a topp yoonam,

ni fas wu màmm cib xare.

⁷ Ag xodd sax xam na bésub demam,

pitax, wetwet ak mbelaar it dem,

tey sàmm seen bésub délsi.

Waaye sama ñoñ faalewuñu àtteb Aji Sax ji.

⁸ Nu ngeen mane ne: ‘Am nan xel,

nu ngeek yoonu Aji Sax ji,’

te xalimay yoonalkat soppi ko fen?

⁹ Dees na gâceel boroom xel yi,

ñu jàq, jatarje.

Kàddug Aji Sax jaa ngii ñu dëddu ko,

ana seenum xel?

¹⁰ «“Kon nag maay jël seeni jabar, jox ñeneen,

jox seeni tool ay foqatikat,

ndax ki gëna tuut ba ci ki gëna mag,

ñépp a ngi lewal lu lewul.

Ab yonent akub sarxalkat, ñépp a ngi wor!

11 Sofental nañu sama pajum ñoñ ñi dammatoo,
naan: 'Jàmm, lépp jàmm!'
te jàmm amul.

12 Ñu wara am gâce ci seen jëf ju siblu,
te gâce gâceelu leen.
Xamuñu sax luy kersa!
Moo tax ñuy fëlëñoondook ñiy fëlëñu.
Bu ma leen dikkalee, dinañu tërëf.”»
Aji Sax jee ko wax.

*Yaakaar tas na
Yàllaay wax*

13 «Maa leen di witt a witt.»
Kàddug Aji Sax jee.
«Garabu reseñ du dese doom,
figg du dese doom,»
kàddug Aji Sax jee,
«xob ya sax day wow.
Lu ma leen joxoon, rècc na leen.»

Askan waay wax

14 Ana lu nuy toog?
Fabuleen, nu dem ca dëkk ya tata wër,
deewi fa.
Sunu Yàlla Aji Sax ji nar na sunu dee;
moo nu nàndal tookey mbugal,
nde noo tooñ Aji Sax ji.

15 Nuy yaakaar jàmm,
dara baaxul;
nuy séentum paj,
tiitaange ne jaas!

16 Seen noowi fas yaa dégtóo bëj-gànnar fa Dan,
seen fasi naaru-góor di ñexal, suuf sépp yëngu.
Ñu dikk, tas réew mi tasar,
booleek li ci biiram,

ak dëkk beek ñi ci biiram.

Yàllaay wax

¹⁷ «Maa ngii déy di leen yónnee
jaani ñàngóor yu déggul jat,
ñu di leen màtt.»

Kàddug Aji Sax jee.

Yeremi am na naqar

Yeremeey wax

¹⁸ Ndaw naqar wu tiis,
ndaw xol bu diis!

¹⁹ Sama bokk yaa ngooguy yuuxu
yuux yu àkki fu sore,
naan: «Moo xanaa Aji Sax ji daa newul Siyon?
Xanaa Buurub Siyon da fee nekkatul?»

Yàllaay wax

«Lu tax ñuy yékkati sama xol
ak seen jëmme tuur yii,
seen yàllay doxandéem yi tekkiwul dara?»

Askan waay wax

²⁰ Ngóob wéy na, jamonoom wees,
te nun de muccagunu.

Yeremeey wax

²¹ Sama bokk yi seen xol jeex
tax na sama xol jeex,
may tiislu, tancoo njàqare!

²² Moo ndax diwu pajtal amul Galàdd*?
Am fajkat a fi amul?

Ana lu tax ba bokk yi taneegunu?

²³ Aka neexoon sama bopp soppaliku ndox,
saay gët di seyaan buy xelliy rongooñ

* **8.22 Galàdd**, ab gox la bu féete dexe Yurdaŋ penku te nekkoon
fu bare gàncaŋi pajtal.

yu ma jooye guddeek bëccëg
bokk yi ñu bóom!

9

¹ Éy ku ma mayoon ci màndiŋ mi
dalú panaanum njëggaan,
ba ma teqalikook bokk yi, wacc leen,
dem, bàyyi leen?
Ñoom ñépp ay bokkaale,
di gàngooru workat.

Dëgg jeex na
Yàllaay wax

² «Ñu ngi tàwwi ni fittkat seen làmmiñu workat,
seen doole ci réew mi doxaluñu ci yoon.
Ñu ngii di def lu bon ci kaw lu bon,
te man faalewuñu ma.»
Kàddug Aji Sax jee.

³ «Na ku ne moytu dëkkandoom
te baña wóolu menn mbokk.
Kuy mbokk déy, lal nga pexem wuruj, di wuruj;
kuy dëkkandoo, sos ngay wéye.

⁴ Ku ne sa dëkkandoo ngay nax,
te dëgg, doo ko wax.
Dañoò tàmmi fen,
di def njekkar ba sonn.

⁵ Yeena ngi dëkke njublan,
njublan rekk,
faaleetuleen ma.»
Kàddug Aji Sax jee.

⁶ Moo tax Aji Sax ji Boroom gàngoor yi
wax ne: «Maa ngii di leen segg,

nattu leen ni weñ gu sawara seeyal, xelli!
Ana nu may def neneen
ak sama ñoñ?

⁷ Seen làmmiñ di fitt guy bóome,
seeni wax dig njublanj.

Nit di wax moroomam jàmm,
te di ko tëru cim xelam.

⁸ Lii, ndax дума leen ko думaa?»

Kàddug Aji Sax jee.

«Xeet wu mel nii ndax дума ko fey yoolam?»

*Jooy jot na
Yeremeey wax*

⁹ Tund ya laay jooy, di yuuxu,
di jooy parluy màndinj ma,
fa lépp lakk, ba jaareesu fa,
déggeesul baatu jur;
njanaaw ak mala,
lépp daw, ne mes.

Yàllaay wax

¹⁰ «Maay def Yerusalem jali doj,
till yi dëkke;
ma def dëkki Yuda gent bu kenn dëkkul.»

Yeremeey wax

¹¹ Ana ku muus, ba xam lu waral lii?
Ana ku Aji Sax ji waxal,
mu wax nu lu waral réew mi sàнку,
gental ni màndinj mi,
kenn jaaru fi?

Yàllaay wax

¹² Aji Sax ji ne:

«Ñoo wacc sama yoon
wi ma leen tegaloon,
sàmmuñu sama kàddu,

jëfewuñu ko,

¹³ xanaa wéy ci dëgër bopp,
topp tuuri Baal yi leen seeni maam miinaloon.»

¹⁴ Moo tax Aji Sax ji Boroom gàngoor yi,
Yàllay Israayil wax ne:
«Maa ngii di leelsil xeet wii njàqarey xeme,
nàndal leen tookey mbugal.

¹⁵ Maa leen di wasaare fi biir xeet yu ñu xamuloon,
du ñoom, du seeni maam.
Maa leen di tofal saamar, ba raafal leen.»

¹⁶ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Ne leen: “Gisleen li xew te woowi jigéeni jooykati
dëj yi, ñu dikk;
yónneeleen ca ña gëna man, ñu dikk.”»

Askan waay wax

¹⁷ Ñiy dëbbe, nañu nu gaawe ci jooy yi,
gët taa, rongooñ wal.

¹⁸ Yuux a ngoog, jibe Siyon.
Ñu naa: «Nooka rajaxoo,
torox ba ne tott,
noon màbb sunuy dëkkuwaay,
nu génn réew mi.»

Yeremeey wax

¹⁹ Yeen jigéen ñi,
ngalla dégluleen kàddug Aji Sax ji,
taataan waxam,
ba jàngal seeni janq jooyi dëj,
jigéen ju ne jàngal moroomam yuuxi dëj.

²⁰ Dee déy moo ñalgoo sunuy palanteer,
dugg sunuy kër yu yànj,
rey gone yi ci mbedd mi,

ak xale yu góor yi ci pénc yi.

Yàllaay wax

²¹ «Ne leen: “Kàddug Aji Sax jee.

Néew yeey wetaroo ci àll bi, mel niy jonkan,
ni gub yu góobkat won gannaaw, kenn forul.”»

Ku xam Yàlla rekk a xelu

²² Aji Sax ji dafa wax ne:

«Ku xelu, bumu damoo am xelam;
ku jàmbaare, bumu damoo njàmbaaram;
ku woomle, bumu damoom koomam.

²³ Kuy damu kay, na damoom xelam
mu ko may mu xam ma,
xam ne maay Aji Sax
jiy doxal ngor ak yoon ak njub fi kaw suuf.
Loolu déy mooy sama bànnex.»
Kàddug Aji Sax jee.

Xaraf, na Yàlla tax

²⁴ «Ay bés a ngii di ñëw,»

kàddug Aji Sax jee,

«maay dikkal képp ku xarafam yem ci yaram,

²⁵ muy waa Misra, di waa Yuda,
di Edomeen ñeek Amoneen ñi,
di Mowabeen ñeek
mboolem ñiy wat seen peggu kawaru bopp*
te dëkke màndiŋ mi,
nde xeet yooyu, kenn xarafu ci dëgg, te it
bànni Israayil gépp

* **9.25 peggu kawaru bopp:** seetal ci *Sarxalkat* 19.27.

xarafuñu xarafu xol†.»

10

Aji Sax ji du moroomu xërëm

¹ Yeen bànni Israayil, dégluleen kàddu gi leen Aji Sax ji dégtal.

² Aji Sax ji dafa wax ne:

«Jikkoy xeeti yéefar yi, buleen ko roy;
màndargam asamaan, buleen ko tiit;
na ko yéefar yi tiit.

³ Aaday xeet yi kat neen la.
Garab lañuy gore ca gott ba,
ab yattkat yatte ko sémmin,

⁴ rafetale xalis ak wurus,
daaj koy pont, dègèral,
ba du yèngu;

⁵ muy saf kuñeental ci biir tóokërub xaal.

Du wax, du séqi jéego,

ñu di ko janat-janatee.

Buleen ko ragal, du lore, du jariñe.»

Yeremeey wax

⁶ Aji Sax ji, kenn melul ni yaw,
yaaka m àgg, jàmbaare, m àggu tur.

⁷ Yaw Buuru xeet yi, ana ku la dul ragal?

Yaw déy yaa yelloo ragal.

Mboolem ñi xelu ci xeet yi

ak mboolem seeni buur,

kenn melul ni yaw.

† **9.25** Xeeti àddina yu bare baaxoo nañu di xaraf. Waaye xaraf ci la Yàlla nammoona birale kóllère gi dox digganteem ak bànni Israayil. Moo tax gépp góor gu bokk ci woowu askan waroona fésal ci yaramam màndargam xaraf miy firndeel googu kóllère, te ànd ceek xolu jëfe ko.

⁸ Ñoom ñépp a bokk dofe, ñàkk bopp:
xam-xamu kasara, bant kese!

⁹ Xaalis lañuy jële Tarsis, xoobe ko bant,
wurus wu jóge Ufas, ñu boole ca,
ndaanaan liggéey ko,
tëggu gànjar yatt ko,
ñu solal ko ndimo lu yolet
ak lu xonq curr,
lépp di liggéeyu ràbb yu xareñ.

¹⁰ Waaye Aji Sax jeey Yàlla dëgg.
Mooy Yàlla jiy dund,
di buur ba fàww,
xadaram gèsèm àddina,
meram man xeet yi.

Yàllay wax Yeremi

¹¹ «Lii nag, nangeen ko siiwal:
“Seen yàlla yi sàkkul asamaan, sàkkuñu suuf,
ñoooy sàнку, jóge fi suuf ak fi asamaan tiim.”»

Yeremeey wax

¹² Suuf, Aji Sax jee ko sàkke kàttanam;
dun bi, mu sampem xelam;
asamaan, mu lale xam-xamam.

¹³ Bu àddoo, ndoxum asamaan riir;
mu yéegey niir fa cati àddina,
riddee ngelaw fa dencam ya,
daldi melax, taw.

¹⁴ Nitoo nit dim sanax, sore xam-xam,
te képp kuy tëgg sa jëmmu tuur, yaa aña gacce.
Sa jëmmi weñ ji nga xelli, di neenug neen,
noowug bakkan, tus!

¹⁵ Cóolóolu neen, liggéeyu caaxaan;
bu bésam taxawee, mu sàнку.

¹⁶ Ki séddoo Yanqóoba déy wuute naak yii caaxaan.

Kee bind lépp,
te Israayil di giir gi mu séddoo.
Kookooy Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi!

Mbugal dikk na

¹⁷ Yerusalemee, yeen ñi ñu gaw,
forleen seen ëmb.

¹⁸ Aji Sax ji déy dafa wax ne:
«Maa ngii naa xërr waa réew mi bii yoon,
teg leen njàqare, ba ñu yég ko.»

Yerusalem ay wax

¹⁹ Wóoy man, yàqu naa!
Ndaw góom bu metti!
Dama noon lii jàngoro donṅ a,
naa muñ!

²⁰ Xayma xotatoo,
buumi xayma xëttandoo,
samay doom wacc ma, ne mes;
kenn sampatul sama xayma, firi ko.

Yeremeey wax

²¹ Sàmmi xeet weeka dofe:
Aji Sax ji, diisoowuñook moom.
Moo leen taxa bonle,
seen jur gépp tasaaroo*.

²² Xibaar a ngoog, di ñëw,
riir mu réy a yëngoo réewum bëj-gàннаar,
nara gentel dëkki Yuda yu mag yi,
till yi dëkke.

Yeremi tinu na Aji Sax ji

²³ Aji Sax ji, maa xam ne
nit moomul yoonam,
kuy dox moomuli jéegoom.

* **10.21** Seetal ci saar 23.

24 Aji Sax ji, yar ma lu yem,
te bañ maa yare mer,
di ma semmal.

25 Xëppal sa xadar yéefar yi la yégul,
ak làng yi la tuddul.

Ñoo mëdd giirug Yanqóoba,
mëdd leen, bóom leen,
gental seen dëkkuwaay.

11

Yuda fecci na kóllëre

1 Kàddu gii dikkal na Yeremi, bawoo fa Aji Sax ji:

2 «Dégluleen sàrti kóllëre gii. Te yaw Yeremi, nga àgge ko képp kuy waa Yuda ak waa Yerusalem.

3 Nga ne leen: “Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Alkànde ñeel na képp ku sàmmul sàrti kóllëre

4 gii ma santoon seeni maam bés ba ma leen génnee réewum Misra, miy saamandaay taalu xel-likaaYu weñ gu ñuul. Ma noon leen ngeen déggal ma te jëfe sàrti kóllëre gi ni ma leen ko sase, ba doon sama ñoñ, man ma doon seen Yàlla.

5 Su ko defee ma wàccook ngiñ, la ma giñaloon seeni maam ne dinaa leen may réew mu meew maak lem ja tuuroo, muy fii tey.”»

Ma ne ko: «Tigi, Aji Sax ji.»

6 Aji Sax ji ne ma: «Yéeneel mboolem kàddu yii ci biir dëkki Yuda yu mag yi ak ci mbeddi Yerusalem, nga ne: “Dégluleen sàrti kóllëre gii te jëfe ko.

7 Artu naa artu seeni maam, dale ko ba ma leen génnee réewum Misra, ba tey jii ma jàppoo di leen artu, naan leen ñu déggal ma.”

8 Waaye dégluwuñu, teewluwuñu, xanaa ku nekk di wéye dëgër bopp, topp ag bon xolam. Moo tax

ma wàcce ci seen kaw mboolem sàrti kóllère gii ma leen santoon ñu war koo jëfe te jëfewuñu ko.»

⁹ Aji Sax ji dellu ne ma: «Pexem fippu feeñ na ca Yuda gépp ak ca waa Yerusalem.

¹⁰ Dellu nañu ca seen ñaawtéfi maam ya bañoona sàmm samay kàddu. Ñoom it topp nañu yeneen yàlla, di leen jaamu. Waa kër Israayil ak waa kër Yuda fecci nañu kóllère ga ma fasoon ak seeni maam.

¹¹ «Moo tax Aji Sax ji wax ne: “Maa ngii di leen wàcceel musiba mu ñu dul mana rëcce. Dinañu ma ne wóoy te duma leen déglu.

¹² Su ko defee waa dëkki Yuda yu mag yeek waa Yerusalem dem jooytuji ca yàlla ya ñuy taalal cuuraay, te duñu leen mana wallu mukc ci seen jamonoy musiba.

¹³ «“Yaw Yuda, ni sa dëkk yu mag tollu, ni la say tuur tollu. Ni mbeddi Yerusalem tollu it, ni la sarxalukaay yi ñu fa saam tollu, ñu di fa taalal cuuraay Baal, tuur mu seexluwu mi.”

¹⁴ «Yaw nag Yeremi, bul ñaanal askan wii. Bu leen tinul, bu leen dagaanal. Ndax kat keroog bu ñu nekkee ci seen musiba, ba naan ma wóoy, du maay déglu.

Aji Sax ji dëddu na soppeem Yàllaay wax

¹⁵ «Ana lu samay soppe di defati sama kër?

Ñu bare ci ñoom a ngi def lu bon.

Ndax seeni sarax man naa far seen jëf ju ñaaw, ba tax bu ñuy def lu bon, di ko bége?»

Yeremeey wax

¹⁶ Oliw naat, jekki doom;

nii la leen Aji Sax ji tudde woon,
waaye riir mu réy lay jibal,
jafal ko, mu tàkk,
taar réer car ya, menɲ.

¹⁷ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi leen jëmbatoon,
moo leen tuddal lu bon, ne:
«Waa kër Israayil ak Yuda ñoo def lu bon,
di taalal Baal cuuraay, ba merloo ma.»

Ñu ngi fexeel Yeremi

¹⁸ Aji Sax jee ma xamal, ma xam,
ba gis seeni jëf.

¹⁹ Ndax damaa naagu woon ni xar
mu ñu jëme rendikaay ba.
Xawma woon ne man lañuy lalal ay pexe,
naan: «Nan gor garab ak doomam,
dagge ko fi réewum boroom bakkan,
ba deesul fàttalikooti turam.»

²⁰ Ma ñaan Aji Sax ji Boroom gàngoor yi,
kiy àtte dëgg, di nattu xel ak xol, ne ko:
«Yaw laa diis sama mbir,
won ma seen mbugal.»

²¹ Moo tax Aji Sax ji wax lii ci mbirum waa
Anatot, ñiy wut sama bakkan, naan ma: «Baal di
jottali kàdduy waxyu ci turu Aji Sax ji, lu ko moy
nu rey la.»

²² Moo tax kay Aji Sax ji Boroom gàngoor yi wax
ne: «Maa ngii di wàccesi mbugal fi seen kaw; seen
xale yu góor ñu reye leen saamar; seeni doom, góor
ak jigéen, dee ak xiif.

²³ Aw nit, duñu ko dese; maay wàcceel waa
Anatot safaan, bu seen atu mbugal taxawee.»

12

Yeremee ngi ñaxtu

¹ Aji Sax ji, yaa dëggu,
ak li may tawatsi fi yaw lépp.
Teewul ma di la diis mbir ci say àtte:
lu tax ku bon di baaxle,
bépp workat bu bon di féex?

² Yaa leen jëmbat, ñu sampi reen,
law ba meññ;
jegenal la seen làmmiñ,
te fekk nga sore seen xol.

³ Waaye yaw Aji Sax ji, xam nga ma;
gis nga ma, seetlu sama xol ci yaw.
Diri leen niy xar yu ñuy rendi,
beral leen bésub rendi.

⁴ Ba kañ la réew mi naa seren,
gàncaxu tool yépp di lax?
Rabu àll ak njanaaw a ngi sàнку
ngir mbonug ñi fi dëkk
te naan: «Moom de xoolul sunu muj!»

Yàllaay tontu

⁵ «Ndegam boroom ñaari tànk ngay rawanteel, xoox,
nooy rawanteeki fas?
Soo wóoluwul lu moy àll bu ne yàmblan,
nooy def ak gottub Yurdaan?

⁶ Say bokk ak sa waa kër baay sax,
ñoom it wor nañu la,
ñoom it xaacu nañu, sam la;
te bu ñu lay wax jàmm it,
bu leen gëm.

⁷ «Dëddu naa sama kër,

maa wacc sama séddoo,
wacce sama soppey xol loxol noonam.

⁸ Sama séddoo ngi may niru léegi
gaynde ci gott bi,

di ma xiiru, ba tax ma jéppi ko.

⁹ Sama séddoo baa ngi may saf tan mu todde
mu moroomi tanam gaw.

Doxleen dajaleji rabi àll yépp,
indi leen ci bernde ji.

¹⁰ Gàngooru sàmm a sèxëtoo sama tóokëru reseñ,
joggati sama waar,
def waar wi ma neex
màndiñ mu ne maraas.

¹¹ Def nañu ko gent buy jooy fi sama kaw,
réew mi mépp genta a genta,
te saful kenn.

¹² Tundoo tund wu ne faraas fi màndiñ mi,
ay yàqkat a ngi ciy bawoo,
doon saamaru Aji Sax ji, di mëdd réew mépp,
cat ba cat,
jàmm réer luy dund!

¹³ Jiwum pepp, góob ay dég;
sonn, ñàkk yool,
xanaa mbetteel ci meññeef mii sababoo
ci merum Aji Sax ji.»

Aji Sax ji artu na dëkkandooy Israayil

¹⁴ Aji Sax ji dafa wax ne: «Mboolem sama dëkkandoo yu bon yi laal céru suuf bi ma sédd Israayil sama ñoñ, maa ngii di leen déjjatee seen réew, te waa kër Yuda, maa leen di seppée fi seen biir.

¹⁵ Waaye bu ma déjjatee yooyu xeet ba noppi, dinaa leen dellu yërëm, ku nekk, ma delloo ko céram, ku nekk ak suufam.

¹⁶ Waaye bu ñu royee ba roy sama ñoñ, di jëfe ni sama ñoñ wara jëfe, di giñe sama tur naan: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund,” na ñu daan royloo sama ñoñ, ba ñuy giñe Baal, tuur mi, su boobaa ñu sampu fi sama biir ñoñ.

¹⁷ Waaye xeet wu ma ci déggalul, xeet woowu dama koy déjjati, déjjat, sànk leen.» Kàddug Aji Sax jee.

13

Colu Yeremi misaal la

¹ Aji Sax ji da maa wax ne ma: «Demal jëndi njiitlaayu lée*, nga sol ko, te bu ko ndox laal.»

² Ma jënd tubéy ji, sol ko, muy la Aji Sax ji wax.

³ Aji Sax ji dikkal ma ñaareel bi yoon, ne ma:

⁴ «Jëlal tubéyu njiitlaay ji nga sol, te daldi dem ba Farat†, nga làqi ko fa ca xar-xaru doj ya.»

⁵ Ma dem làqi ko Farat, muy la ma Aji Sax ji sant.

⁶ Ñu dem ba mu mat ay fan yu takku, Aji Sax ji ne ma: «Demal Farat, jëli tubéyu njiitlaay ja ma la santoon nga làqi ko fa.»

⁷ Ma dem fa ma làqoon tubéy ja, sulli ko. Ndeke tubéy ja yàqu na, ba amatul njariñ!

⁸ Kàddug Aji Sax ji dellu dikkal ma, ne ma:

⁹ «Aji Sax ji dafa wax ne: Ni lii yàqoo, ni laay sàggee sagub Yuda ak sagu Yerusalem bu réy bi.

* **13.1 njiitlaay** li ñuy wax fi, séru njiitlaay lu gàtt lay doon.

† **13.4 Farat**, béreb la bu bokkul ak dexu Efraat doonte neexoo nañuy tur.

¹⁰ Askan wu bon wii bañ maa déggal, të ticc di wéye seen coobare, di topp yeneen yàlla, di leen jaamooka sujjóotal, nañu mel ni tubéyu njiitlaay jii amul benn njariñ.

¹¹ Ndax ni tubéyu njiitlaay di taqe ci luppu nit, noonu laa jële woon waa kër Israayil ak waa kër Yuda, taqoo leen.» Kàddug Aji Sax jee. Mu ne: «Maa ko def ngir ñu doon sama ñoñ, teral sama tur, di sama ndam, di sama sag. Waaye déggaluñu ma.

Yàlla misaal na sàñjam

¹² «Nga wax leen kàddu gii: “Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Njaqal biiñ, duy, mu fees.” Bu ñu la nee: “Xanaa dañoo xamul ne njaqal biiñ lu ne dina fees?”

¹³ nga ne leen: “Aji Sax ji dafa wax ne: Mui buur yi toogal Daawuda cib jalam, di sarxalkat yi, di yonent yi, di mboolem waa Yerusalem, maa ngii di duysi mboolem waa réew mii, ba ñu fees ak màndite.

¹⁴ Su ko defee ma fenge ku nekk ak mbokkam, fenge waajur ak doom, ñoom ñépp.”» Kàddug Aji Sax jee. Mu ne: «Duma ñééblu, duma yërëm, duma leen ñeewantee sànk.»

Déglou, balaa yeex

¹⁵ Dégluleen te teewlu, buleen fétteeral.

Aji Sax ji kat wax na!

¹⁶ Teralleen seen Yàlla Aji Sax ji,
bala moo lëndëmal,
ngeen tërëfe tundi timis,
di séentu leer,
mu lëndëmal ba mu ne këruus,
fatt taraj.

17 Bu ngeen déggul de,
ma làqu, jooy seen reewande,
sama rongooñ tuuroo tuuru,
ma jooy a jooy,
ndax dees na jàpp géttu Aji Sax ji, yóbbu.

Mbugal a ngii

18 Waxal Buur, wax Lingeer yaayu Buur ne leen:
«Dějuleen fi suuf,
seen mbaxanam nguur mu yànj foq na.

19 Dëkki Negew yu mag yi tëje na,
te kenn du ko tijji.
Yuda gépp ca ngàllo ga, Yuda ba mu daj, ngàllo ga.»

Yerusalem am na gâce

20 Yerusalemee, séentul, xool ñiy jóge bëj-gànnar.
Moo, ana gétt gi ñu la dénkoon,
sa gàtt yu rafet ya?

21 Sa xejj yi nga miinal sa bopp,
bu ñu walbatikoo tiim la,
ana looy wax nag?
Kon mitit du la jàpp,
nga mel ni kuy matu?

22 Soo nee ci sam xel:
«Lu tax lii dal ma?»
xamal ne sa ñaawtéef gu réy a waral
ñu ñori la, saay-saaye la.

23 Ana ab Kuuseen bu mana soppi deram,
mbaa am segg mu mana fari tipp-tippam?
Kon nga mana def lu baax
te tàmma def lu bon!

Yàllaay wax

24 «Maa lay tasaare ni boob buy naaw
bu ngelawal màndiŋ mi wal.

25 Loolooy sa wàll,
sa cér bi ma la nattal.»
Kàddug Aji Sax jee.

«Yaa ma fàtte,
di yaakaari caaxaan.

26 Man it maay ëñ sa pendal,
muure sa kanam,
saw taat ne dunɗ.

27 Sag njaalook sa ɲexali caga,
sa gànctu gu ruslu
ci kaw tundi àll bi!
Maa gis sa jëf ju siblu jooju!
Musibaa yaw Yerusalem!
Foo àppal sa jëfi sobe ji?»

14

Maral dikk na

1 Kàddug Aji Sax jii dikkaloon na Yeremi, jëm ca
maral ma. Mu ne:

2 «Waa Yudaa ɲi ñaawlu,
doole dëddu dëkk yi,
ñu ne yogg, ne lasar fi suuf,
yuux jollee Yerusalem.

3 Kàngam ya yebal seeni surga, ñu rooti;
ñu dem, gisuñu ndox ca mbalka ya,
délseek seen xotti ndab,
jàq, yaakaar tas, ñu muuru di tiislu.

4 Réew mi tawluwul, suuf si fett,
yaakaaru beykat tas, mu muuru, di tiislu.

5 Kéwél sax jur ci àll bi, sànni
ndax ñàkkum ñax.

6 Mbaamu àll taxaw ci tund yi ne faraas,
di àppaat niw till,

ñàkk parlu, gèt ya giim.»

Yeremeey wax

⁷ Dëgg la sunuy ñaawtéef a nu tuumaal,
waaye éy Aji Sax ji, jógal te saw tur tax,
doonte dëddu nanu la ay yooni yoon, moy la.

⁸ Éy yaw, yaakaaru Israayil, mi nuy wallu bésu
njàqare,

bul ñooru ni doxandéem ci réew mi,
mbaa ku nekk ciw yoon, jàdd fi, fanaan.

⁹ Ngalla bul mel ni ku waaru,
mbaa jàmbaar ju manul walloo.
Yaw Aji Sax ji, yaa ngi sunu biir,
ñu di nu tudde saw tur.

Bu nu wacc!

¹⁰ Aji Sax ji dafa wax ci askan wii ne: «Ñeeka
bëggub taxawaalu, baña téye seen tànk. Moo tax
man Aji Sax ji bégewuma leen. Léegi ma bàyyi xel
seenug mbon, ba mbugale leen seeni moy.»

Kàdduy waxyuy caaxaan jib na

¹¹ Aji Sax ji nag ne ma: «Bul ñaanal askan wii
njekk.

¹² Su ñu ci boole woon koor sax, duma déglu
seeni dagaan. Su ñu ma doon sarxalal saraxu
rendi-dóomal ak saraxu pepp it, du maa leen di
nangul. Xanaa saamar akub xiif ak mbas kay laa
leen di faate.»

¹³ Ma ne ko: «Éy Boroom bi Aji Sax ji, yonent yaa
ngii di leen wax ne duñu dajeeek saamar, duñu xiif
te jàmm ju ne ñoyy nga leen di defal fi bii béreb.»

¹⁴ Aji Sax ji ne ma: «Kàdduy waxyuy fen la
yonent yiy jottali ci sama tur. Yebaluma leen,
santuma leen ko, waxumaak ñoom. Peeñuy fen ak

ngisaaney neen ak nax yu ñu fental seen bopp lañu leen di jottalee ay kàdduy yonent.»

¹⁵ Moo tax Aji Sax ji dafa wax ne: «Yonent yi ma yebalul te ñuy wax ay kàdduy waxyu ci sama tur naan: “Saamar akub xiif du am ci miim réew,” saamar akub xiif ay mujje yooyu yonent.

¹⁶ Ñi ñu doon jottali ay kàdduy waxyu it, xiif ak saamar a leen di rey, ñu sànni seeni néew ci mbeddi Yerusalem, te duñu am ku leen rob, ñook seeni jabar ak seeni doom, góor ak jigéen. Dinaa leen xëpp seen ay.

¹⁷ «Nanga leen yégal saw tiis, ne leen: “Naa tuur rongooñ guddeek bëccëg, te du fer; sama bokk yi ma sopp damm ba dammatoo, ndaw góom bu metti!

¹⁸ Ma dem, xool àll, gisuma lu moy ñu saamar bóom, ma dugg biir dëkk, gisuma lu moy ñu ne làcc akub xiif, yonent ak sarxalkat di wër réew mi, xam-xam réer leen.”»

Yeremee ngi tinu Aji Sax ji

¹⁹ Aji Sax ji, wacc ngaa wacc Yuda nii? Am Siyon a la génnliku? Lu tax nga di nu duma musiba mu amul paj? Nuy yaakaar jàmm, dara baaxul, nuy séentum paj, tiitaange ne jaas!

²⁰ Aji Sax ji, xam nanu sunug mbon, xam sunu ñaawtéfi maam; moy nanu la moos.

²¹ Waaye seetal ci sa tur te bu nu xalab,

bul teddadil sa jal bu tedd.
Bàyyil xel te baña fecci sa kóllèreek nun.
²² Xërëmi neen yi yéefar yiy jaamu,
ana ku ci mana taw?
Am asamaan ay sóobal boppam ay waame?
Du yaw la Aji Sax ji sunu Yàlla?
Yaw lanu yaakaar,
te loolu lépp, yaw a.

15

Aji Sax ji àddu na

¹ Aji Sax ji nag ne ma: «Musaa ak Samiyel sax,
bu ñu taxawoon fi sama kanam, du tax ma faale
askan wii. Dàqal, ñu sore ma, te wéy.

² Bu ñu la laajee ne la: “Fu nu jëm?” nga wax leen
ne leen:

“Aji Sax ji dafa wax ne:
Kiy wopp dee, wopp dee;
kiy deewe saamar, deewe saamar;
kiy deewe xiif, deewe xiif;
kiy duggi ngàllo, duggi ngàllo.”

³ «Te dinaa wàcce fi seen kaw ñeenti xeeti duma.»
Kàddug Aji Sax jee. «Saamar di bóom; xaj diri yóbbu,
njanaaw ak rabu àll for, mu jeex.

⁴ Dama leen di def, waa réewi àddina yépp, ku
leen ci xool rasu. Te li ko waral di Buurub Yuda,
Manase miy doomu Esekiyas, ak li mu def ci digg
Yerusalem.

Mbugalu Yuda du jaas

Yàllaay wax

⁵ «Yerusalemee, ku lay yërëm?

Ku lay jooy?

Moo, ku lay geesu ne la: “Jàmm nga am?”

⁶ Yaw yaa ma wacc, kàddug Aji Sax jee,
dellu gannaaw,
ma duma la, sànk la.
Muñ naa ba sonn.

⁷ Maa leen bees ni ñuy beesem pepp
ci pénci réew mi.
Maa sànk sama ñoñ,
faat seeni doom,
ndax tuubuñu seeni jëfin.

⁸ Seeni jëtun laa ful,
ba ñu ëpp suufas géej,
ma indil leen pàddum njolloor,
mu reyal yaay doomi waxambaaneem,
këpp ko tiitaangeek njàqare.

⁹ Yaayu juróom ñaari góor loof, di àppaat,
jantam sowe bëccëg ndarakàmm,
yaakaar tas, mu jàq,
seenu ndes, ma leel saamaru noon.»

Kàddug Aji Sax jee.

Aji Sax ji feddali na yebam

Yeremeey wax

¹⁰ Wóoy saa ndey,
loo ma doon jure!
Man mi réew mépp di xulooka layool,
leblewuma, lebuma;
te ñépp di ma móolu.

¹¹ Ndaxam Aji Sax ji nee:
«Maa lay xettali déy, ngir sottal lu baax;
maa la defal sa noon di la tinu déy,
ci janti safaan ak njàqare.»

Yàllaay wax ak Yerusalem

¹² «Ku mana toj weñ gu ñuul,
rawatina yetu weñu bëj-gàннаar, mbaa xàñar?

13 Yeen waa Yuda, seen alal ak seeni denc
laay jox ñu ko sēxētoo te feyuñu
ndax seen gépp moy ci seen réew mépp.

14 Maa leen di def seen jaami noon
réew mu ngeen xamul,
sama mer jippét, tàkkal leen.»

Yeremeey wax

15 Yaw déy Aji Sax ji, xam nga!
Ngalla bàyyi ma xel, geesu ma;
feyul ma ñi ma sam.

Bu leen muñal ba sànk ma!
Xamal ne yaa ma tax di dékku saaga.

16 Sa kàddu laa gis, di ko dunde,
sa kàddu di ma bégál, bànnēexal sama xol.
Yaw Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, déy,
sa tur lañu ma tudde.

17 Masumaa toogandook ñiy mbumbaay
bay xawaare.

Yaa ma jiite, ma беру, toog,
ndax mer mi nga ma sol, ba ma fees.

18 Moo, sama tiis wi du dakk a?
Bii góom bu metti, tēē wér!
Yaw kay yaay waltan muy wal, di ñiis,
di tas sama yaakaar.

19 Moo tax Aji Sax ji dafa wax ne:
«Soo délsee, ma delloosi la,
nga dellu di ma liggéeyal.
Soo dee wax ngēneel
lu soreeki caaxaan,
dinga mel ni yaay sama làmmiñ,
te nit ñēey délsi ànd ak yaw,

waaye du yaay délsi ànd ak ñoom.

²⁰ Maa lay def nga mel ci gis-gisu askan wii
ni tatay xàñar ju ñu dàbbali,
ñu di la song
te duñu la man.
Maay ànd ak yaw,
di la wallu, di la xettali.»
Kàddug Aji Sax jee.

²¹ «Ab soxor jàpp la, ma àtte;
ab néeg ne la céex, ma foqati.»

16

Yeremi wéet na ci biiri bokkam

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkalati ma, ne ma:
² «Bul jël jabar,
bul am doom ju góor mbaa ju jigéen ci bii béreb.»
³ Aji Sax ji kat dafa wax ci gone yu góor yeek gone
yu jigéen
yi juddoo ci bii béreb,
wax ci seen ndey yi leen jur
wax ci seen baay yi leen meññ ci mii réew,
⁴ mu ne: «Jàngoroy dee a leen di rey.
Deesu leen jooy, deesu leen rob.
Seeni néew ay tosal suuf.
Saamar akub xiif a leen di sànk,
seeni néew leel njanaaw ak rabi àll.»
⁵ Te Aji Sax ji kat dafa wax ne:
«Bul dugg kërug dëj,
bu fa dem di ñaawlooka jaale.
Maa xañ askan wii sama jàmm,»
kàddug Aji Sax jee,
«xañ leen sama ngor ak sama yërmande.
⁶ Ku mag ak ku ndaw ay dee ci réew mii,

te deesu leen rob,

deesu leen jooy.

Kenn du dagg yaramam

mbaa muy nelu, di ko ñaawloo.

⁷ Kenn du leen sédd aw ñam

wu ñuy dëfale ku deele,

kenn du leen joxub kaas, dëfale leen,

doonte baay a dee mbaa ndey.

⁸ Kërug bernde it, bu fa dugg,

di toogandoo, di lekk aka naan.»

⁹ Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi kat
dafa wax ne:

«Maa ngii di dakkal ci bii béreb,

ngeen teewe, fekke lépp

luy coowal mbégteek bànnex,

boroom séet ak séetam selaw.

¹⁰ «Su ko defee, boo waxee askan wii kàddu
yooyu yépp, ñu ne la: “Ana lu waral Aji Sax ji
dogalal nu musiba mu réy mii mépp? Ana fu nu
tooñe ak fu nu moye sunu Yàlla Aji Sax ji?”

¹¹ Nga wax leen nag ne leen: “Seenii maam a ma
wacc,” kàddug Aji Sax jee, “di topp yeneen yàlla, di
leen jaamooka sujjóotal. Man nag, ñu dëddu ma;
sama yoon it, ñu bañ koo sàmm.

¹² Yeen nag, ngeen di bon, ba raw seeni maam.
Yeena ngii, ku nekk të ticc, topp xolam bu bon, bañ
maa déggal.

¹³ Maa leen di dàqe ci réew mii, jëme réew mu
ngeen xamul, seeni maam xamuñu ko, ngeen di
fa jaamu guddeek bëccëg yeneen yàlla, ndax doo-
tuma leen baaxe.”

Yaakaar jeexul

¹⁴ «Waaw ay bés a ngi ñëw déy,» kàddug Aji Sax jee, «deesatul wax ne: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund te génne bànni Israayil réewum Misra.”

¹⁵ Waaye dañu naan: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund, ki jële bànni Israayil réewum bëj-gànnar, te jële leen mboollem réew ya mu leen sàнке woon.” Maa leen di delloosi seen réew ma ma joxoon seeni maam.

Kenn rëccul mbugal mi

¹⁶ «Maa ngii di woolu nappkat yu bare.» Kàddug Aji Sax jee. «Ñu napp ñii ba noppi, ma woo rëbb yu bare, ñu rëbb leen ci kaw mboollem tund wu mag ak wu ndaw, ba ci bépp xar-xaru doj.

¹⁷ Samay bët a ngi ne jàkk déy ci seeni jëf. Dara umpu ma ci. Seenii ñaawtéef, dara rëccu ma ci.

¹⁸ Dama leen di njëkka fey ñaari yoon seeni moy, ndax ñoo sobeel sama réew meek seen méddi tuur yu bon yi, feesal suuf sii ma séddoo seen yëf yu siblu yooyu.»

Ñépp ay ràññeeji Aji Sax ji Yeremeey wax

¹⁹ Yaw Aji Sax ji may dooleel,
di ma feg, di ma làq bésub njàqare,
yaw la xeet yiy bawoo cati àddina,
fekksi la, naan:
«Caaxaani neen kay la sunuy maam baaxoo woon,
xërëmi neen yu amul njariñ.

²⁰ Ndax nit man naa sàkkal boppam ay yàlla?
Te duñuy yàlla sax!»

Yàllaay wax

²¹ «Moo tax maa ngii di leen xamal bii yoon,
ba ñu xam sama diisaayu loxook sama doole,

xam ne maay Aji Sax ji.

17

Aji Sax ji sikk na waa Yuda

¹ «Bàkkaaruu waa Yuda lañu binde xaccug weñ
gu cat la di doj wu dègër.

Dees koo ñaas ci seen àlluway xol,
ñaas ko ci seen béjjéni sarxalukaay.

² Seeni doom sax di bàyyi xel seeni sarxalukaay
ak seen xer yi ñuy màggale tuurum Asera
fi ker garab yu naat yeek
kaw tund yu mag yi

³ ak kaw tund yi ci àll bi.
Seen alal ak seen denc yépp
laay joxe, ñu lèl ko,
booleek seen bérebi jaamookaay
ndax seen moy yi dajal réew mi.

⁴ Dingeen xañ seen bopp cér bi ma leen séddoon,
ma def leen seen jaami noon
ci réew mu ngeen xamul,
ndax merloo ngeen ma
mer mu dul fey mukk.»

Aji Sax jee jara yaakaar

⁵ Aji Sax ji dafa wax ne:
«Alkànde ñeel na ku yaakaar doom aadama
ak képp kuy doolewoo nit,
dèddu Aji Sax ji.

⁶ Day mel ni gajjub ndànd-foyfoy,
du gis ngëneel luy dikk!
Day dëkk ci màndiŋ mu wow konŋ,
suufas xorom su kenn dëkkul.

⁷ Waaye barke ñeel na ku wóolu Aji Sax ji,

yaakaar Aji Sax ji.

⁸ Day mel ni garab gu saxe wetu ndox,
lawal ay reenam ca wal ma,
ragalul tangoor wu dikk,
xob ya di naat.
Du tiit atum maral,
du ñàkk meññeef.

⁹ «Dara gënula dëng xelum nit,
laago la ci moom.

Ana ku ko mana xam?

¹⁰ Maay Aji Sax jiy seetlu xel,
di natt ab xol,
di yool ku nekk jëfinam,
la yellook añaam.

¹¹ Kuy jagoo alal ju lewul,
mooy picc mu toj lu mu nenul.
Kookooy tollu digg dooleem, alal ja dëddu,
mu mujj dof.»

Yeremeey wax

¹² Sunu kër gu sell gi,
mooy ngànguney daraja, daa masa kawé.

¹³ Yaw Aji Sax ji yaakaaru Israayil,
ku la wacc, torox;
ku la dëddu daa repp.
Moo wacc Aji Sax ji, bëtu ndox miy dund.

Yeremi ñaan na Yàlla wall

¹⁴ Éy Aji Sax ji, faj ma, ma faju;
musal ma, ma mucc,
samag cant, yaw a.

¹⁵ Ñu ngii naa ma:
«Ana la Aji Sax ji waxoon?
Na dikk boog!»

¹⁶ Man de, bañuma laa sàmmal, topp la;
bésuub tiis it dagaanuma ko.

Yaw de xam nga ko.

Li ma wax it fi sa kanam la.

¹⁷ Bu ma teg tiitaange,
yaay sama rawtu bésuub safaan.

¹⁸ Ngalla gâceelal ñi ma topp,
te bu ma gâceel;
yal nañu tiit, ñoom,
te man, ma baña tiit.
Rikk dikke leen bésuub safaan,
rajaxe leen ñaari yoon.

Bésuub Noflaay ñeel na Aji Sax ji

¹⁹ Aji Sax ji da maa wax ne ma: «Demal tax-
awi ca buntu Doomi réew mi, fa buurub Yuda di
duggeeka génne. Te nga taxaw itam ca mboolem
bunti Yerusalem ya ca des.

²⁰ Nga ne leen: “Dégluleen kàddug Aji Sax ji, yeen
buuri Yuda ak yeen waa Yuda gépp ak képp ku dëkk
Yerusalem, di jaare ci bunt yii.

²¹ Aji Sax ji dafa wax ne: Moytuleen seen bopp
ba baña gàddu lenn ci bésuub Noflaay, di ko jaarale
bunti Yerusalem.

²² Buleen génne seeni kër lenn ci bésuub Noflaay te
buleen ci liggéey lenn. Waaye nangeen sellal bésuub
Noflaay, muy la ma santoon seeni maam.

²³ Ndaxam dégluwuñu ma, teewluwuñu ma,
xanaa të ticc, baña dégg, di gàntal ndigal.

²⁴ Waaye su ngeen ma déglloo ba déglu ma,
kàddug Aji Sax jee, baña gàddu lenn di jaare
bunti dëkk bii bésuub Noflaay, xanaa di sellal bésuub
Noflaay, bañ cee liggéey lenn,

²⁵ su boobaa buur yiy tooge jalub Daawuda, tey dawal watiir aki fas, ñook seeni kàngam, duñu noppee jaare ci bunti dëkk bii, feggook seeni kàngam. Waa Yudaak waa Yerusalem it di jaare ci bunt yii, su ko defee dëkk bi sax dàkk.

²⁶ Dees na bàyyikoo dëkki Yuda ak li wër Yerusalem ak diiwaanu Beñamin, ca suufu tund waak kaw tund ya ak ca diiwaanu Negew. Am na ñuy indi ci kër Aji Sax ji ay saraxi rendi-dóomal ak yeneen saraxi jur ak saraxu pepp ak cuuraay. Am ñuy indi ci kër Aji Sax ji saraxi cant.

²⁷ Waaye su ngeen ma déggalul, baña sellal bésub Noflaay, baña moytoo gàddu lenn, di jaare bunti Yerusalem bésub Noflaay, su boobaa dinaa taal dëkk bi taal buy xoyom kəri Yerusalem yu yànj yi, te du fey.”»

18

Boroom njaq doon na misaal

¹ Kàddu gii dikkal na Yeremi, bawoo fa Aji Sax ji. Mu ne ko:

² «Dalal di dem ca tabaxkatu njaq ba. Foofa laa lay dégtale sama kàddu.»

³ Ma daldi dem ba ca kër tabaxkatu njaq ba. Ma fekk ko muy liggéey ca tabaxukaayu njaqam.

⁴ Lée-léeg ndab li tabaxkat biy tabaxe ban yàqu ci loxoom, mu dellu defaraat ba mu baax ci moom.

⁵ Kàddug Aji Sax ji nag dikkal ma ne ma:

⁶ «Nii tabaxkatu njaq bii di defe, ndax dama koo manula def ak yeen, bànni Israayil?» Kàddug Aji Sax jee. «Ban bii déy, ni mu mel ci loxol tabaxkatu njaq bi, ni ngeen mel ci sama loxo, yeen bànni Israayil.

⁷ Léeg-léeg ma wax lu jëm ci aw xeet mbaa am réew, ne dinaa ko déjjati, daaneel ko, tas ko,

⁸ xeet woowu tuub mbonam gi ma leen doon artoo, ma fomm musiba mi ma naroonna wàcce ci seen kaw.

⁹ Lée-léeg it ma wax lu jëm ci aw xeet mbaa am réew, ne dinaa ko tabax, jëmbat ko

¹⁰ ba noppi ñu def lu ma ñaawlu, baña dégg sama kàddu. Su ko defee ma fomm lu baax la ma leen naroonna baaxe.

¹¹ Kon waxal boog waa Yuda ak waa Yerusalem ne leen: “Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngi nii di leen tabaxal musiba ci pexe mu ma leen di fexeel. Kon na ku nekk dëpp yoonam wu bon te jubbanti jikkoom aki jëfam.”

¹² Dañu naan: “Jaru ko, sunu xalaatu bopp lanuy topp, ku nekk të ticc di jëfe sa xel mu dëng.”»

Israayil fàtte na Aji Sax ji

¹³ Moo tax Aji Sax ji dafa wax ne:

«Laajteleen rekk ci xeet yi!

Ku ci masa dégg lu mel nii?

Lu ñaawa ñaaw la Israayil, janq ba, def!

¹⁴ Ku masa gis fu tawub yuur gedde mbartali Liban,

mbaa wal mu sedd ma cay wale fu sore ñiis?

¹⁵ Moona sama ñoñ fàtte nañu ma;

tuuri caaxaan, ñu taalal cuuraay,

te tuur yi di leen fakkastal ci seeni yoon,

seen jaaruwaay ya woon,

di leen jaarale ñall yu kenn xàllul,

¹⁶ ba seenum réew gental,

di lu ñuy muslu fàww,

ku fa romb waaru, wëcc bopp.

17 Maay mel ni ngelawal penku, tasaare leen,
ñu daw seeni noon.
Gannaaw laa leen di won,
waaye du doon kanam,
keroog seen bésu ay.»

Fexeel nañu Yeremi

18 Ba mu ko defee, mu am ñu ne: «Aywaleen, nu lalal Yeremi pexe. Ndax kat soxlawunu ko ba di ci ñàkk dara: du njàngalem sarxalkat, du digley boroom xel te du kàdduy waxyu yu yonent jottali. Nanu ko duural ba sànk ko te baña faale lenn ciy waxam.»

19 Waaye yaw Aji Sax ji, teewlu ma
te déglu kàddug noon yi.

20 Ndax lu baax dees na ko feye lu bon?
Moona gasal nañu ma am yeer, di ma tëru.
Bàyyil xel ba may taxaw fi sa kanam,
di leen tinul ngir nga moyale leen sa mer.

21 Kon nag bàyyil seeni doom ñu xiif ba dee,
jañax leen ci ñawkay saamar,
seeni jabar suul doom, suul jëkkër,
seeni góor loroo mbas,
seeni waxambaane daanu ci xare.

22 Boo jekkee yebal gàngoor,
yal na yuux jibe seeni kër.
Ñoo gasum yeer, di ma rëbb,
làqal may fiir.

23 Waaye yaw Aji Sax ji, xam nga mépp pexe
mu ñu may fexee bóome.
Bu leen jéggal seen ñaawtéef,
bul far seeni moy,
yal nañu nërmeelu fi sa kanam,
jëflanteel ak ñoom bi ngay mer.

19

Njaq la toj na

¹ Aji Sax ji dafa wax ne: «Demal ca tabaxkatu njaq ba, nga jëndi fa njaqu ban lu ndaw te ànd ak ñenn ci magi askan wi ak ñenn ci magi sarxalkat yi,

² te nga dem ba ca xuru Ben Inom, ca buntu Tojitu njaq ya, daldi fay yéene kàddu yi ma lay wax.

³ Danga naan: “Yeen buuri Yuda, yeen waa Yerusaleem, dégluleen kàddug Aji Sax ji. Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Maa ngii di wàcce fi bii béreb, musiba muy buur noppi képp ku ci dégg.

⁴ Li ko waral mooy dañu maa wacc, teddadil béreb bii, di fi taalal cuuraay yeneen yàlla yu ñu xamuloon, du ñoom, du seeni maam, du buuri Yuda. Te feesal nañu béreb bii deretu nit ñu deful dara.

⁵ Yékkatil nañu fi Baal tuur mi bérebi jaamookaay, di ci lakk seeni doom ngir Baal, defal ko ko saraxi rendi-dóomal, te santaanewuma ko, waxuma ko, jaarul sax sama xel.

⁶ «“Moo tax ay bés a ngii di ñëw,”» kàddug Aji Sax jee, «“su boobaa deesatul woowe bérebu jaamookaay bii Tofet mbaa xuru Ben Inom, waaye xuru Bóomukaay.

⁷ Maay neenale fii pexem Yudaak Yerusaleem. Maa leen di tërale seen saamaru noon, ñi leen di tëru, tër leen; seeni néew, ma leele njanaaw ak rabi àll.

⁸ Maay def dëkk bi ab gent bu ñuy muslu, ku fi jaare waaru, di muslu ci seen mbugal yépp.

⁹ Maa leen di yàpploo seen doom yu góor ak yu jigéen, ku nekk di yàpp sa moroom ci biir njàqare,

ndax gaw bu metti, bu leen seen noon yi leen di tëru di gaw.”

¹⁰ «Gannaaw loolu nanga toj njaq lu ndaw li fi kanam ñi nga àndal,

¹¹ te nga ne leen: “Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Askan wii ak dëkk bii, ni ñuy toje njaq, ba deesatu ko mana defaraat, ni laa koy tojate. Bérebu Tofet bii dees na fi rob ndax ñàkk fu ñu robe.

¹² Noonu laay def béreb bii,” kàddug Aji Sax jee, “ak ñi fi dëkk. Maay def dëkk bii ni Tofet.

¹³ Këri Yerusalem ak këri buuri Yuda dina fees ak sobe ni béreb bii di Tofet. Mooy mboolem kër yu ñu doon taalal cuuraay ca kaw taax ya, ñeel biddiiw yépp, ak di fa tuural yeneen yàlla.”»

¹⁴ Gannaaw ba Yeremi walbatikoo Tofet, béreb ba ko Aji Sax ji yebaloon mu àgge leen kàdduy waxyu yooyu, dafa taxawi ca ètti kër Aji Sax ji, daldi wax ak mbooloo ma mépp. Mu ne leen:

¹⁵ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Maa ngii di wàcce ci kaw dëkk bii ak mboolem li ko wër, lépp luy musiba mu ma dige woon, ndax dangeena të ticc, baña dégg sama kàddu.»

20

Tëj nañu Yeremi

¹⁻² Ci kaw loolu, Pasur doomu Imer, sarxalkat ba jiite woon saytub kër Yàlla ga, ba mu déggee Yonent Yàlla Yeremi muy jottali kàdduy waxyu yooyu, mu dóorlu ko, jéng ko ca buntu kër Aji Sax ja féete kaw, te ñu dippee ko Beñamin.

³ Ca suba sa Pasur yiwee ko ca jéng ba. Yeremi ne ko: «Aji Sax ji tuddeetu la Pasur; Magor-Misabib (muy firi Tiitaange ju dajal) la la tudde.

⁴ Ndax Aji Sax ji dafa wax ne: “Maa ngii di la wàcceel tiitaange, yaak sa soppe yépp, seen saamaru noon daaneel leen, ngay gis; te Yuda gépp laay teg ci loxol buuru Babilon, ñii mu yóbbu leen ngallo, ñee mu jam leen, ñu dee.

⁵ Maay joxe lépp luy alalu dëkk bii. Mboolem lu fiy njariñ, mboolem gànjar, mboolem denci buuri Yuda, dinaa ko teg ci seen loxol noon yi, ñu sèxëtoo, jël, yóbbu Babilon.

⁶ Yaw Pasur, yaak sa waa kër yépp ay duggi njaam ca Babilon. Babilon nga jëm te fa ngay dee, ñu rob la fa, yaak mboolem sa soppe ya nga daan àgge ay kàdduy waxyuy fen.”»

Yeremi ñaxtu na

⁷ Éy Aji Sax ji, naxtaan nga ma,
ma naagu, nga nax ma,
jaay ma doole, ba man ma.

Ñu ngi may kekku bés bu ne,
ku ne di ma kókkali.

⁸ Saa yu ma waxee, damay xaacu,
fitnaak salfaañoo ma tax di yuuxu.
Kàddug Aji Sax jee may yóbbey xas
aki saaga bés bu ne.

⁹ Su ma nee: «Xaaral ma fàtte ko,
dootuma jottali kàdduy waxyu ci turam,»
sama xol bi mel nib taal
bu tàkk, tàbbi sama biir yax yi;
may jéema muutuwaale sa kàddu,
te duma ko man.

¹⁰ Dégg naa ñaawlaate yu bare, ñu naan:

«Éey, “Tiitaange ju dajal!”
Booleleen ko, boole rekk!»

Ñi ma séqal jàmm sax,
di yeeru ma fakkastalu,
naan: «Jombul mu juum, nu jekku ko,
ba mana feyu.»

¹¹ Waaye Aji Sax jeek man, di ñeyi xare.
Moo tax ñi may tëru di tërëf, ba duñu daan,
xanaa rus lool, ndax duñu baaxle;
gàcce gu yàgg lay doon te du fey.

¹² Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, yaw miy nattu ku
jub,
di gis xel ak xol,
may ma, ma gis ni nga leen di feye;
yaw de laa diis sama mbir.

¹³ Woyleen Aji Sax ji,
màggalleen Aji Sax ji!
Mooy xettali néew-ji-doole
ci dooley ku bon.

¹⁴ Alkute ñeel na bés ba ma juddoo,
bés ba ma saa ndey juree,
yàlla bumu barkeel.

¹⁵ Alkute ñeel na ka ko yegge baay,
ne ko: «Sa soxna am na doom ju góor,»
ba tax baay bég a bég.

¹⁶ Yal na kooku mel ni dëkk
yi Aji Sax ji tas te yërëmu leen!
Yal na dégg yuuxi suba teel
ak xaacuy xarey njolloor.

¹⁷ Moo ma reyul ci sama biiru ndey,
ma bàmmeloo sama ndey,

te du wasin mukki.

¹⁸ Ana lu ma doon génne ca biiram,
di daj coonooku tiis,
mujje gâce?

21

Jéllub Yerusalem jubsina

¹ Kàddu dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo fa Aji Sax ji. Mooy ba buur Cedesyas yebalee ca moom, Pasur doomu Malkiya, mook sarxalkat ba ñuy wax Sofoni doomu Maaseya. Mu ne ko:

² «Ngalla seetal nu ci Aji Sax ji, ndax Nebukatnecar buuru Babilon mu ngi nuy song xare. Jombul Aji Sax ji defaatal nu lenn ciy kéemaanam ba mu dellu gannaaw.»

³ Yeremi nag ne leen: «Waxleen Cedesyas ne ko:

⁴ “Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Seen dooley xare ji ngeen yor, di xeexeek ñi ci biti, di buuru Babilon ak waa Babilon ñi leen gaw, maa ngii di ko walbati, dajale ko ci biir dëkk bii.

⁵ Man mii maay xareek yeen, won leen sama doole ak sama diisaayu loxo, xadaru, dikke leen mer mu réya réy.

⁶ Maay faat lu dëkk ci dëkk bii, nit ak mala bokk loroo mbas mu réy.

⁷ Gannaaw loolu nag,” kàddug Aji Sax jee, “Cedesyas buurub Yuda aki jawriñam ak askan week ñi des ci dëkk bii te rëcce ci mbas meek xare beek xiif bi, maa leen di teg ci loxol Nebukatnecar buuru Babilon ak seen loxol noon ak loxol ñi leen di wuta rey. Dina leen leel ñawkey saamar. Du leen baal, du ñéblu, du yërëm.”

⁸ «Te itam nga wax askan wii ne leen: “Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di teg fi seen kanam yoonu dund ak yoonu dee.

⁹ Ku toog ci dëkk bii, dinga deewe xare mbaa xiif mbaa mbas. Ku génñ jébbal boppam waa Babilon ñi leen gaw nag dinga dund, bakkanam di yoolu xareem.

¹⁰ Jógal naa dëkk bii déy, te loraange laa leen naral waaye du jàmm.” Kàddug Aji Sax jee. “Ci loxol buuru Babilon laa koy teg, mu jafal ko, lakk.”

Xibaar ñeel na waa kër buur

¹¹ «Te it waxal waa kër buurub Yuda ne leen: “Dégluleen kàddug Aji Sax ji!

¹² Yeen waa kër Daawuda,
Aji Sax ji dafa wax ne:
Àtte yoon, deeleen ko xëye,
di xettali ki ñu xañ dëgg
ci ki koy néewal doole,
balaa sama sànj ne jippét,
di tàkk te deesu ko mana fey
ndax seen jëf ju bon.

¹³ Yeen ñi jataayoo xur wi,
yeen ñi dëkk ca joorug doj ya, maa ngii fi seen
kaw.”

Kàddug Aji Sax jee.

“Yeen ñi naa: ‘Ku nu manal dara?
Ku jote sunu biiri rawtu?’

¹⁴ maa leen di dikke seen aña jëf.”

Kàddug Aji Sax jee.

“Maay jafal sawara, lakk seen gott bi,
mu xoyom lépp lu leen wër.”»

22

¹ Aji Sax ji dafa wax ne: «Demal kër buurub Yuda, nga jottali fa kàddu gii.

² Danga naan: “Dégluleen kàddug Aji Sax ji, yaw buurub Yuda mi toog ci jalub Daawuda, yaak say jawriñ ak sa nit ñiy jaare yii bunt.

³ Aji Sax ji dafa wax ne: Deeleen jëfe dëgg ak yoon, di xettali ku ñu xañ dëgg ci ki koy néewal doole. Ab doxandéem, ab jirim akub jëtun, buleen leen lor, buleen leen fitnaal. Deretu jàmbur bu deful dara it, buleen ko tuur ci bii béreb.

⁴ Su ngeen jëfee ba jëfe santaane bii déy, buur du noppee dugge yii bunt, di toogal Buur Daawuda fi jalam, di dawal watiir aki fas, ànd ak seeni jawriñ ak seeni nit.

⁵ Waaye su ngeen dégluwul sama santaane yii, giñ naa ko ci man mii,” kàddug Aji Sax jee, “ab gent rekk la gii kër di doon!”»

⁶ Aji Sax ji déy dafa wax ci mbirum kër buurub Yuda ne:

«Yaay sama àllub Galàdd,
sama collu tundu Liban,
waaye déy, maa lay def ni màndin,
ngay dëkk yu kenn dëkkul.

⁷ Maa lay beralal yàqkat
yu fàggu seeni gànnaay,
dàjji sa tànnéefi banti seedar,
sànni ca sawara sa.

⁸ «Doxandéem yu bare dinañu jaare dëkk bii, di laajte ci seen biir naan: “Ana lu waral Aji Sax ji def nii bii dëkk bu mag?”

⁹ Su ko defee ñu ne leen: “Xanaa li ñu fecci seen kóllërey Yàlla Aji Sax ji, di sujjóotal yeneen yàlla, di leen jaamu.”»

Lu jëm ci Salum buurub Yuda

¹⁰ Buleen jooy buur Yosya mi dee,
buleen ko ñaawlul,
jooyleen a jooy buur Salum miy dem,
te du délseeti,
ba gis réewum juddoom.

¹¹ Aji Sax ji kat dafa wax ci mbirum buurub Yuda, Salum mi wuutu baayam Yosya te bàyyikoo fii. Mu ne: «Du fi délseeti muk.

¹² Waaye fa ñu ko yóbbu ngallo, fa lay deewe. Réew mii, du ko gisati muk.»

Lu jëm ci Yoyakim, kuutaayu Buur Yosya

¹³ «Wóoy ngalla kiy tabax kërám te seetu ci njekk,
di teg taaxi kawam te seetu ci yoon,
liggéeyloo moroomam ci dara,
feyu kow ñaqam.

¹⁴ Mu ngi naan: “Maay tabax kër gu yaa,
taaxi kaw ya yàmblan.”
Mu bënn ay palanteer,
tafal kër gi banti seedar,
diw ko ba mu xonq curr.

¹⁵ «Ndax ëpplante banti seedar da laa def buur?
Ndax sa baay daawul lekk aka naan?
Teewu koo jëfe dëgg ak yoon,
muy njiglaayam.

¹⁶ Da daan sàmm àqu ku ñàkk ak ku néew doole,
muy njiglaay.
Du looloo di xam maay kan?»

Kàddug Aji Sax jee.

¹⁷ «Yaw xooloo,
xalaatoo lu moy loo jariñoò,
ak noo tuure deretu jàmburu Yàlla,
di fitnaale aka lore?»

¹⁸ Moo tax Aji Sax ji wax ci mbirum buurub Yuda,
Yoyakim doomu Yosya, ne:
«Kenn du ko jooy ca mbokkam mu góor mbaa mu
jigéen,
naan: “Wóoy ngalla nun, bokk yi!”
Kenn du ko jooy,
naan: “Wóoy, sang ba, wóoy kilifa ga!”

¹⁹ Robu mbaam-sëf lees koy rob:
diri génne Yerusalem,
sànni ca biti.»

Yeremi yégle na fitnay Yerusalem

²⁰ Aji Sax ji nee: «Yeen waa Yerusalem,
yéegileen tundi Liban, yuuxu.
Àddooleen fa Basan, xaacu,
te yuuxoo fa Abarim,
nde seen soppe yépp a rajaxoo!

²¹ «Waxoon naa leen ko ba ngeen di am jàmm,
ngeen ne: “Dégluwunu!”
Noonu ngeen jàppoo ba ngeen di ndaw ba tey,
masuleen maa déggall!

²² Ngelaw dina sàmm seeni sàmm, sànk leen,
seeni soppe duggi njaam,
ba ngeen rus, torox
ndax seen gépp mbon.

²³ «Yaw mi tooge Liban^{*},
defum tàgg sa garabi seedar,
éy bu la mitit dikkalee,
nirook mititu mat,
ndaw binni yu réy!»

Lu jëm ci Buur Kooña doomu Yoyakim

²⁴ Mu ne: «Giñ naa ko ci man miy dund,» kàddug
Aji Sax jee, «yaw buurub Yuda, Kooña[†] doomu Yoy-
akim, soo doon jaarob torlukaay ci sama ndijoor
it, fa laa lay foqatee,

²⁵ teg la ci loxol ñi lay tëru te nga ragal leen; muy
Nebukatnecar buuru Babilon aki xarekatam.

²⁶ Maa lay xalab, yaak sa ndey ji la jur, jème
meneen réew mu ngeen juddoowul, te fa ngeen di
deewe.

²⁷ Réew mi ngeen namma délsi, dungeen fi
délseeti.»

²⁸ Nee ñu: «Waa jii di Kooña ndax da di njaq lu toj
lu jarul dara?

Am da di xottu ndab lu kenn bëggul?

Lu waral ñu di ko sànni, mooki doomam,
xalab leen biir réew mu ñu xamul?»

²⁹ Éy waa réew mi, waa réew mee, waa réew mi,
dégluleen Kàddug Aji Sax ji!

³⁰ Aji Sax ji dafa wax ne:

«Bindleen ne waa jii amul doom!

Du baaxle cig dundam,

nde kenn ci geñoom du tekki,

* **22.23 Liban** man naa doon misaalu kër buur gi nekk Yerusalem.
Seetal ci 1.Buur ya 7.2. † **22.24 Kooña** turu gàttalu Yoyakin la.
Seetal ci 2.Buur ya 24.8-17.

ba tooge jalub Daawuda,
di jiiteeti fi Yuda.

23

Sàmm bu baax aye na

¹ «Wóoy ngalla sàmm yiy sànk aka tasaare sama gétt gi.» Kàddug Aji Sax jee.

² Moo tax Aji Sax ji Yàllay Israayil wax ci sàmm yiy sàmm ñoñam ne: «Yeena tasaare sama gétt gi, dàq leen, te taxawuwooleen leen. Kon maa ngii di leen taxawoo mbugal, yoole leen seen jéf ju bon.» Kàddug Aji Sax jee.

³ «Man nag, sama ndesu gétt, maa leen di dajale ci mboolem réew yi ma leen dàqoon, jëme; te maa leen di delloosi ci seen parlu, ñu meññ ba yokku.

⁴ Dinaa leen tabbal ay sàmm yu leen di sàmm ba dootuñu tiit, dootuñu jàq, dootuñu wuute.» Kàddug Aji Sax jee.

⁵ «Ay bés a ngi ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «maay jebbil Daawuda njebbitu njubte, mu falu di buur bu xelu, di àtte yoon te jëfe njubte ci réew mi.

⁶ Ci jamonoom, Yuda dina texe, Israayil dëkke kaaraange, te dees na ko tudde nii: “Aji Sax jeey sunu njub.”

⁷ «Moo tax ay bés a ngii di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «deesatul wax ne: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund te génnee bànni Israayil ca réewum Misra.”

⁸ Xanaa dañu naan: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund te génnee askanu Israayil réewum bëj-gànnar, génnee leen mboolem réew ya mu leen

sàнкеji woon.” Su ko defee ñu dëkkewaat seen suufas bopp.»

Kàddu jógal na yonenti caaxaan

⁹ Mu jëm ci yonent yi:

Sama bopp a ubu ràpp, sama xol jeex,
sama yax yépp ne yalax,
ma mel ni ku biiñ man,
ba mu mândi
ndax Aji Sax ji ak kàddoom yu sell.

¹⁰ Ay njaalookat la réew mi fees déy,
alkànde déy a waral réew mi maral,
parluy mândiñ mi wowal.

Seenì xél loraange la,
seenug njàmbaar di naka-su-dul-noona.

Yàllaay wax

¹¹ «Te it yonent ak sarxalkat ñoo bokk yàqu,
sama biir kër sax gis naa ci seenug mbon.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹² «Moo leen tax di tarxiis ci seenu yoon,
tàbbi ci lëndëm, fëlëñu.
Maa leen di wacceel musiba déy
ca seen atum mbugal.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹³ «Ca yonenti Samari it laa gis njekkar,
ñuy jottali kàdduy waxyu bawoo ci Baal tuur mi,
di réeral Israayil, sama ñoñ.

¹⁴ Waaye yonenti Yerusaleem laa gisal lu yées:
ñuy njaaloo, di wéye ay fen,
di dooleel defkatu lu bon,
ba kenn dëdduwul mbonam.
Ñoom ñépp di ma niru waa Sodom,
waa Yerusaleem it di niru waa Gomor.»

15 Moo tax Aji Sax ji Boroom gàngoor yi
wax lii ci mbirum yonent yi:
«Maa ngii di leen leelsi njàqarey xeme,
nàndal leen tookey mbugal,
nde fi yonenti Yerusalem la yàqute tukkee,
ba law ci réew mi mépp.»

16 Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Buleen déglu yonent yi leen di biral ay kàdduy
waxyu;
cóolóoli neen lañu leen di naxe,
di fent ay peeñu, di biral seeni wax,
te du kàddug Aji Sax ji.

17 Ñi ma teddadil lañuy wax a wax,
naan leen Aji Sax ji déy nee:
“Jàmm ngeen di am.”
Képp ku topp sa xelum déggadi,
ñu ne ko: “Musiba du la dab mukk.”

18 «Waaye ana ku ci teewe woon jataayu Aji Sax ji?
Ku ko fekke, ba dégg kàddoom?
Ku ci teewlu kàddoom, ba dégg ko?

19 Ngélénu Aji Sax jaa ngoog,
sànjam fettax na,
dig callweer,
callweeral boppu ku bon.

20 Merum Aji Sax ji du giif,
te deful ba sottal li mu nar.
Fan yu mujj yii, dingeen ci am lu leer.

21 Yebaluma yonent yii,
ñoom ñiy daw di yégle!
Waxumaak ñoom,
ñoom ñiy biral kàdduy waxyu!

²² Su ñu teewe woon ci sama jataay sax,
mana dégtal sama ñoñ samay kàddu,
ba waññi leen ci seen yoonu mbon
ak seen jëfi mbon.

²³ Xanaa du maay Yàlla?»

Kàddug Aji Sax jee.

«Fu jegeek fu sore, du maay Yàlla?

²⁴ Ku mana làqoo làquwaay,
ba duma ko gis?»

Kàddug Aji Sax jee.

«Xanaa du asamaan ak suuf,
maa ko fees?»

Kàddug Aji Sax jee.

²⁵ «Dégg naa kàdduy waxyu yu fen yi yonent
yooyuy wax ci sama tur, naan gént nañu lii, gént
nañu lee.

²⁶ Fan la yonenti fen-kat yii àppal seeni xalaat, di
wax waxyuy naxe yu ñu fental seen bopp?

²⁷ Seen gént yi ñuy nettalante, nammuñu ci lu
moy sama ñoñ fàtte ma, ni ma seeni maam fàttee
woon ndax Baal tuur mi.

²⁸ Yonent bu ci am gént, na nettali géntam, waaye
ku ci am sama kàddu, na ko àddoo, na ma ko waxe.
Ana ñax akum pepp?» Kàddug Aji Sax jee.

²⁹ «Sama kàddu déy, daa mel ni sawara, kàddug Aji
Sax jee, mbaa marto, di falaxew doj!

³⁰ Moo tax maa ngii ci kaw yonent yi.» Kàddug
Aji Sax jee. «Ñu ngi sàccante samay kàddu.

³¹ Maa ngii ci kaw yonent yi.» Kàddug Aji Sax jee.
«Ñu ngi mbel-mbeli naan: “Kàddoo ngii.”

³² Maa ngii ci kaw ñiy yégle génti caaxaan.»
Kàddug Aji Sax jee. «Ñu ngi nettali seeni gént,
bay waññi sama ñoñ, ndax seen fen yu jéggi dayo,

te man de yebaluma leen, santuma leen dara. Amaluñu askan wii benn njariñ.» Kàddug Aji Sax jee.

Yéeneb Aji Sax ji du ab yen

³³ Aji Sax ji ne Yeremi: «Su la askan wii laajee mbaa ab yonent mbaa ab sarxalkat ne la: “Ana yéeneb waxyu bi la Aji Sax ji yóbbante?” Nga wax leen ne leen: “Yeenay yen bi te dinaa leen yenniku.”» Kàddug Aji Sax jee.

³⁴ «Te muy yonent, muy sarxalkat mbaa kenn ci askan wi, ku ci ne: “Yéeneb waxyu bii la ma Aji Sax ji yóbbante ci yeen,” maay dikke mbugal kooku mook waa këram.

³⁵ Li ku nekk wara laaj moroomam mbaa mbokkam kay mooy: “Lu Aji Sax ji tontu?” mbaa “Lu Aji Sax ji wax?”

³⁶ Waaye yéeneb waxyu bu Aji Sax ji, buleen ko fi tuddati. Jooju wax déy, yenub boroom lay doon. Ndax dangeena been sunu kàddug Yàlla, Yàlla Aji Sax ji yund, Boroom gàngoori xare yi.

³⁷ Li nit kiy laaj ab yonent mooy: “Ana lu Aji Sax ji tontu? Ana lu Aji Sax ji wax?”

³⁸ Bu ngeen dee tudd ab yéeneb waxyub Aji Sax ji, te ma yónnee ci yeen, ne leen buleen di tudd ab yéeneb Aji Sax ji, su boobaa Aji Sax ji dafa wax ne:

³⁹ Maa leen di yenu déy, xalab leen, yeen ak dëkk bii ma leen joxoon, yeen ak seeni maam, ba ngeen sore ma.

⁴⁰ Te maa leen di teg toroxte gu sax dàkk, ak gâce gu sax dàkk te du fey.»

24

Li ñaari dàmbi figg di misaal

¹ Gannaaw gi, Nebukatnecar buuru Babilon toxal na buurub Yuda Yekoña* doomu Yoyakim, yóbbu ko Babilon, mook kàngami Yudaak liggéeykati xarala yaak liggéeykati weñ ya. Ba loolu amee Aji Sax ji am lu mu ma won: da maa jekki gis ñaari dàmbi figg yu tege fi kanam kër Aji Sax ji.

² Genn dàmba gi di figg ju baaxa baax, mel ni witt mu njëkk. Dàmba gi ci des di figg ju bona bon ju kenn dul lekk ndax bon.

³ Aji Sax ji wax ma ne ma: «Yeremi, loo gis?» Ma ne ko: «Xanaa ay figg. Figg ju baax ji nag baax na lool, waaye ju bon ji daa bona bon, ba kenn du ko lekk ndax bon.»

⁴ Kàddug Aji Sax ji nag dikkal ma, ne ma:

⁵ «Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Ni figg jii baaxe, ni laay geesoo mbaax ngàllog Yuda gi ma dàqe béreb bii, jëme leen réewum Babilon.

⁶ Maa leen di toppe bētu mbaax, ba delloosi leen ci réew mii. Maa leen di defar te дума leen daaneel; jëmbat leen te дума leen buddi.

⁷ Maa leen di may coobarey xam ma, te xam ne maay Aji Sax ji, ba ñu doon sama ñoñu bopp, man ma doon seen Yàlla. Dinañu délseek seen léppi xol ci man déy!»

⁸ Waaye Aji Sax ji déy dafa wax ne: «Ni figg jii bone, ba kenn manu koo lekk ndax bon, ni laay def Cedesyas buurub Yuda aki kàngamam ak ndesu

* **24.1 Yekoña** ak Yoyakin, kenn ki la.

Yerusalem. Muy ñi des ci réew mi, di ña toxuji Misra.

⁹ Maa leen di def ñu jara seexlu, di musibay mboolem réewi àddina, ba fépp fu ma leen sànni, seen tur di fa saaga te kuy lééboo ak kuy kókkalee mbaa ngay móoloo, ñoom ngay tudd.

¹⁰ Maay yebal saamar fi seen kaw ak xiif ak mbas, ba ñu raaf fi kaw suuf si ma leen joxoon, ñook seeni maam.»

25

Ab tēnkub waxyoo ngii

¹ Kàddu gii dikkal na Yeremi, jēm ci waa Yuda gépp, ci ñeenteelu atu nguugrug doomu Yosya, Yoyakim buurub Yuda. Mu yemook at mi njëkk ci nguugrug Nebukatnecar buuru Babilon.

² Yonent Yàlla Yeremi daa wax ak waa Yuda gépp ak waa Yerusalem gépp, ne leen:

³ Li ko dale fukkeelu at ak ñett ci nguugrug doomu Amon, Yosya buurub Yuda, ba tey jii, di ñaar fukki at ak ñett, kàddug Aji Sax jaa ngi may dikkal, ma di leen ko jottali te tàyyiwuma, waaye dégluwuleen.

⁴ Aji Sax ji yónnee leen mboolem jaamam ñiy yonent yi. Yónni na leen ay yooni yoon. Waaye dégluwuleen, teewluwuleen.

⁵ Mu ne leen: «Na ku nekk ci yeen dëpp jëfinam ju bon ak jëfam ju bon, ba mana dëkke réew mi leen Aji Sax ji jox naka jekk, yeen ak seeni maam, ba fàww,

⁶ te buleen topp yeneen yàlla, di leen jaamooka sujjóotal; buleen ma merloo ndax yëfi neen yu

ngeen sàkke seeni loxo. Su boobaa duma leen teg musiba.

⁷Waaye dégluwuleen ma.» Kàddug Aji Sax jee. Mu ne: «Yeena ma merlook ak yëf yu ngeen sàkke seeni loxo, muy seen musiba.»

⁸Moo tax Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi wax ne: «Gannaaw dégluwuleen samay kàddu,

⁹maa ngii di yónnee, jëli mboolem làngi bëj-gànnar.» Kàddug Aji Sax jee. «Maay yónnee it ca Nebukatnecar buuru Babilon mi ci samag curga, daldi leen boole indi ci kaw réew mii ak ñi ci biiram ak mboolem xeet yi ko séq. Maa leen di faagaagal, gentel leen gent bu sax dàkk bu ñuy muslu.

¹⁰Te muy kàddug mbégte di kàddug bànnex, di kàddug boroom séet akub séetam, di wolukaay bu fiy jib mbaa leer gu ñuy niitoo, lépp maa ko fiy boole tukkal.

¹¹Réew mii mépp ay gentel, def ndànd-foyfoy, xeet yii yépp di surgawu buuru Babilon diiru juróom ñaar fukki at.

¹²«Su ko defee bu juróom ñaar fukki at yi matee, ma doora dikkal Babilon ak buuram ndax seeni ñaawtéef.» Kàddug Aji Sax jee. «Maay gentel réewum Babilon ba fàww.

¹³Maay wàcceel réew mii mboolem kàddu yi ma ko rëbbe woon, te ñu bind ko ci téere bii, Yeremi jottali xeet yépp kàdduy waxyu yi.

¹⁴Ñoom waa Babilon it déy, dinañu surgawu ay xeet yu giir ak ay buur yu mag. Maa leen di fey seen aña jëf ju bon.»

Kàddug waxyu dal na xeet yi

(Saar 25.15-38)

¹⁵ Aji Sax ji Yàllay Israayil déy da maa wax ne ma: «Am kaasuu biiñ bii ci sama loxo, di misaal kaasuu mbugal, te nga nàndal ci mboolem xeet yi ma lay yebal,

¹⁶ ñu naan, tërëf, di say ndax aayteefu saamar laay yebal fi seen biir.»

¹⁷ Ma daldi jële kaas bi ci loxol Aji Sax ji, nàndal ci mboolem xeet yi mu ma yebal.

¹⁸ Ma nàndal waa Yerusaleem ak dëkki Yuda ak seeni buur ak seeni kàngam ngir gentel fépp, muy ndànd-foyfoy gu ñuy muslu, di ko móoloo ba sunu jonni yàllay tey.

¹⁹ Firawna buuru Misra it nàndal naa ko ca, mooki surgaam aki kàngamam ak waa réewam,

²⁰ ak mboolem xeeti njaxasaan yi ci seen biir, ak mboolem buuri réewum Ucc, ak mboolem buuri réewum Filisteen ña féete Askalon ak Gasa ak Ekkron ak la des ca Asdodd.

²¹ Ma boole ca nàndal Edomeen ñaak Mowabeen ñaak Amoneen ña,

²² ak mboolem buuri Tir ak mboolem buuri Sidon ak buuri dun ya ca wàllaa géej,

²³ ba ca waa Dedan ak Tema ak Bus ak mboolem ñiy wat seen peggu kawaru bopp,

²⁴ ak mboolem buuri Arabi ak mboolem buuri xeeti njaxasaan yi dëkke màndiñ mi,

²⁵ ak mboolem buuri Simri ak buuri Elam ak mboolem buuri Medd,

²⁶ boole ca mboolem buuri bëj-gànnar, ñu jegeek ñu sore. Ma nàndal leen ñoom ñépp, ba réewi àddina yi ci kaw suuf yépp daj. Buurub Sesag* topp ci ñoom, naan.

* **25.26 Sesag** turu kumpa la, di Babilon ba tey.

²⁷ Aji Sax ji nag ne: «Wax leen ne leen: “Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi, Yàllay Israayil dafa wax ne: Naanleen ba màndi, di waccu, fêlêñu, tée jóg ndax saamar bi may yebal fi seen biir.”»

²⁸ Waaye su ñu bañee naan ci kaas bi nga leen tàllal nag, nga wax leen ne leen: “Aji Sax ji dafa wax ne: Dingen naan ba naanaatoo!

²⁹ Te kat dëkk bii ñu ma tudde sax, maa ngi koy tàmbalee musibaal. Kon yeen, nu ngeen mana fexee ba mucc? Dungen mucc moos, ndax saamar laay wool mboolem ku dëkke àddina.”» Kàddug Aji Sax jee, Boroom gàngoori xare yi.

³⁰ Aji Sax ji teg ci ne ma: «Yaw nag, jottali leen mboolem kàdduy waxyu yooyu. Te nga ne leen:

“Aji Sax jeey yëmmoo fa kaw ni gaynde,
fa màkkaanam mu sell ma lay àddoo,
ɲar a ɲar ci kaw déndub suufam,
xaacu xaacuy dërkati reseñ†,
di ko gëdde mboolem waa àddina,

³¹ riir ma àkki cati àddina,
ngir layoob Aji Sax jeek xeet yi,
moom miy àtte mboolem boroom bakkan,
ñu bon ñi, mu jébbal saamar.”»

Kàddug Aji Sax jee.

³² Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Musibaa ngii, di lawal wii xeet ba ca wee,
ngélén lu réy a jollee cati àddina.»

³³ Bésub keroog nag ñi Aji Sax ji rey, fu ne lañuy tëdd ci àddina, cat ba cat. Deesu leen jooy, deesu

† **25.30 dërkati reseñ** yi ñuy wax fii, seeni tànk lañu daan dëre reseñ, te bu ñu tolluwaan ci dër reseñ, dañuy wojaale.

leen for, deesu leen rob. Ni neefare jonkan lañuy wetaroo ci kaw suuf si.

³⁴ Yeen sàmmi askan wi, serleen, yuuxuleen; yeen boroom gétt gi, xëppooleen suuf, ñaawloo; seen bésuub rendikat taxaw na, te dees na leen tasaare, ngeen daanu, rajaxoo ni njaqal tànnéef.

³⁵ Rawtu day réer sàmmi askan wi, làquwaay réer boroomi gétt yooyu.

³⁶ Yuuxi sàmm yaa ngoogu, jooyi boroom gétt yaa, Aji Sax jeey yàqate seeni parlu.

³⁷ Merum Aji Sax ju réy ji selawal na tooli jàmm ya.

³⁸ Gaynde wacc na geeram, seen réew ma di ndànd-foyyoy, ndax saamaru nootkat bi ak tàngooru sànjum Aji Sax ji.

Yeremi dugg na coono

26

(Saar 26—45)

Ñu ngi tëru Yeremi

¹ Ba doomu Yosya, Yoyakim buurub Yuda di doora falu, kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo fa Aji Sax ji. Mu ne:

² «Aji Sax ji dafa wax ne: Dangay taxawi ca biir èttu kër Aji Sax ji. Nga wax ak mboolem waa dëkki Yuda yiy jaamusi ci kër Aji Sax ji. Mboolem kàddu yi ma lay yóbbante ci ñoom, bu ci wacc baat.

³ Jombul ñu dégg, ba ku nekk dëpp yoonam wu bon. Su ko defee ma fomm musiba mi ma leen di waajal ndax seen jëf ju bon.

⁴ Nga wax leen ne leen: “Aji Sax ji dafa wax ne: Su ngeen ma déggalul, toppuleen yoon wi ma leen rëddal,

⁵ dégguleen sama kàdduy jaam ñiy yonent yi may yónni ci yeen ay yooni yoon, ngeen tée dégg,

⁶ su boobaa maay def kër Yàlla gii, na ma def ga woon ca Silo*, te dëkk bii maa koy def lu mboolem xeeti àddina di tudd, di ko móoloo.”»

⁷ Ba mu ko defee sarxalkat yaak yonent yaak mbooloo ma mépp dégg Yeremi di wax kàddu yooyu ca biir kër Aji Sax ji.

⁸ Naka la Yeremi wax ba sotal mboolem la ko Aji Sax ji santoon mu jottali ko mbooloo ma mépp, sarxalkat yaak yonent yaak mbooloo ma mépp ànd jàpp ko, ne ko: «Yaw, dee rekk mooy sab àtte!

⁹ Ana lu waral ngay biral kàdduy waxyu ci turu Aji Sax ji, naan kër Yàlla gii dina tas, mel ni ga woon ca Silo, te dëkk bii day tas, kenn du fi des?» Mbooloo ma mépp nag sam Yeremi ca biir kër Aji Sax ji.

¹⁰ Kàngami Yuda dégg mbir ma, bàyyikoo kër buur, daldi yéegi ba ca kër Aji Sax ji. Ñu féncoo ca buntu kër Aji Sax ji ñuy wax bunt bu Bees ba.

¹¹ Sarxalkat yaak yonent ya wax kàngam yaak mbooloo ma mépp, ne leen: «Waa jii, dee mooy àtteem, ndax moo biral kàdduy waxyu, di rëbb sunu dëkk bii. Yeena ko déggal seen bopp.»

¹² Ci kaw loolu Yeremi wax ak kàngam yépp ak

* **26.6** Seetal ci *1.Samiyel* saar 4.

mbooloo ma mépp, ne leen: «Aji Sax jee ma yebal ngir ma jottali kàdduy waxyu, rëbb kër gi ak dëkk bii, te mooy kàddu yi ngeen dégg yépp.

¹³ Léegi nag rafetalleen seeni jëfin ak seeni jëf te déggal seen Yàlla Aji Sax ji. Su ko defee Aji Sax ji fomm musiba mi mu leen dogaloon.

¹⁴ Man nag maa ngii ci seen loxo! Lu ngeen xalaat ne moo gën te war ci man rekk, defleen!

¹⁵ Xamleen xéll rekk ne su ngeen ma reye, bakkanu ku deful dara ngeen gàddu, yeen ak dëkk beek ñi ko dëkke, ndax ci lu wér Aji Sax jee ma yebal ci yeen, ngir ma yegge leen mboolem kàddu yii.»

¹⁶ Ba loolu amee kàngam yaak mbooloo ma mépp wax ak sarxalkat yaak yonent ya, ne leen: «Waa jii kay àtteb dee warul ci moom, ndax ci sunu turu Yàlla Aji Sax ji la nu waxal.»

¹⁷ Ci biir loolu ñenn ci magi réew mi jóg, wax ak mbooloo ma fa daje mépp, ne leen:

¹⁸ «Ku ñuy wax Mise, dëkk Moreset, doon na jottali kàdduy waxyu ca jamonoy Esekiyas buurub Yuda. Daa waxoon waa Yuda gépp ne leen: “Aji Sax ji Boroom gàngooru xare yi dafa wax ne:

Dees na gàbb Siyon nib tool,

Yerusalem diy tojit, jale;

tundu kërug Yàlla gaay doon gajj bu kawé.”

¹⁹ «Ndax tax na Esekiyas buurub Yuda mbaa kenn ci waa Yuda reylu ko? Du Buur Esekiyas daa wormaal Aji Sax ji, tinu ko, ba Aji Sax ji fomm musiba mi mu leen dogaloon? Nun nag musiba mu réy lanu nara indil sunu bopp.»

Yoyakim reylu na ab yonent

²⁰ Ci jamono yooyu amoon na keneen ku doon jottali kàdduy waxyu ci turu Aji Sax ji. Muy Uri ma dëkk Kiryaat Yarim, di doomu Semaya. Uri doon jottali kàdduy waxyu, di rëbb dëkk baak réew ma, bokk ak Yeremi genn kàddu gi.

²¹ Buur Yoyakim dégg ay kàddoom, mook mboolemi dagam ak kàngamam yépp. Ba mu ko defee Buur di ko wuta reylu, Uri yég ko, tiit, daw làquji Misra.

²² Buur Yoyakim yebal ku ñuy wax Elnatan doomu Agbor ca Misra, mu ànd faak ñeneen.

²³ Ñu jëleji Uri ca Misra, yót ko Buur Yoyakim, mu jam ko, sànni néewam ca armeelu baadoolo ya.

²⁴ Yeremi nag daa làqoo Axikam doomu Safan, mu aar ko, ba tàbbiwul ci loxol askan wi, ñu rey ko.

27

Yeremi misaal na kilifteefu Babilon

¹ Ba doomu Yosya, Cedesyas* buurub Yuda di doora falu, kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo fa Aji Sax ji.

² Aji Sax ji da ne ma: «Sàkkalal sa bopp ay der ak yeti ràngaru yëkk, nga boole lépp teg ci sa ndodd;

³ ba noppi nga yónnee yet yi buurub Edom ak buuru Mowab ak buurub Amoneen ñi ak buurub Tir ak buurub Sidon. Dangay teg yet yi ci seen loxoy ndaw yi dikk Yerusalem ci Cedesyas buurub Yuda, ñu yót leen ko.

* **27.1** Fii ñu ne **Cedesyas**, am na sotti yu njëkk yu fi indi turu Yoyakim.

⁴ Te nga yóbbante leen ca seeni sang ne leen: “Aji Sax ji Yállay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Waxleen seeni sang ne leen:

⁵ Man maa sàkk suuf, sàkk doom aadama ak mala fi kaw suuf ci sama doole ju bare ak sama kàttan gu matale, te loolu lépp, maa ko jox ku ma neex.

⁶ Léegi nag teg naa réew yii yépp ci loxol Nebukat-necar buuru Babilon mi di sama surga, ba joxaale ko rabi àll yi sax, ñu nangul ko.

⁷ Mboolem xeet yee koy nangul, nangul doomam ba ci sètam, ba keroog moom itam, àppu réewam jot. Su boobaa am réewam nangul yeneen xeet yu giir ak buur yu mag.

⁸ Wépp xeet mbaa réew mu ci nangulul Nebukat-necar buuru Babilon, di baña wacce yetu buuru Babilon seen ndodd, saamar akub xiif ak mbas laay dikke woowu xeet.” Kàddug Aji Sax jee. “Noonu laay def, ba faat woowu xeet ci loxoom.

⁹ «“Kon nag yeen, buleen déglu seen yonent yeek seetkat yeek firikati gént yeek boroom rawaan yeek xërëmkat yi leen di wax, naan leen dungeen tàbbi ci curgag buuru Babilon.

¹⁰ Ay kàdduy waxyuy fen déy lañu leen di waxal te dinañu leen taxa toxoo seenum réew. Maa leen di sànni fu sore, ngeen sàнку.

¹¹ Waaye xeet wu ci nangoo wacce yetu buuru Babilon seen ndodd, di ko surgawu, ñooñu, maa leen di saxal ci seen suuf.” Kàddug Aji Sax jee. “Ñu dëkke ko, di ko bey.”»

¹² Ci biir loolu Cedesyas buurub Yuda it, ma yegge ko kàddu yooyu yépp, ne ko: «Wàcceel yetu

buuru Babilon saw ndodd, nangul ko, nangul ay bokkam, ndax ngeen dund.

¹³ Ana lu jar saamar akub xiif ak mbas di la rey, yaak sa waa réew mi, ni ko Aji Sax ji dige xeet wu ci nangulul buuru Babilon?

¹⁴ Buleen déglu yonent yi leen di wax naan leen dungeen tàbbi ci curgag buuru Babilon. Ay kàdduy waxyuy fen déy lañu leen di waxal.

¹⁵ Man déy yónniwuma leen.» Kàddug Aji Sax jee. «Te ñoom ñu ngi biral kàdduy waxyuy fen ci sama tur. Moo tax maa leen di dàqe fii, ngeen sàunku, yeen ak yonent yi leen di biral ay kàdduy waxyu yooyu.»

¹⁶ Gannaaw loolu sarxalkat yeek askan wii wépp wax naa leen ne leen: «Aji Sax ji dafa wax ne: Buleen déglu yonent yi leen di biral ay kàdduy waxyu, naan leen: “Ndabi† kër Aji Sax jaa ngii di délsi, jóge Babilon léegi, léegi.” Ay kàdduy waxyuy fen lañu leen di biral.

¹⁷ Buleen leen déglu. Nangulleen buuru Babilon te dund! Ana lu jar dëkk bii di mujje doon jalub xeer?

¹⁸ Bu ñu dee ay yonent kay, te kàddug Aji Sax ji nekk ci ñoom, nañu daldi tinu Aji Sax ji Boroom gàngoor yi, ngir ndab yi des kër Aji Sax ji ak kër buurub Yudaak Yerusalem, te baña dem Babilon.

¹⁹ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi de wax na ci mbirum jëni kërám geek mbalka meek watiiri rootukaay yi ak yeneen ndab yi des ci dëkk bii,

²⁰ mooy ndab ya Nebukatnecar buuru Babilon yóbbaalewuloon, ba muy gàddaayloo doomu Yoyakim, Yekoña buurub Yuda, jële

† **27.16 Ndab** yooyu, gànjar la woon ndax wurus lay doon mbaa xalis.

ko Yerusalem, jème ko Babilon, mook kàngami Yudaak Yerusalem.

²¹ Lii déy Aji Sax ji Yállay Israayil, Boroom gàngoor yi wax na ko ci ndab yooyu des ca kër Aji Sax ji ak kër buurub Yudaak Yerusalem.

²² Mu ne: “Babilon lees koy boole yóbbu, te foofa lay des ba keroog bés ba ma ciy jóg.” Kàddug Aji Sax jee. “Gannaaw loolu dinaa ko fa jële, delloosi ko ci béreb bii.”»

28

Yeremi tiĩnal na ab yonentu caaxaan

¹ Ca menn at ma, fekk Cedesyas buurub Yuda di doora falu, yemook ñeenteelu atam, ca juróomeelu weer wa, am na doomu Asur ju ñuy wax Anaña, di yonent bu cosaano Gabawon. Mu wax ak Yonent Yàlla Yeremi ca biir kër Aji Sax ji, fa kanam sarxalkat yaak mbooloo mépp, ne ko:

² «Aji Sax ji Yállay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Damm naa yet wi leen buuru Babilon ténke woon.

³ Fii ak ñaari at tembe dinaa delloosi fii mboolem ndabi kër Aji Sax ji Nebukatnecar buuru Babilon jële woon ci béreb bii, yóbbu Babilon.

⁴ Dinaa delloosi fii itam buurub Yuda Yekoña doomu Yoyakim, te mboolem ngállóg Yuda ga de-moon Babilon, maa leen di delloosi ci béreb bii. Kàddug Aji Sax jee. Maay damm moos yetu buuru Babilon wi mu leen ténke.»

⁵ Ba loolu amee Yonent Yàlla Yeremi tontu yonent ba ñuy wax Anaña fa kanam sarxalkat yaak mbooloo ma taxaw fa biir kër Aji Sax ji mépp.

⁶ Mu ne ko: «Amiin! Yal na ko Aji Sax ji deféey! Yal na Aji Sax ji sotal sa kàdduy waxyu yi nga wax:

ndabi kër Aji Sax ji ak mboolem ña ñu fa toxaloon ca Babilon, yal na ko Aji Sax ji delloosi fii.

⁷ Waaye ngalla déglul bu baax kàddu gii ma lay wax, yaak mbooloo mi mépp.

⁸ Yonent yi feeñoon naka jekk lu ma jiitu, jiitu la, jottali nañu réew yu yaatu ak nguur yu mag seen kàdduy waxyuy xare ak musiba ak mbas.

⁹ Ab yonent nag bu dee jottali kàddug waxyub jàmm, su jàmm ja dikkee, ñu xam ne Aji Sax jee ko yebal ci lu wér.»

¹⁰ Ba mu ko defee yonent ba ñuy wax Anaña jël yet wa ca ndoddu Yonent Yàlla Yeremi, damm ko.

¹¹ Anaña àddu fa kanam mbooloo ma mépp ne leen: «Aji Sax ji dafa wax ne: Nii laay damme yet wi buur Nebukatnecar buuru Babilon di ténkee. Fii ak ñaari at tembe dinaa jële yet wi ci ndoddu mboolem xeet yi mu ko ténke.» Ba loolu amee Yonent Yàlla Yeremi dem yoonam.

¹² Gannaaw ba yonent ba ñuy wax Anaña jëlee yet wa ca ndoddu Yonent Yàlla Yeremi, ba damm ko, kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi, ne ko:

¹³ «Demal wax Anaña ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne: Yetu bant nga damm, waaye dinga ko wuutale yetu weñ.

¹⁴ Ndax Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Yetu weñ laay teg ci ndoddu mboolem xeet yii, ñu nangul Nebukatnecar buuru Babilon, di ko surgawu. Te rabi àll yi sax, maa leen di teg ci loxoom.”»

¹⁵ Gannaaw loolu Yonent Yàlla Yeremi ne yonent ba ñuy wax Anaña: «Anaña, déglul bu baax li ma lay wax: Aji Sax ji yebalu la, yaw ngay gëmloo askan wii ay fen.

¹⁶ Moo tax Aji Sax ji dafa wax ne: “Maa ngii di la yebal, nga jóge fi kaw suuf. Ren jii ngay dee, ndax kàdduy gàntal nga waxal Aji Sax ji.”»

¹⁷ Yonent ba ñuy wax Anaña ca juróom ñaareelu weeru at mooma la dee.

29

Yeremi bind na ngàllo ga bataaxal

¹ Yonent Yàlla Yeremi nag yónnee na bataaxal bu jóge Yerusalem, jëm Babilon ca ndesu magi ngàllo ga, ak ca sarxalkat yaak yonent yaak mépp mbooloo ma Nebukatnecar jële woon Yerusalem, yóbbu leen ngàllo ca Babilon.

² Mooy gannaaw ba Buur Yekoña bàyyikoo Yerusalem, ànd ak Lingeer yaayu buur ak bëkk-néegi buur ak kàngami Yudaak Yerusalem ak liggéeykati xarala yaak liggéeykati weñ ya.

³ Yeremi yóbbante bataaxal ba Elasa doomu Safan, ak Gemarya doomu Ilkiya, ndaw ya Buur Cedesyas mu Yuda yebal Babilon ca Buur Nebukatnecar. Lii la bataaxal bi wax:

⁴ «Aji Sax ji Yállay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax mboollem ngàllo ga mu jële Yerusalem, yóbbu Babilon, ne leen:

⁵ Tabaxleen ay kër dëkke; jëmbat seeni tóokër, lekk ca meññeef ma.

⁶ Takkleen jabar, am ci doom yu góor ak yu jigéen. Takkalleen seen doom ay jabar, maye seen doom yu jigéen, ñu am ñoom it doom yu góor ak yu jigéen. Yokkuleen fa, buleen fa néew.

⁷ Sàkkuleen jàmmu dëkk bi ma leen toxal, te ñaanal ko ci Aji Sax ji, ndax jàmmu dëkk bi mooy seen jàmm.

⁸ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi kat dafa wax ne: Seeni yonent ak seen gisaanekat yi ci seen biir, buñu leen nax. Te it buleen déglu seen boroom gént yi ngeen di firiloo seeni gént,

⁹ ndax kàdduy waxyuy fen lañu leen di wax ci sama tur. Yebaluma leen. Kàddug Aji Sax jee.

¹⁰ «Aji Sax ji déy dafa wax ne: Bu Babilon matalee juróom ñaar fukki ati kilifteefam, dinaa leen dikkal, sottalal leen sama kàddug jàmm, ba delloosi leen ci béreb bii.

¹¹ Ndax man déy, xam naa mébét yi ma leen mébétal. Kàddug Aji Sax jee. Du mébėti loraange, waaye mébėti jàmm laa leen mébétal, ngir may leen yaakaaru èllèg.

¹² Su boobaa ngeen woo ma wall, dikk ñaan ma, ma nangul leen.

¹³ Su boobaa ngeen làmb, daj ma, ndegam làmbe ngeen seen léppi xol,

¹⁴ maa leen di may ngeen daj ma. Kàddug Aji Sax jee. Maa leen di tijjil seen wërsëg, dajale leen ci mboolem xeet ak mboolem béreb ya ma leen sànni woon. Kàddug Aji Sax jee. Maa leen di delloosi ci béreb bii ma leen yebale woon ngàllo.

¹⁵ «Yeena ne: “Aji Sax ji yónee na nuy yonent ci Babilon.”

¹⁶ Waaye Aji Sax ji dafa wax lu jëm ci buur bi toog ci jalub Daawuda, jëm ci képp ku bokk ci askan wi des ci Yerusalem gii di seen bokk ya àndul woon ak yeen, dem ngàllo.

¹⁷ Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Maa ngii di leen yónee saamar akub xiif ak mbas.

Maa leen di def ñu mel ni figg ju nēb, ba kenn manu koo lekk ndax bon.

¹⁸ Maa leen di toppe saamar akub xiif ak mbas. Maa leen di def misaal mu daw yaramu mboolem réewi àddina, teg gent bu ñuy muslu ci biir mboolem xeet wu ma leen sànni, ba ku fay kókkalee mbaa móolu, ñoom ngay tudd.

¹⁹ Li ko waral mooy, ñoo ma déggalul. Kàddug Aji Sax jee. Dama leena yónnee yonent yiy samay jaam ay yooni yoon, te déggaluñu ma. Kàddug Aji Sax jee.

²⁰ Kon nag yeen mboolem ngàllo gi ma yebale Yerusalem ba Babilon, dégluleen kàddug Aji Sax ji.

²¹ Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ci mbirum Akab doomu Kolaya ak Cedesyas doomu Maaseya, ñoom ñi leen di jottali kàdduy waxyuy fen ci sama tur. Ma ne: Maa ngii di leen teg ci loxol Nebukatnecar buuru Babilon, mu rey leen, ngeen di gis.

²² Dinañu tax mboolem kuy móoloo te bokk ca ngàllog Yudeen ña ca Babilon, danga naan: “Yal na la Aji Sax ji teg la mu tegoon Cedesyas ak Akab, ña buuru Babilon lakk cib taal.”

²³ Li ko waral mooy njombe wi ñu def fi digg Israayil, di njaalook seen jabari dëkkandoo, di wax ci sama tur ay kàdduy fen yu ma leen santul. Maa ko xamal sama bopp, seede ko. Kàddug Aji Sax jee.»

Semaya yonentu caaxaan bi jot na tontam

²⁴ Yaw Yeremi nag, nanga wax Semaya, Nexelameen bi ne ko:

²⁵ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Yaw yaa yónnee ci sa turu bopp ay

bataaxal ca askanu Yerusalem gépp, rawatina ca sarxalkat ba Sofoni doomu Maaseya, ak mboolem sarxalkat ya. Nga di ci wax ne:

²⁶ “Aji Sax ji da laa fal sarxalkat, nga wuutu Yoyada sarxalkat bi, ngir kër Aji Sax ji am ku ko yor, ba dof bu fiy wax-waxlu ay kàdduy waxyu, nga jéng ko, yeewe ko càllalay weñ ci baatam.

²⁷ Ana lu tax waxuloo ci Yeremi mu Anatot nag, moom miy wax-waxlu ay kàdduy waxyu fi seen biir?

²⁸ Léegi la nu yónnee Babilon bataaxal, ne nu: ‘Dingeen yàgg àll de, kon tabaxleen kër, dëkke; jëmbatleen tóokër, lekk ci meññeef mi.’ ”»

²⁹ Ba Sofoni sarxalkat ba jàngee bataaxal boobu, Yonent Yàlla Yeremi di dégg,

³⁰ kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi ne ko:

³¹ «Yónneel ca ngàllo gépp ne leen: Aji Sax ji dafa wax ci mbirum Semaya Nexelameen ba, ne: “Semaya waxal na leen kàdduy waxyu, gëmlloo leen ay fen, te yebaluma ko.

³² Kon nag Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di mbugalsi Semaya Nexelameen bi, mook askanam. Ku bokk ci moom du toog ci biir xeet wii, bay gis ngëneel li may defal sama ñoñ.” Kàddug Aji Sax jee. “Moo xiirtal askan wi ci gantal Aji Sax ji.”»

Yeremi yéene na yeeslug jàmm

30

(Saar 30–33)

Nii la yéene bi tēnkoo

¹ Kàddu gii dikkal na Yeremi, bawoo fa Aji Sax ji, ne ko:

² «Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Nanga bind cib téere kàddu yi ma la wax yépp.

³ Ndax kat ay bés a ngii di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «maay tijjil sama ñoñ seen wërség, muy Israayil di Yuda.» Aji Sax jee ko wax. «Maa leen di delloo ca suuf sa ma moomale woon seeni maam.»

Ay teraanga nuyoo na

⁴ Kàddu yii la Aji Sax ji wax ci mbirum Israayil ak ci mbirum Yuda.

⁵ «Aji Sax ji déy dafa wax ne:

Yuuxi tiitaange dégtu na,
njàqare la, du jàmm.

⁶ Laajteleen te xool,
ndax góor day wasin léegi?
Moona maa gis jàmbaar ju nekk jatu,
ni kuy matu,
kanam xoyyi.

⁷ Wóoy boobu bés bu réy,
ba bés du ni mel!
Bésu njàqare lay doon
ñeel askanu Yanqóoba,
waaye dañuy muc.

⁸ «Bésu keroog,» kàddug Aji Sax jee, Boroom gàngoori xare yi, «maay damm yet wi ñu leen ténke ci seen ndodd, dammat seeni jéng, ba dootuñu doon jaamu doxandéem.

⁹ Waaye seen Yàlla Aji Sax ji lañuy jaamu ak seen buur bi ma leen di falal, mu toogal Daawuda.

¹⁰ Waaye yaw Yanqóoba sama jaam,
bul tiit,» kàddug Aji Sax jee;
«yaw Israayil, bul ragal.
Fu sore laa lay wallujee,

yaak sa askan wa ca réewum njaam ga,
Yanqóoba dellu dal, fegu;
kenn dootu ko tiital.

¹¹ Maa ngeek yaw, nar laa wallu.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Maay faagaagal mboolem xeet ya ma la sànniji.
Yaw nag дума la faagaagal,
дума la ñàkka topp moos,
waaye li nga yelloo laa lay yare.»

¹² Aji Sax ji déy dafa wax ne:

«Sa damm-damm du faju,
sa góom du wér.

¹³ Amul ku lay sàmmal sa àq,
te sab dana amul pajtal mu baax.

¹⁴ Sa soppe yépp a la fàtte,
kenn faalewu la ci,
ndax dumay noon laa la дума,
yar la yarinu ku néeg
ngir sa ñaawtéef ju réy
ak sa bàkkaar yu bare.

¹⁵ «Damm-damm yu dul wér

ak mitit wu tar jarul jooy.

Maa la teg lii,

ndax sa ñaawtéef ju réy

ak sa bàkkaar yu bare.

¹⁶ Waaye ku la lekk, dees na ko lekk;

sa noon yépp lañuy jàpp njaam ba ñu daj.

Ku la futti, dees na ko futti,

ku la saax-saaxee dees na ko saax-saaxee.

¹⁷ «Ñu ngi la naan: “Waccees na la,”

naan la: “Siyon yaw, faaleesu la,”
waaye maa lay may wér,
faj say góom.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹⁸ Aji Sax ji dafa wax ne:

«Maa ngii di tijji wërsëgu askanu Yanqóoba,
ñibbisil leen,

baaxe seeni dëkkuwaay,
ba dëkk dekkee ca tundam wu gentoon,
kër buur taxawaat bérebam,

¹⁹ cant jollee ca,
di riirum mbégte.

Maa leen di ful,
te duñu wàññiku,
darajaal leen,
te dootuñu tuut.

²⁰ Seenii doom dañuy mel na woon,
seen mbooloo sax fi sama kanam,
may mbugal ñi leen di sonal.

²¹ Su boobaa seen njiit di seen deret,
di seen kilifa, soqikoo ci ñoom;
ma woo ko, mu jege ma,
nde nit jaayul bakkanam,
ba jegesi ma te woowuma ko*!»

Kàddug Aji Sax jee.

²² «Yeenay doon sama ñoñ,
man, may seen Yàlla.»

²³ Ngëlénu Aji Sax jaa ngoog,

* **30.21** Leeru Yàlla, jegée ko noonu, bakkanu nit ki xaj na ci. Néegu biir ba ca kër Yàlla ga sax, du ñépp a fa mana àgg. Sarxalkat bu mag baa fa daa dugg benn yoon cim at. Keneen ku fa dugg dee. Seetal ci *Sarxalkat* yi saar 16; 21.17; 22.3.

sànjam fettax na,
di aw callweer,
callweeral boppu ku bon.
²⁴ Sànjam Aji Sax ju tàng ji du giif,
te sotalul li mu nar.
Fan yu mujj ya
ngeen xam ci dara.

31

Israayil séentu na sancaatub réewam

¹ «Su boobaa,» kàddug Aji Sax jee, «maay doon Yàllay
làngi Israayil yépp,
ñoom ñuy sama ñoñ.»

² Aji Sax ji dafa wax ne:
«Waa Israayil ñi rëcc ñawkay saamar,
daje nañook yiw ci màndiñ mi,
fekk ñuy sàkku noflaay.»

³ Ñu ne: «Bu yàgg la nu Aji Sax ji feeñu,
ne nu: “Maa leen masa bëgg,
ba tax ma sédd leen ngor.

⁴ Yaw Israayil mu taaru,
maa lay defaraat, nga defaru,
ba jiinaat sam njiin,
wàlli peccum mbéx,

⁵ jëmbataat sa tookeeri reseñ
ca mbartali Samari,
te ku jëmbat, xéewlu ca.

⁶ Bés dina ñëw déy,
wattukat yéenee fa kaw tundu Efrayim
ne: ‘Aycaleen nu yéegi tundu Siyon,
fa sunu Yàlla Aji Sax ji.’ ”»

⁷ Aji Sax ji déy dafa wax ne:

«Sarxolleleen, bége askanu Yanqóoba,
xaaculleen xeet woowu jiitu,
biralleen cant te ne:

“Éy Aji Sax ji, wallul ndesu Israayil, sa ñoñ ñii.”

⁸ Maa ngii di jële sama ñoñ réewum bëj-gànnar,
dajale leen fa cati àddina.

Silmaxaa ngi ci akub lafañ,
jigéenu wérul it ak kuy wasin,
ñuy gàngoor gu mag, délsi fii.

⁹ Ñooy dikk di jooy, di leewaayu,
ma jiite leen, yóbbu,
jaare leen xàll wu jub wu ñu dul fakkastaloo,
ba ca wali ndox ya,
ngir maay baayu Israayil
miy Efrayim, sama taaw.»

Yeremeey wax

¹⁰ Yeen xeet yi, dégluleen kàddug Aji Sax ji,
yégleleen ko ca tefes yu sore ya.

Ne leen: «Ki tasaare woon Israayil, moo leen di
dajale,
sàmm leen nib sàmm ak géttam.»

¹¹ Aji Sax jee goreel askanu Yanqóoba,
jot ko ci loxol ku ko ëpp doole.

¹² Ñooy dikk, di sarxollee kaw tundu Siyon,
ne ràññ ndax ngëneeli Aji Sax ji:
pepp ak biiñ aku diw, gàtt aki nag,
bakkan ni tool bu ñu suuxat,
dootuñu yoggoorlu.

Yàllaay wax

¹³ «Su boobaa janq bégem pooj,
waxambaaneek mag feelu ko,

ma soppi seen ñaawlu mbégte, dëfal leen,
bànnexal leen, ñu dëddu naqar.

¹⁴ Maay yafal sarxalkat yi, ba reggal leen,
sama ñoñ ñi regge sama ngëneel.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹⁵ Aji Sax ji dafa wax ne:

«Baat dégtu na fa Raama,
ay yuux aki jooy yu metti.
Rasel ay jooy ay doomam,
baña noppi,
nde doomam ya wuute.»

¹⁶ Aji Sax ji nag ne ko:

«Baal sa jooy yi
te fomp say rongooñ,
dees na la yool sa coono.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Say doom ay jóge réewu noon, ñibbisi.

¹⁷ Am nga yaakaaru ëllëg.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Say doom ay délsi seenum réew.

¹⁸ Maa dégg moos askanu Efrayim di binni

naan: “Aji Sax ji, duma nga noo duma,
ni sëllu wu dese tàggat.

Ngalla waññi nu, nu waññiku;
yaw Aji Sax ji, yaa di sunu Yàlla.

¹⁹ Dëddu woon nanu la moos
waaye léegi réccu nanu.

Xam nan ne tooñ nanu,
ba tey nuy màttuy wiccax.

Danoo rus, torox
ndax sunu ñaawtéefi ndaw.”»

20 Aji Sax ji ne:

«Xanaa du Efrayim* ay sama doom ji ma sopp,
di gone gi may bànnexal?

Lu ma ko gëdd gëdd,
di ko bàyyi xel.

Moo tax sama xol di ko laaj,
ma yërëm koo yërëm.»

Kàddug Aji Sax jee.

21 «Sampal ay xàmmikaay ci yoon wi,
teg fi say màndarga.

Booy dem, defal sa xel ci yoon wii,
ñall wii nga topp.

Israayil mu taaru mi, ñibbisil,
ñibbisil sa dëkk yii.

22 Ndaw su toogadi si,
foo àppal sa cijiñ-cañañ ji?

Aji Sax ji déy, sàkk na guléet kaw suuf:
yees ba mel ni jigéen juy jëflanteek góor†.»

23 Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi
dafa wax ne: «Bu ma tijjee seen wërsëg, kàddu gii
dina jibati ci réewum Yuda ak dëkk yi ko séq.

Dees na ne: “Yaw màkkaanu njubte bii,
yaw, tundu Siyon wu sell wi,
yal na la Aji Sax ji barkeel!”

24 «Waa réewum Yuda ak dëkk-dëkkaanam yépp ay
bokk dëkk, ak beykat yeek màngaan yi yor gétt.

* **31.20 Efrayim**, kenn la ci sėti Yanqóoba mi ñu dippee Israayil.
Turu Efrayim wi fii, askanu Israayil la fi taxawal. † **31.22** Waxin
la wu yéeme wuy wund jëfi guléet ju kenn séentuul, waaye xamuñu
dëgg la mu tekki woon ca yooya jamono.

25 Maay nàndal ku mar, leqali ku loof.»

Yeremeey wax

26 Ba loolu amee ma yewwu, ne xiféet, xam ne samay nelaw neex na.

Aji Sax ji teewlul na Israayil

27 «Bés a ngii nag di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «yu may jiwe kërug Israayil ak kërug Yuda jiwum doom aadama ak jiwum mala.

28 Te ni ma leen teewloo woon ba ma leen di buddat, di leen fàqat, di leen daaneel, di leen yàqate aka lor, noonu laa leen di teewloo ngir defar leen, jëmbat leen.» Kàddug Aji Sax jee.

29 «Su boobaa deesatul ne:

“Baay lekk reseñ ju xaay,
mu uum bëñu doom ja.”

30 Su boobaa ku nekk sa bàkkaaruu bopp a lay rey.
Ku lekk reseñ yu xaay, sa gëñi bopp lay uum.

Kóllère gu yees a ngii

31 «Ay bás a ngii di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «yu may fas ak kër Israayil ak waa kër Yuda kóllère gu yees.

32 Du mel ni kóllère ga ma fagoon ak seeni maam keroog ba ma leen jàppee ci loxo, génne leen réewum Misra. Ndax ñoom ñoo fecci sama kóllère, te man may seen boroom kër.» Kàddug Aji Sax jee.

33 «Waaye kóllère gi may fas ak waa kër Israayil bu fan yooyu weesoo,» kàddug Aji Sax jee, «nii lay deme: Maay yeb sama ndigali yoon ci seen xel, ci seen xol laa koy ñaas. Maay doon seen Yàlla, ñoom ñu doon sama ñoñ.

34 Kenn dootul soxlaa jàngal kenn, muy mo-roomam mbaa mbokkam, naan ko: “Ràññeel Aji

Sax ji!” Ndax ñoom ñépp a may ràññee, ki gëna tuut ba ci ki gëna mag,» kàddug Aji Sax jee, «ndax maa leen di jéggal seeni ñaawtéef, te seeni bàkkaar, duma ci bàyyeeti xel.»

Lii mooy saxal Israayil

³⁵ Aji Sax ji dafa wax,
moom mi dogal jant di leeral bëccëg,
dogal weer ak biddiwi di leeral guddi,
yëngal géej, gannax yi riir,
kookooy Aji Sax ji Boroom gàngoor yi,

³⁶ mu ne: «Su dogal yooyu manoona toxu, may gis,
su boobaa askanu Israayil dina mana fey ba fàww,
may gis.»

Kàddug Aji Sax jee.

³⁷ Aji Sax ji dafa wax ne:
«Su nit manoona natt kawewaayu asamaan,
mbaa mu manoona xayma xóotaayu suuf,
su boobaa ma mana xalab mboolem askanu Is-
raayil,
xalab leen ndax li ñu def lépp.»

Kàddug Aji Sax jee.

³⁸ Mu ne: «Ay bés a ngi ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «dees na tabaxalaat Aji Sax ji dëkku Yerusalem, dale ko ca soorooru tata bu tudd Ananel ba ca buntu Ruq ba.

³⁹ Dees na fa rëddaat kemu dëkk bi, jubal ba tundu Gareb, wëri ba Gowa.

⁴⁰ Mboolem xur yu ñu sànni néew yaak dóomu-taal ak mboolem tool ya, ba ca yoonu ndox ma ca Sedoron, ba ca ruqu buntu Fas ya ca penku: lépp lees di sellalal Aji Sax ji. Deesatu fa buddat mbaa di fa daaneel dara.»

32

Yeremi wone na dayob ngëmam

¹ Kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo fa Aji Sax ji, ca fukkeelu atu nguurug Cedesyas buurub Yuda. Mu yemook ba nguurug Nebukatnecar buuru Babilon tolloo ca fukkeelu atam ak juróom ñett.

² Booba mbooloom xarem Babilon a nga gaw Yerusalem. Fekk Yonent Yàlla Yeremi nag moom, ma nga ñu tëj ca kër buurub Yuda, ca biir èttu dag ya,

³ fa ko Cedesyas buurub Yuda dencoon, ndax da ko noon: «Ana lu waral ngay wax yii kàdduy waxyu? Nga ne: “Aji Sax ji dafa wax ne mu ngii di teg dëkk bii ci loxol buuru Babilon, mu nangu ko.

⁴ Te Cedesyas buurub Yuda du rëcc waa Babilon ndax dees na ko teg moos ci loxol buuru Babilon, ba Cedesyas wax, mu wax, seeni gët ñeent.

⁵ Babilon lees koy yóbbu, te fa lay des, ba keroog may wax ci moom.” Kàddug Aji Sax jee. “Bu ngeen xareek waa Babilon it, dungen am ndam.”»

⁶ Yeremi da ne: «Kàddug Aji Sax ji dikkal na ma ne ma:

⁷ Xoolal, Anamel doomu Salum sa baay bu ndaw a ngooguy ñëw, naan la nga jënd toolam ba ca Anatot, ndax yaa ko saña jotaat.»

⁸ Ba loolu amee Anamel sama doomu baay bu ndaw dikk, na ma ko Aji Sax ji waxe. Mu fekk ma ci èttu dag yi, ne ma: «Rikk jëndal sama tool ba ca Anatot ca diiwaanu Beñamin ndax sa alal la ci

yoon, yaa ko saña jotaat*. Kon jënd ko.» Ma xam ne loolu kàddug Aji Sax jaa.

⁹ Nii laa jënde tool ba ca Anatot ci Anamel sama doomu baay bu ndaw. Ma waññal ko xalis bi, muy fukki dogi xalis ak juróom ñaar.

¹⁰ Ma bind kayitu njaay mi, màndargaale ko sama torlukaay, woo ciy seede, ba noppi natt diisaayu xalis bi.

¹¹ Ma boole jël kayitu njaay bi tëjewul ak kayitu njaay bi tëje, te yoonalu njaay meek sàrt yi tënke ci.

¹² Ma teg kayit yi ci loxol Barukk doomu Nerya doomu Maxseya. Anamel sama doomu baay bu ndaw fekke na ko, seede yi torlu kayitu njaay mi fekke ko, ñook mboolem Yudeen ñi toogoon ci èttu dag yi.

¹³ Ma dénk Barukk ci seen kanam, ne ko:

¹⁴ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Jèlal kayit yii, kayitu njaay bi tëje, ak kayit bi tëjewul, nga boole yeb ci njaqal ban, ndax kayit yi mana yàgg.

¹⁵ Ndax Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Dees na dellu di jënd ay kër aki tool ak tóokëri reseñ ci réew mii.»

Xelu Yeremi teey na

¹⁶ Gannaaw ba ma joxee kayiti njaay ma Barukk doomu Nerya, damaa ñaan Aji Sax ji, ne ko:

¹⁷ «Éy saa Boroom, Aji Sax ji! Yaw déy yaa sàkk asamaan, sàkk suuf ci sa doole ju bare ak sa kàttan gu matale. Dara tēwu la.

¹⁸ Yaw miy jëfe ngor sa digg ak junniy maas, te bu baay ñaawee, nga topp ko ko, ba ci doomam.

* **32.8 jotaat:** seetal ci *Sarxalkat* yi 25.23-34.

Yaay Yàlla ju màgg ji te jàmbaare. Yaa di Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi,

¹⁹ réyi pexe, màggi jaloore; say gët ne jàkk ci mboolem lu doom aadama def, ngay añale ku nekk jëfinam ak jëfam.

²⁰ Yaa def ay firnde aki kéemaan ca réewum Misra, di ko def ba tey jii ci Israayil ak ci doom aadama yépp, ba may sa bopp woy wu réy wi nga am tey jii.

²¹ Génne nga Israayil say ñoñ, jële leen réewum Misra, ci kawi firnde aki kéemaan ak sa doole ju bare ak sa kàttan; mu jur tiitaange ju réy.

²² Nga jox leen réew mii nga giñaloon seeni maam. Muy réew mu meew meek lem ji tuuroo.

²³ Ñu dikk moom ko, te déggaluñu la, toppuñu saw yoon, jëfewuñu mboolem li nga leen santoon, ba tax nga wàcce ci seen kaw mboolem musiba mii.

²⁴ «Sëkki gawukaay yaa ngii ñu yékkatil dëkk bi, ngir nangu ko. Dëkk bi dina daanu ci loxoy waa Babilon ñi ko song, ndax saamar akub xiif ak mbas. Gis nga ko déy, li nga waxoon am na!

²⁵ Dëkk baa ngii nara daanu ci loxoy waa Babilon te moona Boroom bi Aji Sax ji, yaw yaa ma ne ma jënde tool bi xalis, ay seede seede ko.»

Aji Sax ji dalal na xelu Yeremi

²⁶ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi, ne ko:

²⁷ «Du maay Aji Sax ji, Yàllay képp kuy dund. Ana lu ma të?»

28 Kon nag Aji Sax ji dafa wax ne: «Maa ngii di teg dëkk bii ci loxoy waa Babilon ak ci loxol Nebukatnecar buuru Babilon, mu nangu ko.

29 Waa Babilon ñiy song dëkk bii dinañu dugg, taal ko, lakk ko ba mu jeex, lakkaale kër ya ñu doon taalal Baal tuur mi cuuraay ca kaw taax ya, di fa tuural yeneen yàlla ay saraxi naan, ba di ma merloo.

30 Askanu Israayil ak Yuda kay, ca cosaan ba tey, defuñu lu moy lu bon fi sama kanam. Bànni Israayil, mboolem lu ñu def, defuñu ko lu moy di ma merloo.» Kàddug Aji Sax jee.

31 «Mer dikkal na ma, xadar dikkal ma ci dëkk bii, dale ko ca ba ñu ko tabaxee ba bésu tey, ba tax ma di ko jële fi sama kanam,

32 ndax mboolem lu bon li bànni Israayil ak Yuda def, di ma merloo, ñook seeni buur ak seeni kàngam ak seeni sarxalkat ak seeni yonent ak waa Yuda ak waa Yerusalem.

33 Wonuñu ma kanam, xanaa gannaaw, te ma artu leen ay yooni yoon. Waaye ñoom dégluwuñu, dégguguñu yar.

34 Yeb nañu sax seen yëf yu seexluwu ci biir kër gi ñu ma tudde, ba sobeel ko.

35 Tabaxal nañu Baal tuur mi ay bérebi jaamookaay ca xuru Ben Inom, di fa lakk seen doom yu góor ak yu jigéen ngir Moleg tuur mi, te masuma leen koo sant. Jooju jëf ju siblu jaarul sax sama xel, ba ma leen di ko defloo, ñuy yóbbe Yuda bàkkaar.

36 «Yeena wax ci dëkk bii ne dina daanu ci loxol buuru Babilon ndax saamar akub xiif ak mbas. Waaye Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne:

³⁷ Maa ngii di leen dajale ca mboolem réew ya ma leen sànni woon, ndax mere leen ak jéppi leen ba sama xol fees dell. Te maa leen di delloosi fii, dèel leen ci jàmm;

³⁸ ñu doon sama ñoñ, may seen Yàlla.

³⁹ Maa leen di may benn xol ak benn jubluwaay ngir ñu di ma wormaal seen giiru dund, muy seen ngëneel, ñook seen doom yi leen di wuutu.

⁴⁰ Maay fas ak ñoom kóllère gu sax dàkk gu ma leen dul xañati; xanaa baaxe leen, yeb ragal Yàlla ci seen xol, ba dootuñu ma won gannaaw.

⁴¹ Maay am mbégtey baaxe leen, jëmbat leen bu wér ci réew mi, jëmbate leen sama léppi xol ak sama léppi jëmm.

⁴² «Aji Sax ji déy dafa wax ne: Ni ma wàccee ci kaw xeet wii musiba mu mag mii mépp, ni laay wàccee fi seen kaw mboolem ngëneel li ma leen wax.

⁴³ Dees na dellu di jënd ab tool ci réew mii ngeen ne daanu na ci loxol waa Babilon, ba dib gent bu kenn nekkul, du nit, du rab.

⁴⁴ Dees na fi jënde xalis ay tool, binde fi kayiti njaay, torlu ko, tëje ko fi kanami seede ci suufas Beñamin ak li wër Yerusalem ak biir dëkki Yuda ak dëkki tund ya ak dëkki suufu tund ya ak ca dëkki diiwaanu Negew. Maay tijji moos seen wërsëg.» Kàddug Aji Sax jee.

33

Aji Sax ji du dige, di fomm

¹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na Yeremi ñaareel bi yoon, fekk ko tëje ba tey ca biir èttu dag ya. Mu ne ko:

² «Aji Sax ji dafa wax, moom miy sàkk mbir, bind ko, taxawal ko, Aji Sax ji di turam.

³ Mu ne: “Woo ma, ma wuyu la, wax la lu réy te ruge, loo xamul woon.”

⁴⁻⁵ Aji Sax ji Yállay Israayil déy dafa wax ci mbirum kəri dëkk bii ak kəri buuri Yuda yii ñu mabb, di ko fegoo sëkk bi ñu leen gawe te di ko làqoo saamaru waa Babilon ñi ñuy xareel. Mu ne: “Kër yi dina fees ak néewi nit ñi ma bóom ndax mer ak xol bu fees. Dinaa xañ dëkk bii sama yiw ndax seen gépp mbon.”

⁶ «Waaye du tee, maa leen di may tan, faj leena faj ba ñu wér, won leen xéewalu jàmm ju dëgg.

⁷ Maay tijji wërsëgu Yuda ak wërsëgu Israayil, sampaat leen na woon.

⁸ Maa leen di raxasal mboolem ñaawtéef gu ñu ma moye, baal leen mboolem ñaawtéef yu ñu ma moye, di ma gantal.

⁹ Dëkk bi daldi doon sama woy, di sama mbégte, di sama ndam, di sama sag ci biir mboolem xeeti àddina yi dégg ngëneel yi ma leen di defal yépp. Dinaña yéemu ba seen yaram daw ci lépp luy ngëneel ak jàmm ju ma leen di defal.

¹⁰ «Aji Sax ji dafa wax ne, béreb bii ngeen ne ab gent la bu kenn nekkul, du nit, du rab te muy dëkki Yudaak mbeddi Yerusalem yii gentel, kenn nekku fi, du nit, du rab, dees na fi déggati

¹¹ coowal mbégteek coowal bannëex ak kàddug boroom séet ak kàddug séetam, ànd ak kàdduy nit ñiy indi saraxi cant ci biir kër Aji Sax ji, tey dëbbe: “Santleen Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi. Aji Sax jee baax, kee saxoo ngoram.”

Maay tijji wërsëgu réew mi, na woon.» Aji Sax jee ko wax.

¹² «Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne, béreb bii di gent bu kenn nekkul, du nit, du rab ci dëkk yi fi nekk yépp, béreb bii dina dellu am parlu yu sàmm siy gooral seeni gàtt.

¹³ Muy dëkki tund yi, di dëkki suufu tund yi, di dëkki diiwaanu Negew, di diiwaanu Beñamin, di li wër Yerusalem, di dëkki Yuda, gàtt yi dina dellu ci loxol sàmm buy takk lim ba.» Aji Sax jee ko wax.

Askanu Buur Daawuda dina yeeslu

¹⁴ «Ay bés a ngii di ñëw,» kàddug Aji Sax jee, «maay sottal ngëneel la ma dig waa kër Israayil ak waa kër Yuda.

¹⁵ Bés yooyu ci jamonoom, maay jebbil njebbitu njubte ci askanu Daawuda, muy àtte yoon te jëfe njubte ci réew mi.

¹⁶ Bés yooyu Yuda dina texe, Yerusalem dëkke kaaraange, ñu di ko woowe: “Aji Sax jeey sunu njub.”»

¹⁷ Aji Sax ji déy dafa wax ne: «Daawuda du ñàkk mukku ko wuutu ci jalu Israayil.

¹⁸ Sarxalkat yiy Leween ñi it duñu ñàkk ku leen taxawal fi sama kanam, di joxe saraxi rendi-dóomal, di taal saraxi pepp aka sarxal ba fàww.»

Kóllère gu dul toxoo ngii

¹⁹ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal na Yeremi, ne ko:

²⁰ «Aji Sax ji dafa wax ne: Ndegam manees naa dog sama kóllère maak bëccëg mbaa sama kóllère maak guddi, ba bëccëg mbaa guddi baña teew ci waxtoom,

²¹ kon dees na mana dog sama kóllèreek Daawuda sama jaam bi; tamit dogaaale sama kóllèreek sarxalkat yiy Leween ñi may liggéeyal, ba Daawuda ñàkk sèt bu koy wuutu cib jalam.

²² Ni biddiwi asamaan weesoo lim, feppi suufas géej wees waññ, ni laay fule askanu Daawuda sama jaam bi ak askanu Leween ñi may liggéeyal.»

²³ Kàddug Aji Sax ji dellu dikkal Yeremi, ne ko:

²⁴ «Xanaa dégguloo li nit ñi wax? Ñu ne: “Ñaari làng ya Aji Sax ji tànnoon de, wacc na leen,” moo tax ñu xeeb sama ñoñ, ba tegatuñu leen sax aw xeet.

²⁵ Waaye Aji Sax ji dafa wax ne: Ndegam du maa fas sama kóllère maak bëccëg ak guddi, te du maa saxalal asamaan ak suuf ay sàrt,

²⁶ kon dinaa wacc askanu Yanqóoba ak Daawuda sama jaam bi, ba dootuma tanne ciw askanam kuy yilif askanu Ibraaymaak Isaaxaak Yanqóoba. Maay tijji seen wërsëg moos, yërëm leen.»

34

Aji Sax ji wax na Buur Cedesyas mujam

¹ Ba Nebukatnecar buuru Babilon àndeek mbooloom xareem mépp ak mboolem réew yeek xeet yi mu teg loxo, ñu songandoo Yerusalem ak dëkk yi ko wër yépp, kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo ci Aji Sax ji:

² «Aji Sax ji Yállay Israayil dafa wax ne: Demal nga wax Cedesyas buurub Yuda ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di teg dëkk bii ci loxol buuru Babilon, mu taal ko.

³ Yaw Cedesyas nag doo ko rëcc. Dees na la jàpp moos te dees na la teg ci loxol buuru Babilon, mu wax ak yaw, seeni gët ñeent; nga dem Babilon.

⁴ «“Waaye yaw Cedesyas buurub Yuda, déglul kàddug Aji Sax ji: Aji Sax ji dafa wax ne doo deewe saamar.

⁵ Ci jàmm ngay dee, te ni ñu taalale woon cuuraay say maami buur yi la jiitu, terale leen ko ci seen dëj, ni lañu lay taalale cuuraay, di la jooy naan: ‘Wóoy sunu sang ba dem na!’ Jii wax, maa ko wax.”» Kàddug Aji Sax jee.

⁶ Ci kaw loolu Yonent Yàlla Yeremi jottali Cedesyas buurub Yuda mboolem kàddu yooyu fa Yerusalem.

⁷ Mu yemook ba mbooloom buuru Babilon di xareek Yerusalem ak mboolem dëkki Yuda ya desoon, di Lakis ak Aseka. Booba yooyu rekk a desoon ci dëkki Yuda yu tata wër.

Yiwi jaam yi war na

⁸ Kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo ci Aji Sax ji, gannaaw ba Buur Cedesyas fasoo kóllère ak mboolem waa Yerusalem ngir goreel jaam yi,

⁹ ku nekk wara goreel mbokkam mu Ebraam, góor ak jigéen, ñu moom seen bopp, te kenn bañati def jaam mbokkam Ebraam.

¹⁰ Ba mu ko defee mboolem kàngam yeek nit ñi ko fasoo woon kóllère daldi nangoo goreel seen jaam yu góor ak yu jigéen, bañati leena def jaam, ñu moom seen bopp. Ñu daldi leen yiwi.

¹¹ Gannaaw gi nag ñu walbatiku, jëlaat seen jaam yu góor ak yu jigéen ya ñu goreeloon, del-looleen cig njaam, góor ak jigéen.

¹² Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi bàyyikoo ci Aji Sax ji, ne ko:

¹³ «Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Man maa fasoon kóllère ak seeni maam keroog bés ba ma leen génnee réewum Misra kërug njaam ga, ne leen:

¹⁴ Saa yu ngeen waññee juróom benni at ba ca catal juróom ñaareel ma, na ku nekk ci yeen goreel mbokkum Ebraam mu ko jaayoon boppam. Gannaaw bu ko liggéeyalee juróom benni at, na ko goreel, mu tàggook moom, daldi moom boppam*. Waaye seeni maam déggaluñu ma, teewluwuñu ma.

¹⁵ Tey yeen, waññiku woon ngeen, ba def li ma rafetlu; ku nekk ci yeen xamle goreelu mbokkam. Fasoo ngeen kóllère sax fi sama kanam ci biir kër gi ñu ma tudde.

¹⁶ Léegi nag ngeen di teddadil sama tur, dellu gannaaw, ku nekk jëlaat jaamam yu góor ak yu jigéen, te ngeen goreeloon leen ba noppi, ñu moom seen bopp ni mu leen neexe. Néewal ngeen leen doole, ñu dellu di seeni jaam.

¹⁷ «Kon nag, Aji Sax ji dafa wax ne: Ku nekk ci yeen waroon naa goreel mbokkum dëkkandoom, waaye yeen déy, déggaluleen ma. Man nag maa ngi nii di xamle goreel gi, kàddug Aji Sax jee, ngir bàyyee leen saamar ak mbas akub xiif. Maa leen di def waa réewi àddina yépp seexlu leen.

¹⁸ Nit ñi fecci sama kóllère, sàmmuñu ponki kóllère gi ñu fase woon fi sama kanam, maa leen di def ni sellu wa nit ña xaroon ñaar, jaare ca diggante xaaj ya, fase ko seen kóllère.

* **34.14** Seetal ci *Mucc ga* 21.2-6.

¹⁹ Muy kàngami Yuda, di kàngami Yerusalem, di bëkk-néeg yeek sarxalkat yi, ak mboollem waa réew mi jaare woon ci diggante ñaari xaaji sèllu wa,

²⁰ maa leen di teg ci seen loxoy noon ak ñiy wut seen bakkan; seeni néew, njanaaw yeek rabi àll yi for.

²¹ Cedesyas buurub Yuda, mook ay kàngamam, maa leen di teg ci seen loxoy noon, loxoy ñiy wut seen bakkan, teg leen ci loxoy mbooloom xarem buuru Babilon mi leen songoon, ba di leen doora bàyyi.

²² Maa ngi nii di joxe ndigal, kàddug Aji Sax jee, maa delloosi noon yi ci dëkk bi, ñu song ko, ba nangu ko, taal ko ba mu jeex. Maay gental dëkki Yuda, ba kenn du ca des.»

35

Rekabeen ña raw nañu Yudeen ña

¹ Kàddu gii dikkaloon na Yeremi, bàyyikoo ci Aji Sax ji ci jamonoy buurub Yuda Yoyakim doomu Yosya. Mu ne ko:

² «Demal ca Rekabeen ña, nga wax ak ñoom, indi leen ci kër Aji Sax ji, dugal leen ci néeg yi benn, te jox leen biiñ, ñu naan.»

³ Ma dem woowi Yaasaña doomu Yeremi doomu Abàccña, boole kook ay doomi baayam ak doomam yu góor yépp, làngi Rekabeen ñépp daal.

⁴ Ma yóbbu leen kër Aji Sax ji, dugal leen ca biir néegu taalibey Xanan mi di góorug Yàlla gay doomu Igdalyaa; mooy néeg ba dendeek néegu kàngam ya, ca kaw néeg doomu Salum, Maaseya fara bunt ba.

⁵ Ci kaw loolu ma tegal Rekabeen ñi ay njaqi biiñ yu fees, aki kaas, ne leen: «Naanleen.»

⁶ Ñu ne: «Nun dunu naan biiñ, ndax sunu maam Yonadab doomu Rekab da noo santoon ne nu: “Buleen naan biiñ mukk, muy yeen ba ci seeni sët, ba fàww.

⁷ Buleen tabax kër, buleen bey, buleen jëmbat tookeeru reseñ, bu ci lenn bokk ci seen alal. Waaye nangeen dëkk ci ay xayma seen giiru dund gépp, su ko defee ngeen gudd fan ci biir réew mii ngeen di ay mângaan.”

⁸ Déggal nanu it sunu maam Yonadab doomu Rekab ci mboolem li mu nu santoon, ne nu bunu naan biiñ sunu giiru dund, nook sunuy jabar ak sunuy doom, góor ak jigéen,

⁹ bunu tabax kër yu nu dëkke, te tookeer ak tool bu ñuy bey, bu ci lenn bokk ci sunu alal.

¹⁰ Waaye ci ay xayma lanu dëkk, di sàmm aka jëfe mboolem lu nu sunu maam Yonadab santoon.

¹¹ Waaye ba Nebukatnecar buuru Babilon songee réew mi lanu ne: “Nan duggi gaaw biir Yerusalem, ba rêcc mbooloom waa Babilon ak Siri.” Moo nu taxa toog nii ci biir Yerusalem.»

¹² Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi, ne ko:

¹³ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Demal wax mboolem waa Yuda ak waa Yerusalem, ne leen: “Xanaa dungeen dégg ndigal, ba dégg samay kàddu?” Kàddug Aji Sax jee.

¹⁴ “La Yonadab doomu Rekab santoon ay doomam ne leen: ‘Buleen naan biiñ’ de, jëfees na ko. Duñu naan biiñ ba tey jii ndax wormaal seen santaaney maam. Man nag ay yooni yoon

laa leen wax waaye déggaluleen ma.

¹⁵ Yónnee naa leen samay jaam, yonent yi, ay yooni yoon, ne leen: ‘Na ku nekk ci yeen dëpp yoonam wu bon, di def lu baax, baña topp yeneen yàlla, di leen jaamu, ndax ngeen dund ci réew mi ma leen jox, yeen ak seeni maam.’ Waaye teewluwuleen ma, déggaluleen ma.

¹⁶ Sëti Yonadab doomu Rekab yii déy wor-maal nañu santaane ba leen seen maam santoon, waaye xeet wii déggaluñu ma.”

¹⁷ «Kon nag Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Maa ngi nii di wàcce ci Yuda ak képp ku dëkk Yerusalem mboolem musiba mu ma leen tuddaloon. Ndax damaa wax ak ñoom te dégluwuñu; ma woo leen, wuyuwuñu.»

¹⁸ Ba loolu amee Yeremi ne Rekabeen ña: «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Gannaaw wormaal ngeen seen kàddug maam Yonadab, topp santaaneem yépp, ba jëfe lépp lu mu leen santoon,

¹⁹ loolu tax na Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi wax ne: “Askanu Yonadab doomu Rekab du ñàkk mukk ku góor ku may liggéeyal ba fàww.”»

36

Buur Yoyakim def na njombe

¹ Ba loolu wéyee, ci ñeenteelu atu nguurug buu-rub Yuda Yoyakim doomu Yosya, kàddu gii dikkal na Yeremi, bàyyikoo ci Aji Sax ji, ne ko:

² «Jèlal téere bu ñu taxañ*, nga bind ci mboolem kàddu yi ma la wax ci mbirum Israayil ak Yuda ak mboolem xeet yi, te nga dale ko ba ma waxeek yaw ca jamonoy Yosya ba bésub tey jii.

³ Jombul waa kër Yuda dégg mboolem musiba mi ma leen nara teg, ba tax ku ne ci ñoom dëpp yoonam wu bon, ngir ma baal leen seen ñaawtéef ak seen moy.»

⁴ Yeremi woo Barukk doomu Nerya, dégtal ko mboolem kàddu yi ko Aji Sax ji wax, mu bind ko ci ab téere bu ñu taxañ.

⁵ Yeremi nag wax Barukk, ne ko: «Man damaa am ngànt. Duma mana dem kër Aji Sax ja.

⁶ Demal yaw bésub koor, nga jàng taxañ bi nga bind kàdduy Aji Sax ji ma la dégtal, ña ca kër Aji Sax ji di dégg. Nanga ko jàng itam ci kanam mboolem Yudeen ña jóge seeni dëkk.

⁷ Jombul ñu tinu Aji Sax ji, ku nekk ci ñoom dëpp yoonu mbonam, ndax mer mu réy ak xadar ji Aji Sax ji tuddal askan wii kat, nar naa metti.»

⁸ Barukk doomu Nerya def mboolem la ko Yonent Yàlla Yeremi sant, daldi jàng ca kër Aji Sax ji taxañ ba ñu bind kàdduy Aji Sax ji.

⁹ Loolu yemook juróomeelu atu nguurug buurub Yuda, Yoyakim doomu Yosya ca juróom ñeenteelu weer wa. Fekk ñu yéene koor fi kanam Aji Sax ji, ñeel waa Yerusalem gépp ak mboolem ña jóge dëkki Yuda.

¹⁰ Ci biir loolu Barukk tollu ca néegu bindkat ba, di Gemarya doomu Safan, ca kër Aji Sax ja. Muy

* **36.2 téere bu ñu taxañ**, ay dogiti der yu bare yu ñu ñawante lay doon, ba mu doon deru bindukaay bu mag bu ñuy taxañ ci bant. Mbind mi nag def ay dog yu dékkarloo.

jàng téere bi ñu taxañ ba ñu bind kàdduy Aji Sax ji, mbooloo mépp di dégg. Néeg baa nga woon ca èttu kër Aji Sax ja ca kaw, fa féeteek bunt bu Bees ba.

¹¹ Mise doomu Gemarya doomu Safan dégg mboolem kàdduy Aji Sax ja ca taxañ ba.

¹² Mu daldi wàcc, ba ca kër buur, jàll ca néegu bindkat ba, fekk fa kàngam yépp toog: Elisama bindkat ba, ak Delaya doomu Semaya, ak El-natan doomu Agbor, ak Gemarya doomu Safan, ak Cedesyas doomu Anaña, ak jawriñ ña ca des ñépp.

¹³ Mise yegge leen lépp la mu dégg Barukk jànge ko ca taxañ ba ca kanam mbooloo ma.

¹⁴ Ci kaw loolu kàngam yépp yebal Yewudi doomu Netaña doomu Selemya doomu Kusi. Ñu ne ko: «Demal ne Barukk téere bi mu jàngal mbooloo mi, na ko jël te ñëw, indaale ko.» Barukk doomu Nerya ñàbb téere ba ca loxoom, dem ba ca ñoom.

¹⁵ Ñu ne ko: «Toogal jàngal nu ko, nu dégg.» Barukk jàngal leen ko, ñu dégg.

¹⁶ Ba ñu déggee kàddu ya yépp, dañoo tiit, ku ne xool sa moroom. Ñu ne Barukk: «Nun kat, nan yegge Buur mbir mii mépp.»

¹⁷ Ñu laaj Barukk, ne ko: «Wax nu! Noo binde kàddu yii yépp. Yeremee la ko dégtal?»

¹⁸ Barukk ne leen: «Moo ma dégtal kàddu yépp de, ma binde ko daa ci téere bi.»

¹⁹ Kàngam ya ne Barukk: «Demal làquji yaak Yeremi, te bu kenn xam fu ngeen ne!»

²⁰ Ba loolu amee ñu wacc téere ba ca néeg Elisama bindkat ba, daldi ànd fekki Buur ca èttam.

Ñu yegge ko mbir ma mépp.

²¹ Buur nag yebal Yewudi, ngir mu jëli téere ba. Mu jëleji ko ca néeg Elisama bindkat ba, daldi jàngal taxañ ba Buur, mook mboolem kàngam ya feggook moom.

²² Booba jamonoy sedd la woon, yemook juróom ñeenteelu weer wa. Buur a nga toog ca biir néegu njaaram; taal ba yànj, janook moom.

²³ Ci biir loolu saa yu Yewudi jàngee ñetti dog ba ñeent, Buur fab saatus bindkat, dagg dog ya, sànni ca taal ba. Mu di ko def ba téere ba lakk ca taal ba, ba jeex tàkk.

²⁴ Buur ak jawriñam ña ñépp dégg nañu kàddu ya, waaye tiituñu sax, astamaak di xotti seeni yére ni kuy tiislu di def.

²⁵ Elnatan ak Delaya ak Gemarya sax tinu nañu Buur, ngir mu baña lakk téere ba. Waaye Buur dégluwu leen,

²⁶ xanaa mu sant Yeraxmeel, kenn ci askanu buur, mook Seraya doomu Asriyel, ak Selemiya doomu Abdel, ne leen ñu jàpp Barukk bindkat ba ak Yonent Yàlla Yeremi. Teewul Aji Sax ji làq leen.

²⁷ Gannaaw ba Buur lakkee téere ba def kàddu ya Barukk bindoon ca dégtalub Yeremi, kàddug Aji Sax ji dikkal na Yeremi, ne ko:

²⁸ «Dellul jël beneen téere bu ñu taxañ, nga dellu bind ca mboolem kàddu ya woon ca téere ba Yoyakim buurub Yuda lakk.

²⁹ Yoyakim buurub Yuda nag, nanga ko wax ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne yaw yaa lakk taxañ bii, naan lu waral ma bind ci ne buuru Babilon dina ñew moos te dina tas réew mii, faxas fi nit ak mala.

³⁰ Moo tax Aji Sax ji wax ci mbirum Yoyakim buurub Yuda, ne, du am ku ko toogal ci jalub Daawuda. Néewam dees koy sànni ci biti, mu yendoo naaj, fanaanoo sedd.

³¹ Maa koy yen aña ñaawtéefam, mook nja-bootam aki surgaam. Maay wàcce ci seen kaw, ñook waa Yerusalem ak Yuda gépp, mboolem musiba mu ma leen digoon, te taxul ñu dégg.”»

³² Ci kaw loolu Yeremi jël beneen téere bu ñu taxañ, jox ko bindkat ba, Barukk doomu Nerya. Mu dégtal ko, mu bind ca mboolem kàddu ya woon ca téereb taxañ ba Yoyakim buurub Yuda lakkoon ca taal ba. Yeneen kàddu yu bare yu ni mel sax, dolliku na ca.

37

Buur Cedesyas sàkku na ndimbal

¹ Cedesyas doomu Yosya ja Nebukatnecar faloon buur ci réewum Yuda moo wuutu Kooña* doomu Yoyakim.

² Waaye muy Cedesyas, muy jawriñam ñi, muy waa réew mi, kenn dégluwu ci kàdduy Aji Sax ji mu wax, te Yonent Yàlla Yeremi jottali ko.

³ Mu am bés Buur Cedesyas woo Yukal doomu Selemya, ak Sofoni sarxalkat bi, doomu Maaseya. Mu yebal leen ci Yonent Yàlla Yeremi; ñu ne ko: «Rikk ñaanal nu ci sunu Yàlla Aji Sax ji.»

⁴ Booba Yeremee nga doon dem aka dikk nu mu ko neexe, kenn tëjagu ko woon kaso.

* **37.1 Kooña** mooy Yoyakin, di Yekoña ba tey.

⁵ Mu fekk mbooloom Firawna génn Misra, di ñëw. Waa Babilon ña gawoon Yerusalem dégg ca, ba jóge fa, dellu gannaaw.

⁶ Ba loolu amee kàddug Aji Sax ji dikkal Yonent Yàlla Yeremi, ne ko:

⁷ «Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ne: Buuru Yuda mi leen yebal, ngeen seetsi ma, waxleen ko ne ko: “Mbooloom Firawna mi génnoon di leen wallusi kat, dëpp na bay dellu Misra.

⁸ Waa Babilon dinañu délsi, song dëkk bii xare, nangu ko, lakk ko ba mu jeex.”

⁹ Aji Sax ji nag dafa wax ne: Buleen nax seen bopp naan: “Dem, bàyyi nu, la waa Babilon di def.” Ndax duñu dem.

¹⁰ Bu ngeen daanoon mbooloom xarem Babilon miy xareek yeen ñépp it, ba deslewuñu lu moy nit ñu ñu jamat, ñooñooy jógandoo taxaw ca seeni xayma, daldi lakk dëkk bii.»

¹¹ Gannaaw ba mbooloom xarem Babilon jógee Yerusalem, di daw mbooloom Firawna,

¹² Yeremi bàyyikoo dëkk ba, jëm diiwaanu Beñamin cay bokkam ngir jëli céram ci ab séddaleb suuf.

¹³ Ba mu demee ba tollook buntu Beñamin, daje faak njiitu dag ya, Irya doomu Selemya doomu Anaña. Irya taxawal Yonent Yàlla Yeremi, ne ko: «Äa, ca waa Babilon nga daw jëm!»

¹⁴ Yeremi ne ko: «Fen nga! Man du maay fekki waa Babilon!» Irya dégluwu ko, xanaa jàpp ko, yóbbu ca kàngami buur ya,

¹⁵ seen xol tàng ci Yeremi, ñu dóor ko ba noppi, tëj ko ca biir kër Yonatan bindkat ba, fa ñu defoon kaso.

¹⁶ Gannaaw ba ñu dencee Yeremi ca kaso bu xóot ba, ca biir kàmb ga, ba mu toog fa ay fani fan,

¹⁷ Buur Cedesyas yónnee, woolu ko. Mu ñaarook moom ca biir kēram, laaj ko, ne ko: «Mbaa am nga kàddu gu bawoo ci Aji Sax ji?» Yeremi ne ko: «Xanaa lii: “Ci loxol buuru Babilon lees lay teg.”»

¹⁸ Yeremi teg ca ne Buur Cedesyas: «Ana fu ma la tooñe, yaak say surga, mbaa askan wii, ba nga tëj ma kaso?

¹⁹ Te sa yonent yi la doon jottali kàdduy waxyu, naan la buuru Babilon du dikk ci seen kaw, yaak waa réew mii, ana ñu léegi?

²⁰ Léegi nag Buur sang bi, dama lay ñaan ngalla, bul ma delloo kër Yonatan bindkat bi, ma di fa deewe.»

²¹ Ba loolu amee Buur Cedesyas santaane ñu teg Yeremi ca biir èttu dag ya. Ñu di ko jox bés bu ne menn mburum lëmm mu jóge ca mbedd ma ñu tudde Lakkkati mburu ya, ba keroog mburu di ñàkk ca dëkk ba. Yeremi nag toog ca èttu kër dag ya.

38

Tàbbal nañu Yeremi ca kàmb ga

¹ Mu am bés Sefatiya doomu Matan ànd ak Gedalya doomu Pasur ak Yukal doomu Selemya ak Pasur doomu Malkiya. Ñu dégg Yermiy wax, ñépp di dégg, naan:

² «Aji Sax ji dafa wax ne: Ku des ci biir dëkk bii, saamar rey ko, mbaa xiif, mbaa mbas. Waaye ku génñ fekki waa Babilon, dina raw, bakkanam di ngañaayu xareem, mu mucc.

³ Aji Sax ji dafa wax ne: Dees na teg moos dëkk bii ci loxol mbooloom buuru Babilon, mu nangu ko.»

⁴ Kàngami buur yooyu dem ne Buur: «Waa jii, na dee rekk; waxam jii mu leen di wax tax na ba xarekat yi des ci dëkk bi di yoqi, ba askan wépp itam di yoqi. Waa jii kat wutul jàmmu askan wii, xanaa musiba.»

⁵ Buur Cedesyas ne leen: «Mu ngoog ci seen loxo, manaluma leen dara!»

⁶ Ñu jàpp Yeremi, ngir denci ko ca kàmbug Malkiya, kenn ci askanu buur, ca biir èttu dag ya. Ñu yooore ko buum, ba ca biir, te kàmb ga amul ndox, bàq rekk a fa nekk. Yeremi nag tàbbi ca biir bàq ba.

⁷ Ci biir loolu Ebedd Meleg, Kuuseen ba, di bëkk-néeg ci biir kër buur, dégg ne tàbbal nañu Yeremi ca kàmb ga. Fekk Buur a nga toog ca buntu dëkk ba ñu dippee Beñamin.

⁸ Ebedd Meleg jóge kër buur, dikk ne ko:

⁹ «Buur sang bi, nit ñi de, lu bon lañu def Yonent Yàlla Yeremi; tàbbal nañu ko ca kàmb ga. Dina fa dee ak xiif ndax ab dund amatul ci dëkk bi.»

¹⁰ Buur sant Ebedd Meleg, Kuuseen ba, ne ko: «Jëleel fii fanweeri nit, nga dem génne Yonent Yàlla Yeremi ca kàmb ga bala moo dee.»

¹¹ Ebedd Meleg jël nit ña, daldi dem ca biir kër buur, jàll ba ca suufu néegu denc ya. Mu jële fa yére yu ràpp aki sagar, boole lépp, yooore buum ca kàmb ga, jottali ko Yeremi.

¹² Ebedd Meleg ne Yeremi: «Ayca, booleel sagar yi, nga jiital ko ci say poqtaan, teg ci buum yi.» Yeremi def noonu.

¹³ Ñu xëcc buum yi, génne Yeremi kàmb ga. Gan-naaw loolu Yeremi des ca biir èttu dag ya.

¹⁴ Ba loolu wéyee Buur Cedesyas yónnee, woolu Yonent Yàlla Yeremi, ñaarook moom fa ñetteelu bunt ba ca kër Aji Sax ja. Mu ne Yeremi: «Dama lay laaj lenn. Bu ma nëbb dara.»

¹⁵ Yeremi ne Cedesyas: «Su ma la waxee li am, du danga may rey rekk? Te su ma la digalee it, doo ma déggal.»

¹⁶ Buur Cedesyas déey Yeremi, ne ko: «Giñ naa ci Aji Sax jiy dund te sàkkal nu bakkan, duma la rey te duma la teg ci loxoy ñii di wut sa bakkan.»

¹⁷ Yeremi ne Cedesyas: «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Soo nangoo génn rekk, jébbali sa bopp kàngami buuru Babilon déy, dinga rawale sa bakkan, te dëkk bii du lakk ba jeex. Dinga dund yaw, yaak sa waa kër.

¹⁸ Waaye soo jébbalul sa bopp kàngami buuru Babilon, dees na teg dëkk bi ci loxoy waa Babilon, ñu lakk ko ba mu jeex, te yaw doo leen rëcc.»

¹⁹ Buur Cedesyas ne Yeremi: «Man, ñi ma ragal mooy sunu bokki Yudeen ñi ñibbil waa Babilon; bu ñu ma tegee ci seen loxo, ñu toroxal ma.»

²⁰ Yeremi ne ko: «Deesu la jébbal ca seeni loxo. Dangay déggal Aji Sax ji ci li ma la wax rekk, muy sa jàmm, nga mucc.

²¹ Waaye soo lànkee, ne doo génn, mbir a ngii mu ma Aji Sax ji won.

²² Gisuma lu moy mboollem jigéen ñi des ci kër buurub Yuda, ña nga ñu jème ca kàngami buuru Babilon. Ña nga naan:

“Buur aka baaxi xarit!

Ñoom ñi ko nax, ba man ko,
mu tàbbi ca bàq ba,
ñu dëddu, ne mes!”

²³ «Mboolem say soxnaak say doom, dees leen di yóbbu ca waa Babilon, te yaw ci sa bopp doo leen rëcc. Buuru Babilon da lay jàpp, te dëkk bii day lakk ba jeex.»

²⁴ Cedesyas ne Yeremi: «Bu kenn dégg nag lii nu wax. Lu ko moy dinga dee.

²⁵ Su sama kàngam yi yégee ne wax naak yaw, ba dikk ne la nga nettali leen li nu waxante te bañ leena nëbb dara, lu ko moy ñu rey la,

²⁶ ne leen rekk danga ma doon tinu, ndax ma bañ laa delloo kër Yonatan, nga di fa dee.»

²⁷ Ba loolu amee kàngami buur yépp dikk, laaj Yeremi, mu wax leen la ko Buur digal. Ñu daldi noppi, ba ko; ndax kenn déggul woon la mu wax ak Buur.

²⁸ Yeremi nag des ca èttu dag ya, ba keroog bés ba ñu nangoo Yerusalem.

Babilon nangu na Yerusalem

Ba ñuy nangu Yerusalem nag, nii la deme woon.

39

¹ Ba Cedesyas tolloo ci juróom ñeenteelu atu ngu-uram, ca fukkeelu weeram, ca la Nebukatnecar buuru Babilon ànd ak gàngooru xareem gépp ci kaw Yerusalem, ñu gaw ko.

² Ba Cedesyas tolloo ci fukkeelu atu nguuram ak benn, juróom ñeenti fan ca ñeenteelu weeram, ca lañu bëtt dëkk ba.

³ Mboolem kàngami buuru Babilon daldi dikk toog ca buntu dëkk ba ca digg ba. Nergal Sarecer

a nga ca ak Samgar Nebo ak Sar Sekim njiitu bëkk-néegi buur ak Nergal Sarecer meneen ma, njiitu gisaanekat yi, ñook mboolem kàngami buuru Babilon ña ca des.

⁴ Naka la leen Cedesyas buurub Yuda gis, mook xarekatam ya yépp, ñu daldi daw, génñ dëkk ba guddi, jaare tóokëru buur, fëlle bunt ba ca diggante ñaari tata ya, wuti yoonu xuru dexu Yurdan.

⁵ Mbooloom Babilon dàq leen, ba dab Cedesyas ca jooru Yeriko. Ñu jàpp ko, indil ko Nebukatnecar buuru Babilon ca dëkk ba ñuy wax Ribla, ca réewum Amat. Nebukatnecar dogal fa àtteem.

⁶ Buuru Babilon daa rendi doomi Cedesyas yu góor ca Ribla, muy gis, mu rendiwaale mboolem kàngami Yuda.

⁷ Gannaaw loolu mu tuur bëti Cedesyas, jénge ko jéngi xàñar, yóbbu ko Babilon.

⁸ Kër Buur ak kəri waa dëkk ba nag, waa Babilon lakk leen, tatay Yerusalem, ñu màbb.

⁹ Nebusaradan njiitu dag ya moom, daa boole ña desoon ca biir dëkk ba, ak ña ko jébbaloon seen bopp, ak ña desoon ca askan wa, jàpp leen, yóbbu ngàllo ca Babilon.

¹⁰ Ba mu ko defee lenn ci baadoolo yi amul dara, mu wacc leen ca réewum Yuda. Booba la leen jox ay tóokëri reseñ aki tool.

Aji Sax ji yiwi na ñaari jaamam

¹¹ Ci biir loolu Nebukatnecar buuru Babilon jox ndigal Nebusaradan njiitu dag ya ci mbirum Yeremi. Mu ne ko:

¹² «Demal jëli Yeremi, nga sàmm ko, te bu ko def dara lu metti. Lu mu la ñaan it, defal ko ko.»

¹³ Ba loolu amee Nebusaradan njiitu dag ya déggoo caak Nebusashan njiitu bëkk-néegi buur ak Nergal Sarecer njiitu gisaanekat yi, ak yeneen jawriñi buuru Babilon ña,

¹⁴ ñu yónnee, jëli Yeremi ca ëttu dag ya, teg ko ci loxol Gedalya doomu Axikam doomu Safan, ngir Gedalya yóbbu ko mu ñibbi këram. Yeremi nag des Yuda ca biiri bokkam.

¹⁵ Fekk na kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi ba ñu ko tëjee ca ëttu dag ya, ne ko:

¹⁶ «Demal nga wax Ebedd Meleg, Kuuseen ba, ne ko: “Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Maa ngi nii di sottalsi sama kàddu yi jëm ci dëkk bii, muy ayam te du doon jàmmam. Dina am ngay gis, bésob keroog.

¹⁷ Bésob keroog maa lay xettali, kàddug Aji Sax jee, ba deesu la teg ci loxol nit ñi nga ragal.

¹⁸ Maa lay wallu bu baax déy, ba saamar du la daaneel muk, waaye dinga moom sa bakkan, muy sa yoolu xare, ndaxte wóolu nga ma. Kàddug Aji Sax jee.”»

40

Yuda daje na ca Gedalya

¹ Ci kaw loolu Yeremi jot na kàddu gu bàyyikoo ci Aji Sax ji, gannaaw ba ko Nebusaradan njiitu dag ya yiwee, mu bàyyikoo Raama. Yeremee nga ñu jéngoon, mook ngálllog Yerusaleem gaak Yuda ga jëm Babilon. Nebusaradan génnee Yeremi ca seen biir,

² ñaarook moom, ne ko: «Sa Yàlla Aji Sax ji moo tuddaloon béreb bii musiba mii.

³ Aji Sax ji nag indi na ko te def na ko, na mu ko waxe woon. Yeena moy Aji Sax ji, déggaluleen ko ba tax lii dal leen.

⁴ Léegi nag yiwi naa la bés niki tey. Soo béggee ànd ak man Babilon, ñëwal, dinaa la toppatoo. Soo bëggul, toogal. Réew mépp a ngii ci sa kanam. Fu la ci neex ak foo ci taamu, dem fa.»

⁵ Balaa Yeremee walbatiku, Nebusaradan teg ca ne ko: «Man ngaa dellu ca Gedalya doomu Axikam doomu Safan ba tey. Moom la buuru Babilon dénk dëkki Yuda. Man ngaa toog ak moom ci digg waa réew mi, mbaa nga dem daal fu la gënal.» Nebusaradan nag jox Yeremi yóbbal ak lu mu lekk ci yoon wi, daldi ko yiwi.

⁶ Ba mu ko defee Yeremi dem ca Gedalya doomu Axikam ca Mispa. Mu toog ca moom ca digg nit ña des ca réew ma.

⁷ Fekk am na mboolooy Yudeen ñu desoon ci àll bi. Seenii njiit yépp nag dégg, ñook ña ñu àndal, ne buuru Babilon dénk na Gedalya doomu Axikam réew mi, dénk ko ñenn ci baadoolo yi des Yuda, diy góor aki jigéen aki gone yu ñu yóbbuwul ngàllo ca Babilon.

⁸ Ñu bokk dikk ba Mispa ca Gedalya; Ismayel doomu Netaña ma nga ca woon; ak Yoxanan ak Yonatan, ñaari doomi Kareyax; ak Seraya doomu Tanumet; ak doomi Efayi, Netofateen ba; ak Yesaña, doomu Maakateen ba, ñook seeni nit.

⁹ Gedalya waatal leen, ñook seeni nit, ngir dalal seen xel, teg ca ne leen: «Buleen ragala nangul waa Babilon. Toogleen ci réew mi rekk te nangul buuru Babilon, muy seen jàmm.

¹⁰ Man nag maa ngii toog Mispa, di leen taxawal

fi kanam waa Babilon, bu ñu fi dikkee; yeen da-jaleleen seen biiñ ak seen meññeef ak seen diwu oliw, ngeen denc ko te dëkk ci seen dëkk yi ngeen teg loxo.»

¹¹ Ci kaw loolu Yudeen ña woon ca Mowabeen ñaak Amoneen ñaak Edomeen ñaak mboolem réew ya, ñoom ñépp dégg ne buuru Babilon wacc na lenn ca askan wa, ñu des réewum Yuda, mu dénk leen Gedalya doomu Axikam doomu Safan.

¹² Yudeen ña ñépp walbatikoo mboolem fu ñu leen sànni woon, daldi délsi réewum Yuda, fekksi Gedalya ca Mispa. Ba loolu amee ñu dajale biiñ ak tàndarma ak figg, ba mu bare lool, ne gàññ.

¹³ Mu am bés Yoxanan doomu Kareyax ànd ak mboolem njiiti mbooloo ya des ca àll ba. Ñu dikk ca Gedalya ca Mispa,

¹⁴ ne ko: «Xanaa yéguloo ne Baalis buurub Amon yebal na Ismayel doomu Netaña, ngir mu rey la?» Gedalya doomu Axikam nag gëmu leen.

¹⁵ Ba loolu amee Yoxanan doomu Kareyax déey Gedalya ca Mispa, ne ko: «Tee maa dem, rey Ismayel doomu Netaña fu kenn yégul? Xanaa deesu ko wacc mu rey la, Yudeen ñi daje woon fi yaw yépp di tasaaroo, ndesu Yuda sànkú?»

¹⁶ Gedalya ne Yoxanan: «Bul def loolu! Li ngay waxal Ismayel ay fen la!»

41

Ismayel bóom na ñu bare

¹ Ba ñu demee ba ca juróom ñaareelu weer wa ca at mooma, Ismayel doomu Netaña doomu Elisama, askanoo ci ñi moom Yuda te di njiitu jawriñi buur, ànd ak fukki nit ba ca Gedalya

doomu Axikam ca Mispa. Ci kaw loolu, ñu bokk di lekk ca kër Gedalya.

² Ismayel jekki jóg, mook fukki nit ña mu àndal. Ñu jam saamar Gedalya ma buuru Babilon dénkoon réew ma, ba rey ko.

³ Ismayel reyaale mboolem Yudeen ña nekkoon ak Gedalya ca Mispa ak xarekati Babilon ya fa nekkoon.

⁴ Ba ñu bóomee Gedalya ba ca ëllëg sa, fu kenn yégul,

⁵ mu am juróom ñett fukki nit ñu bàyyikoo Sikem ak Silo ak Samari. Ña nga wat seen sikkim, xotti seeni yére, dagg-daggee seen yaram, di ko ñaawloo. Ñu yor saraxu pepp ak cuuraay bu ñu indil kër Aji Sax ji.

⁶ Ismayel génne buntu Mispa, gatanduji leen. Ma ngay dox, jëm ca ñoom, di jooy-jooylu ba da-jeek ñoom, ne leen: «Agsileen kër Gedalya doomu Axikam!»

⁷ Naka lañu dikk ba ca biir dëkk ba, Ismayel ak ay nitam bóom leen, tàbbal néew ya ci kàmb.

⁸ Fekk na mu am fukki nit ñu bokk ci ñoom ñu ne woon Ismayel: «Tee nga noo baña rey? Nun de am nanub denc ci àll bi. Peppu belee nga ca ak lors ak diw ak lem.» Loolu tax Ismayel fomm, ba boolewu leen ak seeni bokk, rey.

⁹ Kàmb ga Ismayel sànni néewi nit ña mu reyaaleek Gedalya mooy kàmb ga Buur Asa mu Yuda gasoon ba ko Buur Basa mu Israayil songee xare. Moom la Ismayel doomu Netaña feesal aki néew.

¹⁰ Gannaaw loolu mu jàpp mboolem ña des Mispa, di doomi buur yu jigéen ak mboolem ña

des Mispa, te Nebusaradan, njiital dag ya, dénkoon leen Gedalya. Ismayel jàpp leen njaam, daldi wutali diiwaanu Amoneen ña.

¹¹ Ba loolu amee Yoxanan doomu Kareyax ak njiiti xare yi mu àndal yépp dégg musiba mi Ismayel doomu Netaña def mépp.

¹² Ñu ànd ak seeni nit, topp ko ngir xareek moom, ba dab ko ca déeg bu mag ba ca Gabawon.

¹³⁻¹⁴ Ba nit ña Ismayel jàppe Mispa gisee Yoxanan ak mboolem njiiti xare ya mu àndal, dañoo bég. Ñoom ñépp walbatiku, daw fekki Yoxanan doomu Kareyax.

¹⁵ Teewul Ismayel doomu Netaña ak juróom ñetti nitam rëcc Yoxanan, daw làquji réewum Amon.

¹⁶ Yoxanan doomu Kareyax ak mboolem njiiti xare yi mu àndal nag boole mboolem la des ca mbooloo ma Yonatan xettali woon ca Ismayel doomu Netaña ca Mispa, gannaaw ba Ismayel bóomee Gedalya. Ay nit ñu Yoxanan jële woon Gabawon a nga ca, diy góor: ay xarekat ak bëkk-néegi buur aki jigéen aki gone.

¹⁷ Ñu dem ba dali ca dalukaayu Kimam, ca wetu Betleyem, di waaj yoonu Misra,

¹⁸ ngir rëcc waa Babilon ñi ñu ragaloon, ndax la Ismayel doomu Netaña bóom Gedalya doomu Axikam ma buuru Babilon dénkoon réew ma.

42

Toogaani Misra gënul

¹ Gannaaw loolu njiiti xare yépp jóg, ñu ràññee ca Yoxanan doomu Kareyax ak Yesaña doomu

Osaya. Ñu ànd ak askan wa wépp, dikk, ka gëna tuut ba ca ka gën di mag.

² Ñu ne Yonent Yàlla Yeremi: «Ngalla danu lay dagaan, nga ñaanal nu ngir ndesu askan wii ci sa Yàlla Aji Sax ji. Bare woon nanu, waaye gis nga lu néew li des ci nun.

³ Ñaanal nu ngir sa Yàlla Aji Sax ji xamal nu fan lanu wara jaare, ak lan lanu wara def.»

⁴ Yonent Yàlla Yeremi ne leen: «Baax na. Maa ngii di leen ñaanal seen Yàlla Aji Sax ji ni ngeen ko waxe. Lu leen Aji Sax ji tontu, dinaa leen ko yegge. Duma ci wacc baat.»

⁵ Ñoom it ñu ne Yeremi: «Mboolem kàddu gu la sa Yàlla Aji Sax ji yóbbante ci nun, bu nu ko deful, yal na Aji Sax ji doon seede bu wér, bu dëgg bi nuy seedeel ag tooñ.

⁶ Mu neex, mu naqari, sunu Yàlla Aji Sax ji nu la yebal lanuy déggal, ngir su nu déggalee sunu Yàlla Aji Sax ji, dinanu baaxle.»

⁷ Ñu teg ca fukki fan, kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi.

⁸ Yeremi woo Yoxanan doomu Kareyax ak njiiti xare yi mu àndal yépp, woo mbooloo mépp, ñu dikk, ka gëna tuut ba ca ka gën di mag.

⁹ Yeremi ne leen: «Aji Sax ji Yàllay Israayil ji ngeen ma yóbbante seen dagaan, dafa wax ne:

¹⁰ Su ngeen nangoo toog ba toog ci réew mii, maa leen di defar te duma leen daaneel. Maa leen di jëmbat te duma leen buddat. Ndax ñeewante naa leen ci musiba mi ma leen teg.

¹¹ Buuru Babilon mii ngeen ragal, buleen ko ragal! Kàddug Aji Sax jee. Buleen ko ragal, ndax yeen laa àndal ngir wallu leen, xettali leen ci moom.

¹² Maa leen di yërëm ngir mu yërëm leen, delloo leen ca seen suuf.

¹³ «Waaye su ngeen bañee déggal seen Yàlla Aji Sax ji, naan: “Dunu toog ci réew mii,

¹⁴ xanaa nu dem réewum Misra, fa nu dul gise xare; coowal bufta buy yégle xare sax dunu ko dégg. Dugub it dunu ko fa ñàkke. Foofa lanuy dëkki;”

¹⁵ su boobaa nag dégluleen li ci Aji Sax ji wax, yeen ndesu Yuda. Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne:

Su ngeen dogoo ba dogu,

nara dem Misra,

ba dem toogaani fa,

¹⁶ saamar ba ngeen ragal moo leen di dabe réewum Misra,

xiif bi ngeen di xalaat

topp leen fa Misra,

te fa ngeen di deewi.

¹⁷ Képp ku dogu woona dem Misra,

ngir toogaani fa,

saamar lay deewe mbaa xiif mbaa mbas.

Du kuy mucc mbaa mu rëcc

musiba mi ma leen naral.

¹⁸ «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi déy dafa wax ne: Su ngeen demee Misra, ni sama mer ak sama xadar yurikoo woon fi kaw waa Yerusalem, ni la sama xadar naan yureet fi seen kaw. Dingen doon gentu alkànde, ñu di leen móolooka sewal, te dungen gisati miim réew.»

¹⁹ Yeremi teg ca ne: «Yeen ndesu Yuda, Aji Sax ji wax na leen ne leen: “Buleen dem Misra.” Nangeen xam xéll nag ne artu naa leen bésub tey.

²⁰ Yeena sànk seen bopp ba ngeen ma yebalee ci seen Yàlla Aji Sax ji, ne ma ma ñaanal leen sunu Yàlla Aji Sax ji, te lépp lu sunu Yàlla Aji Sax ji wax, naa leen ko jottali, ngeen def ko.

²¹ Yegge naa leen tey jii li seen Yàlla Aji Sax ji wax, waaye faalewuleen lenn ci kàddu yi mu ma yóbbante ci yeen.

²² Léegi nag xamleen xéll ne saamar akub xiif ak mbas moo leen di rey ca réew mooma ngeen namma dem, toogaani fa.»

43

Yóbbu nañu Yeremi

¹ Gannaaw ba Yeremi waxeek mbooloo mépp, ba sottal mboolem kàddu yooyu ko seen Yàlla Aji Sax ji santoon mu yegge leen ko,

² Asaryaa doomu Osaya ak Yoxanan doomu Kareyax ak nit ñu bew ñooñu ñépp jël kàddu gi. Ñu ne Yeremi: «Dangay fen! Sunu Yàlla Aji Sax ji santu la nga fommloo nu sunu yoonu Misra ga nu bëgga toogi.

³ Xanaa Barukk doomu Nerya kay moo lay xiir-tal ci sunu kaw, ngir teg nu ci loxol waa Babilon, ñu rey nu, mbaa ñu yóbbu nu ngàllo ca Babilon.»

⁴ Ci kaw loolu Yoxanan doomu Kareyax ak yeenen njiiti xare ya yépp ak mbooloo ma mépp gantal Aji Sax ji, baña des réewum Yuda.

⁵ Ba loolu amee Yoxanan ak njiiti xare yépp yóbbu ña desoon ca Yuda ñépp, di mboolem ña ñu njëkkoona sànni ca biir xeet ya leen séq yépp te ñu ñibbisi woon réewum Yuda,

⁶ góor ñaak jigéen ñaak gone yaak doomi buur yu jigéen ya. Yóbbu nañu mboolem ña Nebusaradan njiitu dag ya tegoon ci loxol Gedalya doomu Axikam doomu Safan; ñu yóbbaaale Yonent Yàlla Yeremi ak Barukk doomu Nerya.

⁷ Ñu dikk Misra, baña déggal Aji Sax ji, daldi àgg dëkk ba ñuy wax Tapanes.

⁸ Gannaaw loolu kàddug Aji Sax ji dikkal Yeremi ca Tapanes, ne ko:

⁹ «Jèlal ñaari doj yu mag yooy suuli ca dëru ban ba ca bunt kër Firawna gi ci biir dëkk bi, te na ko waa Yuda fekke.

¹⁰ Nga wax leen ne leen: “Aji Sax ji Yàllay Is-raayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Maa ngi nii di yónnee, ñu jëli Nebukatnecar buuru Babilon mi ci samag curga, ngir ma samp ngànguneem ci kaw doj yii ma fi suul, mu yékkati fi xaymaam.

¹¹ Bu dikkee dina tas réewum Misra: ku wara médd, médd; kuy dugg njaam, duggi njaam; ku ñuy faate saamar, saamar faat ko.

¹² Nebukatnecar dina jafal kër tuuri Misra yi, lakk tuur yi, mbaa mu yóbbu leen. Ni ab sàmm di dindee teeñi yéreem, ni lay teeñe réewum Misra ba mu set wecc, daldi daagu, dem yoonam.

¹³ Dina rajaxe tuuri doj ya sampe ca jaamookaay ba tudd Bet Semes (muy firi Këru Jant bi) ci biir Misra te dina lakk këri tuur yi ci Misra.”»

44

Bokkaale sabab na mbugal

¹ Gannaaw gi, kàddu dikkal na Yeremi, jëm ci mboolem Yudeen ñi sancsi réewum Misra, te dëkke

Migdol ak Tapanes ak Memfis ak diiwaanu Pat-tros. Mu ne:

² «Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Yeena gis mboolem musiba mi ma wàcce ci Yerusaleem ak dëkki Yuda yépp. Ñu ngi nii tey jii gental, kenn dëkku ca.

³ Li ko waral di lu bon li ñu def, di ma merloo; di taalal cuuraay aka jaamu yeneen yàlla yu ñu xamul woon, du ñoom, du seeni maam.

⁴ Yónnee naa leen ay yooni yoon mboolem yonent yi, sama jaam ñi, ne leen: “Rikk buleen def jëf ju siblu jii ma bañ.”

⁵ Waaye dégluwuñu, teewluwuñu, ba dëddu seenug mbon, baña taalal yeneen yàlla cuuraay,

⁶ ba ma boole sama mer ak sama xadar, yuri, mu jafal dëkki Yudaak mbeddi Yerusaleem, ba ñu mujj tey jii di gent yu tumurànke.

⁷ «Léegi nag, Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Ana lu jar ngeen di teg seen bopp loraange ju réye nii, ba nar fee xañ réewum Yuda képp kuy góor mbaa jigéen, dale ci xale ba ci perantal, ba dungen dese kenn?

⁸ Yeena ngi may merloo ndax li ngeen di def, di taalal yeneen yàlla cuuraay fii ci Misra gi ngeen toogaansi. Seen bopp ngeen dagg, sànni te dungen mujj ñu di leen móolooka sewal ci digg xeeti àddina yépp.

⁹ Dangeena fàtte seen mbonug maam ya ak mbonu buuri Yudaak seen mboni jabar yaak seen mbonu bopp ak seen mbonu jabari bopp ga ñu nekke woon ca réewum Yuda ak mbeddi Yerusaleem?

¹⁰ Kenn ci yeen réccuwul ba tey jii. Kenn wor-maalu ma mbaa mu jëfe sama yoon ak sama dogal yi ma leen tegal, tegal ko seeni maam.

¹¹ «Moo tax Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Maa ngii di jàkkaarlook yeen, ngir teg leen musiba, ba faagaagal mboolem waa Yuda.

¹² Maay tonni ndesi Yuda gi dogu woon ba dikk réewum Misra, toogaansi fi. Dañuy dee. Ñoom ñépp réewum Misra gii lañuy daanoo. Saamar akub xiif a leen di faat, dale ci ki gëna tuut ba ci ki gën di mag. Saamar akub xiif lañu leen di faat, te dinañu gentel gentu alkànde, ñu di leen móolooka sewal.

¹³ Maay dikkal ñi sancsi réewum Misra ni ma dikkale Yerusalem, dikkaale saamar akub xiif ak mbas.

¹⁴ Du kuy récc mbaa kuy dese bakkan ci ndesu Yuda gi toogaansi fii ci réewum Misra. Te it duñu dellu réewum Yuda ga ñu namma ñibbi, lu moy ñu néew ci ñoom.»

¹⁵ Ñu baree nga fa woon, di mboolem ña xamoon ne seeni jabar dañuy taalal cuuraay yeneen yàlla ak mboolem jigéen ña teew. Ñuy mbooloo mu réy, ñépp ña sancsi Misra, ba ca diiwaanu Pattros. Ñu daldi ne Yeremi:

¹⁶ «Li nga nuy wax ci turu Aji Sax ji, dunu ko déglu.

¹⁷ Nooy def ba defaatoo mboolem lu nu digoo woon, di taalal cuuraay Lingeeru asamaan, tuur mi, di ko tuural ay naan, na nu ko daan defe naka jekk, nook sunuy maam ak sunuy buur ak sunuy kàngam ci dëkki Yudaak mbeddi Yerusalem.

Teewul dañu daan doyal dugub, di woomle, te gisunu loraange.

¹⁸ Ba nu bàyyee taalal cuuraay Lingeeru asamaan, tuur mi, ak di ko tuural, ca lanu ñàkk lépp, teg ci saamar akub xiif di nu sànk.»

¹⁹ Jigéen ña teg ca ne: «Te sax bu nuy taalal cuuraay Lingeeru asamaan, di ko tuural, mel ni sunuy jëkkër dañu koo yégu? Xam nañu xéll ne nu ngi defal Lingeeru asamaan ay nàkk yu koy jëmmal, di ko tuural ay naan.»

²⁰ Ba mu ko defee Yeremi wax ak mboolem góor ñaak jigéen ña ko tontu loolu, ne leen:

²¹ «Saraxi cuuraay yi ngeen di taal, yeen ak seeni maam ak seeni buur ak seeni kàngam, ak baadoolo yi ci biir dëkki Yudaak mbeddi Yerusalem, ndax defe ngeen ne Aji Sax ji yégu ko, am da koo fàtte?

²² Aji Sax ji manatula dëkku seen jëf ju bon ak seen jëf ju siblu ji waral seenum réew mel nii mu mel tey, di ndànd-foyfoy gu gentel gu ñuy móoloo, te kenn dëkku ci.

²³ Li ko waral mooy yeena taalal cuuraay tuur yi, moy Aji Sax ji, te dégluwuleen ko, te it kàddug yoonam ak dogali yoonam ak seedey yoonam, jëfewuleen ci lenn. Moo waral musiba mi leen dikkal nii tey.»

²⁴ Yeremi teg ca wax ak ñépp, rawatina jigéen ña ñépp, ne leen: «Mboolem yeen Yudeen ñi ci réewum Misra, dégluleen kàddug Aji Sax ji.

²⁵ Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi dafa wax ne: Yeen ak seeni jabar yeena wax ci seen làmmiñ, àggalee ko seeni jëf. Ngeen ne dingeen def ba defaato dige yi ngeen digee taalal cuuraay Lingeeru asamaan, tuural koy naan.

Dëggalleen a dëggal seeni dige te jëfee jëfe seeni dige.

²⁶ Kon nag, yeen mboolem Yudeen ñi sanc Misra, dégluleen kàddug Aji Sax ji. Maa giñ ci sama tur wu mǎgg. Aji Sax jee ko wax. Ma ne: sama tur, gémmiñug benn Yudeen dootu ko tudd fi mboolem réewum Misra naan: “Giñ naa ko ci Aji Sax jiy dund.”

²⁷ Maa ngi nii di leen teewloo seen musiba, waaye du seen jàmm laa leen di teewloo. Te mboolem waa Yuda ñi ci réewum Misra dinañu sànkoo saamar akub xiif, ba keroog ñuy jeex tàkk.

²⁸ Ñu néew ay rëcc ci ay saamar, walbatikoo réewum Misra, ñibbi réewum Yuda. Waaye mboolem ndesu Yuda ga dikkoon toogaansi Misra, dinañu xam kan la kàddoom di sotti, sama gos walla seen gos.

²⁹ Te lii, nangeen ko def ab takk. Kàddug Aji Sax jee. Maa ngii di leen dikke mbugal ci bii béreb, ba ngeen xam ne samay kàddooy sotti ba mat sëkk, di seen loraange.

³⁰ Aji Sax ji dafa wax ne: Maa ngii di waaja teg Firawna Xofra buuru Misra ci loxol noonam yiy wut bakkanam, na ma tege woon Cedesyas buurub Yuda ci loxol noonam Nebukatnecar buuru Babilon ma doon wut bakkanam.»

45

Barukk mucc na

¹ Kàddu gii Yeremi waxoon na ko Barukk doomu Nerya, gannaaw ba Barukk ténkee ci taxañu mbind, kàddu ya ko Yeremi dégtal ca ñeenteelu atu nguurug doomu Yosya, Yoyakim buurub Yuda.

² «Aji Sax ji Yàllay Israayil dafa wax ci yaw, Barukk.

³ Nga ne: “Wóoy ngalla man! Aji Sax ji yokk na maw naqar. Onk naa ba tàyyi te awma noflaay.”

⁴ Aji Sax ji da maa sant ma wax la ne la: “Aji Sax ji dafa wax ne:

La ma tabaxoon a ngii,

maa ngi koy daaneel,

la ma jëmbatoon a ngii,

maa ngi koy buddat,

ba réew mépp daj.

⁵ Looy sàkku ku la beral loxo?

Jaru ko!

Maa ngii di wàcceel musiba képp kuy noyyi.

Kàddug Aji Sax jee!

Waaye may naa la sa bakkan di sa yoolu xare,

fépp foo jëm.”»

Kàddug waxyu dalati na xeet yi

46

(Saar 46–51)

¹ Kàddug Aji Sax jii dikkal na Yonent Yàlla Yeremi, jëm ci xeet yi.

Lu jëm ci Misra

² Lu jëm ci Misra:

Firawna buuru Misra bi ñuy wax Nekko, ba ko Nebukatnecar buuru Babilon di duma, ma nga woon ca Karkemis ca tàkkal dexe Efraat. Mu yemook ñeenteelu atu nguurug doomu Yosya Yoyakim buurub Yuda. Kàdduy waxyu yii moo jëm ci Misra ci wàllu diggante ba seen mbooloom xare ma tollu woon:

³ «ŋàbbleen pakkoo pakk te xareji.

⁴ Takkleen fas yi, war naaru-góor yi,
ba làng-déraale seen mbaxanay xare,
nàmmaat xeej,
sol yérey xare!

⁵ «Ana lu ma gis?
Waa Misraa jaaxle bay dellu gannaaw,
seeni jàmbaar falaxoo,
ne wěqét, geesuwuñu,
tiitaange ubale.»
Kàddug Aji Sax jee!

⁶ «Bu nit gaaw ba raw
mbaa mu jàmbaare ba mucc.
Běj-gànnar lañu féete, feggook dexe Efraat,
di tërëf, di daanu.

⁷ «Kii ku mu, muy fuddu ni dexe Niil,
di fuur ni wali ndox?

⁸ Misraa, mooy fuddu ni dexe Niil,
di fuur ni wali ndox.
Mu naan: “Maay fuddu, mëdd àddina,
sànk ab dëkk ak ña ca biir.”

⁹ Na fas buur, watiir fiddi,
jàmbaar sàqi:

waa Kuusoo waa Puut ak seeni pakk,
ak waa Ludd ak seeni xalaaki fi.

¹⁰ Waaye bésib keroog déy,
Boroom bi, Aji Sax ji Boroom gàngoor yee ko
moom,
muy bésib feyu bu muy feyey noonam.
Saamar suur suux,
màndee deret.
Boroom bi, Aji Sax ji Boroom gàngoor yi
mooy rendee réewum bėj-gànnar ab sarax,

feggook dexu Efraat.

¹¹ Yaw Misra mu taaru mi,
demal ba Galàdd wuti diw, dàmboo.

Faju, fajooti;

dara du la wéral!

¹² Xeet yeey dégg sa toroxte,
sa yuux dajal àddina.

Jàmbaar téqtaaloo jàmbaar,

ñu ànd ne fèlèñ!»

¹³ Kàddu gii dikkaloon na Yonent Yàlla Yeremi,
ba Nebukatnecar buuru Babilon dikkee, di duma
waa réewum Misra. Mu ne:

¹⁴ «Yégleel lii Misra, yéene ko fa ca Migdol,
yéene ko fa ca Memfis ak Tapanes.

Neleen: “Dërleen, taxaw temm!

Saamar kat a ngi lekk li leen wër.”

¹⁵ Lu Apis, seen jëmmi tuur ma, di daw?

Lu tee seen yàllay yëkk jooju taxaw?

Xanaa Aji Sax jee ko bëmëx!

¹⁶ Moo bëmëx ñu bare,

ku nekk naan moroom ma:

“Jógal nu dellu ca sunuy bökk,

ca sunu réewum cosaan,

ba mucc saamaru noon.”

¹⁷ Dees na fa woyal Firawna buuru Misra, naan ko:

“Coowal neen te bés wees.”

¹⁸ «Giñ naa ko ci man miy dund,»

kàddug Buur Aji Sax jee, Boroom gàngoor yi di
tutam:

«noon ay dikk, mel ni tundu Tabor ci digg tund yi,
mbete tundu Karmel wi feggook géej.

¹⁹ Yaw mi dëkke Misra mu taaru mi,

ëmbal sa ëmb, jëm ngàllo;

Memfis* dëkk bii kat ci gental la jëm,
di ndànd-foyy gu kenn dëkkul.

²⁰ Misra daa mel ni jeegu nag bu yànj,
weñ ne waa waa, bawoo bëj-gànnar.

²¹ Seen xarekat yi ñu bind sax
ñu ngi mel ni sëllu yu yaflu,
ñoom it ànd ne wërëñ, wëqét,
kenn taxawul!

Bésu safaan a leen dikkal,
seen mbugal taxaw,

²² ñu daw di faraas-faraasiy wéy ni jaan.
Doole la noon songe Misra,
dikke leeni sémmiñ ni gorkati garab.

²³ Lu gott fatt fatt, ñu gor.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Ñoo gëna barey njéeréer,
ba maneesu leena lim.

²⁴ Gàcceel nañu Misra mu taaru mi,
teg ko ci loxoy xeeti bëj-gànnar.»

²⁵ Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare
yi wax na ne: «Maa ngii di dikke mbugal Amon,
tuuru dëkk bii di No, ak Firawnaak waa Misraak
seeni tuur ak seeni kàngam, boole ci ñi yaakaar
Firawna.

²⁶ Maa leen di teg ci loxoy ñiy wut seen bakkan,
di Nebukatnecar buuru Babilon aki jawriñam.
Gannaaw loolu dees na dëkkewaata Misra na woon.»
Kàddug Aji Sax jee!

Israayil dina xettaliku

²⁷ «Yaw Yanqóoba sama jaam bi nag, bul tiit;
yaw Israayil, ma ne bul ragal.

* **46.19 Memfis:** fii ñu ne Memfis, am na sotti yu fi indi turu Nof.

Maa ngii di la wallusi,
 jële la fu sore,
 jële sa askan
 fa seen réewu njaam ga,
 Yanqóoba délsi,
 dal, aaru, du tiitati.

²⁸ Yaw Yanqóoba sama jaam bi, bul tiit.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Yaw laa àndal.
 Maay faxas mboolem xeet yi ma leen sànni woon,
 waaye yeen, duma leen faxas.
 Duma leen ñàkka duma moos,
 waaye dinaa leen yar lu yem.»

47

Lu jëm ci Filisteen ñi

¹ Kàddug Aji Sax ji dikkaloon na Yonent Yàlla
 Yeremi jëm ci Filisteen ñi, balaa Firawna di song
 dëkkub Filisteen ba ñuy wax Gasa.

² Aji Sax ji dafa wax ne:

«Ndox a ngay fuddoo bëj-gànnar,
 diy waame, walsi,
 walal réew meek li ci biiram
 akub dëkk ak ku ci biiram;
 doom aadama yuuxu,
 waa réew mépp serandoo.

³ Booba fas yaa ràmbal,

watiir ya riir,
 mbegey watiir ya kar-kareendoo,
 loxo yoqi, ba baay geesuwul doom,
⁴ bésub sànkute dikkal képp kuy Filisteen,
 ba dagge ci dëkk yii di Tir ak Sidon
 ndimbal lu ñu dese woon.

Aji Sax jaa ngay sànk Filisteen ña des
te cosaanoo dun bu ñuy wax Keret.

⁵ Watu nel, ñaawloo dikkal na Gasa,
te wedamloo nañu Askalon.

Yeen ñi dese joor gi,
fu ngeen àppal seen yaram wi ngeen di daggat, di
ko ñaawloo?

⁶ Ngeen naa: “Wóoy saamaru Aji Sax jii,
xanaa doo noppee reye?
Dellul ci sa mbar, boog,
dallu, ne tekk!”

⁷ Waaye yaw saamar, naka nga mana selanjloo
te Aji Sax ji yebal la
ci kaw Askalon ak waa tefesu géej,
fa mu ko dogale?»

48

Lu jëm ci réewum Mowab

¹ Lu jëm ci Mowab:

Aji Sax ji Yállay Israayil, Boroom gàngoori xare yi
dafa wax ne:
«Ngalla waa Nebo, seen dëkk ba yàqu na!
Kiryaatayim, ñu toroxal, nangu ko;
tata ja daanu, tasaaroo.

² Mowab amatul woy,
fa Esbon la leen noon ya fexeel lu bon,
ne: “Aycaleen nu raafal wii xeet!”
Yeen waa Madmen it, ñu wedamal;
saamar topp leen.

³ Yuux jibe na Oronayim,
ndaw salfaañook rajaxoo ju réy!

⁴ Mowab tas, ay fereem serandoo.

⁵ Ñay yéeg jëm Luxit, di jooyoo.

Ña ngay yéeg, di jooyoo.

Ñay wàcci Oronayim di dégg aji jàq jiy yuuxoo.

⁶ Ñu naan: “Dawleen, rawale seen bakkan,
ba tumuràнкеji ni gajju màndiŋ!”

⁷ Mowab, yeena yaakaar dooleek alal,
yeen it, dees na leen jàpp;
Kemos seen tuur mi duggi ngàllo,
mooki sarxalkatam aki kàngamam.

⁸ Dëkkoo dëkk ay yàqtoo,
benn dëkk du mucc!

Waa xur wii sàŋku,
waa joor gee yàqtoo.»

Muy la Aji Sax ji wax.

⁹ «Gasalleen Mowab,
day sàŋku moos,
ay dëkkam gental,
kenn du fa des!

¹⁰ Alkànde ñeel na kuy sàggane liggéeyu Aji Sax ji.
Alkànde ñeel na kuy xaŋ deret saamaru Aji Sax ji.

¹¹ «Mowab a dale féex cag ndawam,
kenn jàppu ko njaam, yóbbu,
sottesu ko ndab ak ndab,
xanaa mu ne degg ni biin bu taaje,
di saf, di xeeñ ba tey.

¹² Moo tax ay bés a ngii di ñëw,»
kàddug Aji Sax jee,

«maa leen di yónnee ay nit ñu sotti diw gi,
ndab, soteet; njaq, rajax.

¹³ Yaakaaru Mowab ci Kemos tuur mi tas,
ni yaakaaru waa kër Israayil ci Betel ma ñu wóolu
tase woon.

¹⁴ «Yaw réewu Mowab, du yaay kañu,

naan jàmbaar nga,
diy ñeyi xare?

¹⁵ Song nañu Mowab, yàqate ay dëkkam;
la man ci ay ndawam daanu dee.»

Kàddug Buur Aji Sax jee, Boroom gàngoori xare yi.

¹⁶ «Musibay Mowab a ngi jegesi,
safaanam làbbaleeti, wuti ko.

¹⁷ Mboolem yeen ñi wër xeet wii, jooyleen ko;
yeen ñi dégg turam ñépp, jooyleen ko.

Neleen: “Moo, nu gii nguur mana foqe,
ba foqaale jii daraja?”

¹⁸ «Yeen waa Dibon, dëkk bu taaru bi,
wàccleen seen teraanga ju kawé
te toog ci digg maral;
kiy yàqatesi Mowab kat song na leen,
di màbbisi seeni tata.

¹⁹ Yeen waa Arower,
taxawleen fi yoon wi te teewlu;
góor gu fi jaare mbaa ndaw su rëcc, di daw,
ngeen laaj ko ne ko: “Lu xew?”

²⁰ Ñu ne: “Gàcce ñeel na Mowab gii tas!”
Yuuxooleen, ne wóoy!

Yéeneleen fa tàkkal dëxu Arnon,
ne Mowab tas na!

²¹ Mbugal dikkal joor gi,
dikkal dëkk yii di Olon, Yaxacc ak Mefaaf

²² ak Dibon ak Nebo ak Bet Diblatayim

²³ ak Kiryaatayim ak Bet Gamul ak Bet Mewon

²⁴ ak Keryot ak Boccara,
mboolem dëkki Mowab daal,
fu jegeek fu sore.

²⁵ Sidditu Mowab day dog,

loxoorm damm.»

Kàddug Aji Sax jee!

²⁶ «Du Mowab a doon diir Aji Sax ji mbagg?

Nañu leen màndal sànjum Aji Sax ji,

ba ñu waccu, di ca xuus,

ba ñoom it, ñu di leen ree.

²⁷ Waa Mowabee, du yeena doon ree Israayil?

Dangeen leena fekk ci biiri sàcc,

ba fu ngeen leen tudde, wëcc bopp?

²⁸ Yeen waa Mowab,

baleen dëkk yi, dëkke paxi doj.

Defleen niy xati,

tàgge peggi xunt.

²⁹ «Noo dégg ni Mowab bewe,

bew lool,

réy, reew, di damu;

ne danɗ-danɗiiral.

³⁰ Maa xam seen reewande,»

kàddug Aji Sax jee,

«seeni kañu neen la,

seeni jëf di neen.

³¹ Moo tax may jooy Mowab,

di wooteel wall Mowab gépp,

di yuuxul waa Kir Eres.

³² Yaw reseñu Sibma gi,

ma jooyal la lu raw la ma jooyal Yaser.

Yaw la say car jàlloon géej,

àkki géēju Yaser,

sa figg jeek sa reseñ, noon yàqate.

³³ Tukkal nañu mbégteek bànnex

fi tókëri réewum Mowab.

Maa ɗacc mbàndi biiñ ya,

kenn nalatu fa reseñ, di soowoo
coowal mbégte, xanaa ay yuux.

³⁴ Yuux jibe na Esbon, ba Elale, àkki ba Yaxacc
ak Cowar ba Oronayim ak Eglat Selisiya.
Ndoxi Nimrim sax ñiis na.

³⁵ Maay bóome biir Mowab.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Maay bóom kuy joxe sarax ci bérebi jaamookaay
yi,

di taalal am tuuram cuuraay.

³⁶ Naa jooy Mowab jooyi xol
yu toxoro di jooye ab dēj,
na toxoro di jooye dēju waa Kir Eres.
Lu ñu dajale woon sàñku na!

³⁷ Ñoom ñépp a nelu,
wat seeni sikkim,
daggat seeni loxo,
sol ay saaku, di ko ñaawloo.

³⁸ Kaw taaxi Mowab yépp aki péncam,
fépp ay yuuxoo di jib.

Maa toj Mowab
ni ndab lu kenn soxlaatul.»

Kàddug Aji Sax jee.

³⁹ «Yuuxooleen, ne leen: “Céy gii yàqtool!
Mowab gii wone gannaaw! Mowab rus na.”

Ñi ko wër ñépp a koy reetaan, di ci raf.»

⁴⁰ Aji Sax ji déy dafa wax ne:

«Lu mel ni jaxaay a ngii naa jàyy,
firiya laafam, kéfsi Mowab.

⁴¹ Dees na teg Keryot ga ca Mowab loxo,
ne tata ya taral;
su keroogee fitu jàmbaar ne tërit,
mu mel ni kuy matu.

⁴² Mowab day sàнку, ba xeetam fey.

Ñoo doon diir Aji Sax ji mbagg.

⁴³ Yeen waa Mowab,
pat-pati rekk, di tàbbiy pax aki yeer.»

Kàddug Aji Sax jee.

⁴⁴ «Pat-patiy daw, tàbbim pax;
génnum pax, tàbbim yeer.

Maay yen Mowab, maa leen di yen moos
seen atum mbugal.»

Kàddug Aji Sax jee.

⁴⁵ «Fa keppaaru Esbon lañuy daw taxawi,
doole dëddu.

Booba sawaraa tàkke Esbon, di law;
sël-sëlee foofa ca péeyu Buur Sixon,
ba dajal réewum Mowab, nitu coow ña,
boole jë akum kaan xoyom.

⁴⁶ Wóoy, waa Mowab, ngalla yeen!

Yeen ñiy jaamu Kemos, sàнку ngeen!

Dees na jàpp seen doom yu góor njaam;
jigéen ñi it, njaam.

⁴⁷ «Du tee fan yu mujj ya,
ma tijji wërsëgu Mowab.»

Kàddug Aji Sax jee.

Fii la àtteb Mowab yem.

49

Lu jëm ci Amoneen ñi

¹ Lu jëm ci Amoneen ñi:

Aji Sax ji dafa wax ne:

«Xanaa Israayil daa amuli doom?

Am daa amul dono?

Lu tax Milkom tuur mi donn suufas Gàdd*,
ba ay jaamukatam sanc dëkki Gàdd?

² Moo tax ay bés a ngii di ñëw,»

kàddug Aji Sax jee,
«maay dégtal Raba, dëkku Amoneen ñi,
coowal xare ci seen biir,
tund wa gental,
dëkk-dëkkaan ya tàkk ba jeex,
ba keroog Israayil futti ñooña ko futti woon.»
Aji Sax jee ko wax.

³ «Éy waa Esbon, Ayi seen dëkk bi tas na, yuuxu-
leen!

Yeen waa dëkk yi séq Raba,
solleeni saaku, ñaawloo,
jaab diggante tata yi, tiisloo.
Milkom seen tuur mi déy duggi na ngàllo,
ànd aki sarxalkatam aki kàngamam.

⁴ Céy Raba, bii dëkk bu taaru, toogadi,
ndax yeena doon damoo xur yi,
ba ci seen xur wu naat wii?
Yeena yaakaaroon seeni denc,
naan: “Ku ñemee dal ci sunu kaw?”

⁵ Maa ngii di wacce njàqare ci yeen,»
kàddug Boroom bi Aji Sax jee, Boroom gàngoor yi,
«njàqare luy bawoo fi leen wër fépp,
dàq leen, ku ne jubal yoonam,
du kenn kuy dajaleeti daw-làqu yi.

⁶ Waaye bu loolu weesoo,
ma tijji wërsëgu Amoneen ñi.»
Kàddug Aji Sax jee.

* **49.1 Milkom**, tuuru Amoneen ñi la woon, te **Gàdd** ci suufas Israayil la bokkoon.

Lu jëm ci Edomeen ñi

⁷ Lu jëm ci Edomeen ñi:

Aji Sax ji Boroom gàngoore yi dafa wax ne:

«Xanaa boroom xel amatul fi Teman?

Xanaa ndigal a réer xamkat yi?

Am seen bopp a yàqu?

⁸ Yeen waa Dedan,

walbatikuleen daw, ruuru ci seeni pax.

Maa ngi wàcce ci askanu Esawu[†] safaan,

seen mbugal taxaw na!

⁹ Su leen wittkati reseñ dikkalee, xanaa dinañu ca wacc ay doom?

Su leen ay sàcci guddi dikkalee,

du la leen doy lañuy sèxëtoo?

¹⁰ Waaye yeen askanu Esawu,

man maa leen di ñori, ba ngeen ne dunj.

Maay siiwal seeni rawtu,

ba dootuleen mana làqu;

seeni goneek seeni bokk, ñépp ay sàнку,

seeni dëkkandoo sax, kenn du ca des ku naan:

¹¹ “Jirim yi ngeen bàyyi,

maa leen di dundal,

te seeni jëtun man nañu maa yaakaar.”

¹² Ndegam ñi yeyoowul mbugal

ñooy jolu kaasu mbugal,

nees leen di ñàkka toppe, yeen?

Dees na leen topp moos,

ngeen jolu kaasu mbugal.

¹³ Giñ naa ko ci man mii, déy,»

kàddug Aji Sax jee,

«Boccar, dëkk bii day mujj di gent bu ñu doyal,

[†] **49.8 Esawu** ak Edom, kenn ki la. Askanu Esawu ñoo dëkke woon réewum Edom.

ndànd-fofyo gu ñuy móoloo,
dëkk-dëkkaanam yépp gentel ba fàww.»

Yeremeey wax

¹⁴ Ab dégtal laa dégg, mu bawoo fa Aji Sax ji,
ndaw la yebal ci biir xeet yi, ne leen:

«Dajeleen waajal xare te song Edom xare!

¹⁵ Yeen waa Edom, tuutal leen laay def ci biir xeet
yi,

ñu xeeblu ngeen di doon ci biir doom aadama yi.

¹⁶ Seen ragluwaay ak seen reewande sànk na leen,
yeen ñi dëkke xunti doj,
féetewoo colli tund yi.

Waaye su ngeen ajee seenum tàgg ni jaxaay it,
fa laa leen di àjjee.»

Kàddug Aji Sax jee.

¹⁷ «Edom day mujj gentel,
ku fa jaare waaru,
di muslu ci seen mbugal yépp.

¹⁸ Edom day tas ni Sodom ak Gomor ak la ko wër.»
Aji Sax jee ko wax.

«Nit du ca dëkk,
doom aadama du fa dal.

¹⁹ Maa ngii di fëlle gottub Yurdan ni gaynde,
wuti mbooy gu naat.

Xef ak xippi déy, ma fëxale fa ñépp,
ba tabb fa ki ma tànn.

Ana moos ku mel ni man?

Ku am sañ-sañ ci man?

Ana njiit luy taxaw fi sama kanam?

²⁰ Kon dégluleen pexe mi Aji Sax ji waajal Edom,
mébét yi mu mébétaal waa Teman ñooñu!

Na leen wóor ne deesu leen wommat ni seen gàtt
yu ndaw, yóbbu,

ba yàq seen parlu yaxeet.

²¹ Seen jéll day réy ba riiral suuf,
seeni yuux àkki géēju Barax ya.

²² Lu mel ni jaxaay a ngii, naan fëyy,
firiyy laafam, kéfsi Boccara.

Bésuub keroog fitu jàmbaraari Edom ne tërit,
mel ni kuy matu.»

Lu jëm ci Damaas

²³ Lu jëm ci Damaas:

«Dëkk yu mag ya ko wër,
di Amat ak Arpàdd, jàq nañu;
dég-dég bu tiis ba ñu dégg la.

Dañu ne yàcc, jaxasoo,
mbete géej gu sàmbaraax, deesu ko dalal.

²⁴ Damaas a ne yasar, ne wërëñ, di daw;
tiitaange ne leen nuus,
njàqareeku mitit ne leen taral
ni kuy matu.

²⁵ Lu tee ñu gental bii dëkk bu siiw,
di taax yii ma saf?

²⁶ Su bés baa kay, seeni waxambaane fëlëñoo pénc
yi,

seeni xarekat wedam.»

Kàddug Aji Sax jee, Boroom gàngoor yi.

²⁷ «Maay taal ca tatay Damaas
sawara wu xoyom këri Buur Ben Addàd.»

Lu jëm ci Arabi Kedar ak Àccor yi

²⁸ Lu jëm ci giiru Kedar ak nguuri Àccor yi
Nebukatnecar buuru Babilon nangu woon:

Aji Sax ji dafa wax ne:

«Ñokket ci kaw Kedar,

ba tas waa penku yooyu,
29 nangu xaymaaki jur,
ak kiiraay ak luy jumptukaay,
yóbbu seeni giléem,
te biral leen, ne leen:
“Musiba ubale na!”

30 Yeen waa Àccor,
fëxleen te daw a daw,
ruurooji ci seeni pax.»

Kàddug Aji Sax jee.

Mu ne: «Nebukatnecar buuru Babilon déy,
lalal na leen pexe,
mébal leen.

31 «Ayca ci kaw xeet wii ne finaax,
dëkke xel mu dal!»

Kàddug Aji Sax jee.

«Du bunt, du galanu weñ gu ñu fegoo,
te ñoom rekk a dëkk.

32 Dees na nangu seeni giléem,
tonni seen juroo jur,
ma tasaare ñooñuy wat seen peggu kawaru bopp,
ngelaw lu jóg, buub leen, yóbbu,
ma yéewe leen seen musiba, wetoo wet.»

Kàddug Aji Sax jee.

33 «Àccor day doon dëkkub till,
gental ba fàww;
nit du fa dëkk,
doom aadama du fa dal.»

Lu jëm ci Elameen ñi

34 Kàddug Aji Sax ji dikkaloon na Yonent Yàlla
Yeremi, jëm ci Elameen ñi, ci njàlbéenu nguurug
Cedesyas buurub Yuda. Mu ne:

³⁵ Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne:
«Damay damm fittu Elam,
seen ngëneelu ngànnay.

³⁶ Maay ngelawe ñeenti weti asamaan,
dal fi kaw Elam,
tasaare leen fépp fu ngelaw jublu,
ba daw-làquy Elam, du am wenn xeet wu ñu dul
làquji.

³⁷ Maa leen di xoqtal fi seen kanami noon,
yiy wut seen bakkan,
alage leen sama tàngooru mer.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Maa leen di toppe saamar,
ba raafal leen.

³⁸ Maay déjjatee Elam buur ak bummi,
samb fa samab jal.»

Kàddug Aji Sax jee.

³⁹ «Waaye fan yu mujj ya,
maay ubbiwaat wërsëgu Elam.»

Kàddug Aji Sax jee.

50

Babilon daanu na

¹ Kàddu gii la Aji Sax ji wax ci mbirum réewum
Babilon, di réewum Kaldeen ña, te Yonent Yàlla
Yeremi jottali ko:

² «Waxleen xeet yi, yéeneleen,
woneleen misaal te yéene,
waxleen lii, bañ cee làq dara.
Neleen: “Dees na nangu Babilon,
toroxal Bel mbaa Mardug, tuur mi,
tas ko,
gàcceel gàllaaj yi, tas kasaray tuur yi.”

³ Aw xeet kay ay bawoo bëj-gànnar, dal fi seen kaw.

Ñooñooy gentalsi seenum réew,
ba kenn dootu fi dëkk,
nit ak mala, ne mott, ne mes.

⁴ Su bés baa, ci yooyu fan,»
kàddug Aji Sax jee,
«bànni Israayil ay ànd ak Yudeen ñi,
dikk di jooy,

di seet seen Yàlla Aji Sax ji.

⁵ Dinañu laaj yoonu Siyon, jublu fa
te naan: “Ayca nu dajeji fa Aji Sax ji,
ci biir kóllëre gu sax gu kenn dul fàtte.”

⁶ «Sama ñoñ ñi réer niy xar,
seeni sàmm a leen lajjal,
sànk leen fi kaw tund yi,
ba tundoo tund, ñu yéegi fa,
fàtte seen goorukaay.

⁷ Noon bu taseek ñoom warax leen
te naan: “Nun defunu dara.
Ñoom ñoo moy Aji Sax ji,
te mooy màkkaanu njubte
ba seeni maam yaakaaroon.”

⁸ «Yeen sama ñoñ, fëxeleen Babilon,
ba sore réewum Kaldeen ñooñu.
Defleen niy sikket, daw jiitu jur gi.

⁹ Maa ngii déy di xabtal fi kaw Babilon,
kurélu xeet yu mag, bawoo réewum bëj-gànnar,
làng-déralsi Babilon!
Seeni fitt di ñeyi xare,
du moy, du sooy.

10 Réewum Babilon a doon alalu sēxētoo,
bu ñuy sēxētoo ba doyal.»

Kàddug Aji Sax jee.

11 «Āa yeen waa Babilon, yeena sēxētoo xeet wi ma
séddoo,

di ko bégeeka bànnēexoo,
di bajantu ni nag wuy bàcc pepp,
di ñexal ni naaru-góor!

12 Ndaw gâce gu réy ci seen ndey,
ndaw toroxte ci ki leen sukk jur!
Réew maa ngii di geenu réew yi,
di ndànd-foyfoy gu wow koññ.

13 Kenn du fi des ndax merum Aji Sax ji,
lépp ay gental,
ba képp ku jaare Babilon,
day waaru, di muslu
ci mboolem mbugal ya fa dal.

14 Yeen fittkat yépp, làng-déralleen Babilon,
gaw ko, soqeendoo, baña yaxanal!
Ñoo moy Aji Sax ji!

15 Xaaculeen fi kawam, wër ko,
Babilon daanu na, ba joxe ndodd,
tata ya màbb, dàbbali ya rajaxoo!
Aji Sax jeey feyu, feyuleen!
Na mu defoon, defleen ko ko.

16 Génneleen Babilon képp kuy ji ak kuy góob,
ku fay gan, na daw saamaru noon,
fëx jëm réewam,
dellu cay bokkam.

17 «Waa Israayil diy gàtt yu tasaaroo,
yu ay gaynde dàq,
buurub Asiri di gaynde gi njékka lekk,

Nebukatnecar buuru Babilon topp ca, seeñu yax ya.»

18 Moo tax Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoor yi ne:

«Maa ngii di dikkal buuru Babilon ak waa réewam, na ma dikkale woon buurub Asiri.

19 Maa ngii di delloo Israayil parloom, mu dellu di fore àllub Karmel ak Basan, di regge tundi Efrayim ak Galàdd.

20 Su bés baa, ci yooyu fan,»

kàddug Aji Sax jee,

«dees na seet fi Israayil lu ñaaw, te du fi am; fi Yuda it, deesu fi gis bàkkaar.

Maay jéggal moos ndes wi ma fi saxal.

21 «Songleen réewum Meratayim ak waa Pekodd*, reyleen leen, faagaagal lépp lu ñu bàyyi gannaaw.»

Kàddug Aji Sax jee.

«Defleen mboolem li ma leen sant.

22 Coowal xaree ngi fi réew mi, ak rajaxoo ju réy.

23 Babilon, réew mi daan wàkk mboolem àddina, tey mu dammatoo ba rajaxoo nii, dib gent ci biir xeet yi!

24 Babilon, maa la fiir, nga tancu te yéguloo! Dañu laa gis, ne la taral, yaa dëkk Aji Sax ji,

25 Aji Sax ji ubbi na waxandey xareem, mer, génney gannaayam.

Liggéeyu Boroom bee, Aji Sax ji Boroom gàngoor yi,

* **50.21 réewum Meratayim ak waa Pekodd**, ci Babilon lañu bökk.

foofa ca réewum Babilon.

²⁶ Songeleen ko fu ne,
dàjji ay sàqam, jal-jalee.
Faagaagalleen lépp, ba du dese dara.

²⁷ Jamleen seen jàmbaraari yëkk yépp;
nañu dem ca rendikaay ba.

Wóoy, ngalla ñoom!

Seen bés taxaw na moos,
di seen àppu mbugal.

²⁸ Baatu daw-làqu yu rëcc a ngoog,
bawoo réewum Babilon,
di yeggesi waa Siyon
mbugalum Aji Sax ji sunu Yàlla,
mbugal mi kèram waral.

²⁹ Wooleen fittkatoo fittkat fi kaw Babilon,
mboolem kuy tàwwi xalaaki fitt.

Gawleen ko, bu kenn rëcc.

Feyleen koy jëfam,

def ko ni mu def moroomam.

Babilon a jaay reewande Aji Sax ji,
Yàlla Aji Sell ji séddoo Israayil.

³⁰ Moo tax bés sub keroog
goneem yu góor di daanu ci ay péncam,
niti xareem yépp ne muut.»

Kàddug Aji Sax jee.

³¹ «Yaw Babilon mu danñiiral mi, maa ngii fi sa
kaw.»

Kàddug Boroom bi Aji Sax jee, Boroom gàngoori
xare yi.

«Sa bés déy taxaw na,
di àpp bi ma la wara mbugale.

³² Ku danñiiral keey tërëf, fëlëñu,
te du am ku ko yékkati.

Maay jafal ay dëkkam,
sawara wa xoyom lépp lu ko wër.»

³³ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Bànni Israayil ak Yuda, ñépp lañu nootandoo.
Ñi leen jàpp ñépp jaay leen doole,
bañ leena ba.

³⁴ Waaye seen jotkat a am doole,
te mooy Aji Sax ji Boroom gàngoor yi.
Moo leen di layool seen layoo,
ngir jàqal réewum Babilon,
jàmmal waa àddina yi ci des.

³⁵ «Saamar ci kaw waa Babilon!»
Kàddug Aji Sax jee.

«Saamar ci kaw waa Babilon
aki kàngamam aki kaanjam.

³⁶ Saamar ci kaw kebetukati diine yi,
ba seenug ndof feeñ.
Saamar ci kaw jàmbaaram,
ñu ne yàcc.

³⁷ Saamar ci kaw fas ak watiiram,
ak mboolem niti njaxasaan ñi mu fat,
ba ñu mel niy jigéen.
Saamar ci kaw dencam, ñu sèxëtoo.

³⁸ Maral ci kaw waltanam, mu ñiis;
mii réew mu nit ñiy jaamoo jëmmi tuur,
ñooy say ndax seen tuur yu ñàng yooyu.

³⁹ Moo tax ay ndundati màndiŋ ak rabi àll a koy
këroo,
bànjóoli dëkke ko,
kenn dootu fa desati,
kenn dootu fa dëkk mukkk ba fàww.

⁴⁰ Mu mel ni ba Yàlla tasee Sodom ak Gomor,
tasaale la ko wër.»

Kàddug Aji Sax jee.
«Nit du fa dëkkati,
doom aadama du fa dalati.

⁴¹ «Aw askan a ngii, bàyyikoo bëj-gànnar,
xeet wu mag lañuy doon, buur yu bare,
sàqee fa cati àddina.

⁴² Yeen waa Babilon, réew mu taaru mi,
fitt aku xeej la ñooñuy ñabb,
néeg lool, duñu yërëm,
seen coow ni riirum géej,
ñu war seeni fas, rëpptaal,
làng-déral leen ni benn bopp ngir xare.

⁴³ Buuru Babilon dégg riir ma,
loxo ya yoqi, njàqare ne ko taral,
mu jàq ni kuy matu.

⁴⁴ Maa ngii, di fëlle gottub Yurdan ni gaynde,
wuti mbooy gu naat.

Xef ak xippi déy, ma fëxale fa ñépp,
ba tabb fa ki ma tànn.

Ana moos ku mel ni man,
ku am sañ-sañ ci man?

Ana njiit luy taxaw fi sama kanam?

⁴⁵ Kon dégluleen pexe mi Aji Sax ji waajal Babilon,
mébét yi mu mébétaal réewum Kaldeen ñooñu!
Na leen wóor ne deesul wommat seen gàtt yu
ndaw, yóbbu,

ba yàq parlu ma yaxeet.

⁴⁶ Bu ñuy nangu Babilon,
riir ma day jolli ba riiral suuf,
seeni yuux àkki fa biir xeeti jàmbur ya.»

51

¹ Aji Sax ji dafa wax ne:

«Maa ngii di yebal ngelawal yàqkat fi kaw Babilon,
fi kaw waa Lew Kamay gii*,

² Maay yónnee Babilon ay beeskat
yu ko bees, tonni réew ma, ba mu set.
Keroog bésu safaan ba déy,
fu ne lañu koy songe.

³ Buleen leen may fu ñu taxaweek seen kiiraay, di
fitte;

buleen ñéeblu seeni waxambaane,
faagaagalleen seen gàngoor gépp.

⁴ Ñii dee, ne wetar réewum Babilon;
ñee gaañu, ne lasar ca mbedd ya.

⁵ Israayil ak Yuda ñàkkuñu seen Yàlla,
Aji Sax ji Boroom gàngoor yi,
te réewum Babilon fees naaki moy
yu ñu moy Yàlla Aji Sell ji séddoo Israayil.

⁶ «Yeen gan ñi, génnleen Babilon,
ku ne rawaleji sa bakkan.
Buleen ñaawtéefu jàmbur sàankaale;
lii àppu mbugal la bu Aji Sax ji matal;
seen añ la, bu mu leen añale.

⁷ Aji Sax jee yor Babilon ci loxoom, muy kaasu
wurus bu def xadaru xeet ya,
di màndal mboolem àddina;
xeet ya naan ca,
ba tax ñuy say.

⁸ Teewul Babilon jekki daanu, tasaaroo.
Jooyleen ko,
dàmp ko, seral mititam,

* **51.1 Lew Kamay:** li muy tekki ci làkku ebrë mooy «xolu noon yi»,
di turu kumpa wu bànni Israayil daan woowe waa Babilon.

jombul mu wér.»

Gan ñaay wax

⁹ Bu nu sañoon faj Babilon, mu wér,
waaye wérul.

Nan ko ba te dem,

ku ne ñibbim réewam.

Àtteb Babilon kat àgg na asamaan,

àkki na fa kaw niir ya.

Bànni Israayil ay wax

¹⁰ Aji Sax ji jox na nu dëgg.

Nanu yeggeji waa Siyon

jaloorey Aji Sax ji, sunu Yàlla.

Yàllaay wax

¹¹ «Nàmmleen fitt yi, feesale mbar yi!

Aji Sax ji xabtal na buuri Medd fi kaw Babilon,
nar koo tas.

Lii mbugalu Aji Sax jee,

mbugal mi këram waral.

¹² Yékkatilleen tatay Babilon raayab xare,

yokkleen wattukat yi,

taxawal leen fa ñuy wattoo,

te waajal tērukat yi.

Aji Sax ji def na li mu waxoon

ne dina ko def waa Babilon.

¹³ Yeen ñi dëkke weti ndox yu ne xéew,

seen alal ne xéew,

seen muj taxaw na,

seen buumu bakkan dog na.

¹⁴ Aji Sax ji Boroom gàngoor yi giñ na ci boppam:

Maa leen di same ay nit niy njééréer,

ñu xaacu, song leen.»

Cant, ñeel ki bind lépp

¹⁵ Suuf, Aji Sax jee ko sàkke kàttanam;

dun bi, mu sampem xelam;
asamaan, mu lale xam-xamam.

¹⁶ Bu àddoo, ndoxum asamaan riir;
mu yéegey niir fa cati àddina,
riddee ngelaw fa dencam ya,
daldi melax, taw.

¹⁷ Nitoo nit dim sanax, sore xam-xam,
te képp kuy tëgg sa jëmmu tuur, yaa aña gacce.
Sa jëmmi weñ ji nga xelli, di neenug neen,
noowug bakkan, tus!

¹⁸ Cóolóolu neen, liggéeyu caaxaan;
bu bésam taxawee, mu sàнку.

¹⁹ Ki séddoo Yanqóoba déy wuute naak yii caaxaan.
Kee bind lépp,
bind giir gi mu séddoo.

Kookooy Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi!

Yàllaay wax

²⁰ «Yaw Babilon, yaa doon sama wàкku,
sama marto biy sama ngàннаay,
ma di la dóore xeet yi,
rajaxee la réew yi,

²¹ dóore la fas ak gawaram,
dóore la watiir ak dawalkatam,

²² dóore la góor ak jigéen,
dóore la mag ak ndaw,
dóore la waxambaaneekub janq,

²³ dóore la sàmm ak géttam,
dóore la beykat ak nag ya mu lëkkale,
dóore la kàngam ak jawriñ.

²⁴ Waaye mboolem lu Babilon ak waa réew mépp
def ci Siyon,
maa leen koy fey, ngeen di gis, yeen Yudeen ñi.»
Kàddug Aji Sax jee.

25 «Maa ngii déy, fi sa kaw, yaw Babilon, ponkalum
yàqkat bi,»

kàddug Aji Sax jee,

«yaw miy yàq àddina sépp.

Maay tàllal sama loxo fi sa kaw,

taxaŋe la fa kaw doj ya,

def la ponkalum jalu dóomu-taal.

26 Deesul seppée fi yaw doju koñu tabax bi,

mbaa doju tabax wu bokk ci fondmaa,

nde gent ngay doon ba fàww.»

Kàddug Aji Sax jee.

27 «Yékkatileenub raaya fi réew mi

te wal ay bufta, yégal xeet yi xare.

Dajaleleen xeet yi fi kaw Babilon,

te xabtal fi kawam réew yii:

Araraat ak Minni ak Askenas.

Tabballeen ko njiitu xare mu ko song,

indil koy fas yu saf ndiiraani njéerér.

28 Dajaleleen xeet yi fi kaw Babilon,

wooleen buuri Medd ak kàngam ya

ak jawriñ ñaak mboolem réew mu ñu moom.

29 Suuf a fuddu, wañaaru,

mébéti Aji Sax jeey sotalal Babilon,

ngir réew ma dib gent bu kenn nekkul.

30 Jambaari Babilon xareetuñu,

ña nga des ca seeni tata,

doole ñiis, ñu mel niy jigéen.

Bunti dëkk bi dàjjiku, kër ya jàpp.

31 Xélukat dab xélukat;

ndaw jottali ndaw xibaar

bu ñu yeggeji buuru Babilon, ne ko

nangu nañu dëkkam ba wetoo wet,

32 nangu jàllukaayi dex ya,

taal barax ya,
xarekat ya raj-rajloo.

³³ Aji Sax ji Yàllay Israayil, Boroom gàngoori xare yi
déy dafa wax ne:

Ñu ngi dëggaate Babilon mu taaru mi,
ni ñuy dëggaatee dàgga ju ñuy bàccesi.
Balaa yàgg ngóobu Babilon taxaw.»

Yerusalem ay wax

³⁴ Buuru Babilon warax na ma.

Da maa muucu,
ñiit ma, ba ma set ni ndab.
Da maa modd ni ninki-nanka,
sole kollam li gën ci man,
yàbbi la ca des.

³⁵ Waa Siyon ne: «Yal na sama yàpp ak sama coono
topp Babilon.»

Yerusalem ne: «Yal na sama deret topp waa Ba-
bilon!»

³⁶ Aji Sax ji nag dafa wax ne:

«Maa ngii di leen layool seen layoo,
ba feyul leen.

Maay ñeeral gééjam,
ñiisal am walam,

³⁷ Babilon def jali doj,
di paxum till,
di gent bu ñuy muslu,
kenn du ko dëkke.

³⁸ Ñu ngi ñarandoo niy gaynde,
di xiiroo ni gaynde yu ndaw.

³⁹ Ñu tàng bay bëgga dee,
ma may leen ñu naan a naan,
màndal leen, ñu mana xawaare,
tëdd nelaw nelaw yuy wéy abadan,

duñu yewwooti.»

Kàddug Aji Sax jee.

⁴⁰ Aji Sax ji nee: «Maa leen di wommat
niy xar ba ca rendikaay ba,
ñu mel niy kuuy aki sikket.

Ngalla Babilon

⁴¹ «Āa! Ana nees mana nangoo Sesag†?
Nees mana tege loxo ki àddina sépp di kañ?
Ana nu Babilon mana gente fi digg xeet yi?

⁴² Géej ay mëdd Babilon,
mu sàngoo gannaxam yu jallaañoo,

⁴³ ay dëkkam gentel,
réew mi ne seren, di ndànd-foyfoy,
kenn du ko dëkke,
doom aadama du fa jaare.

⁴⁴ Maay dikke mbugal Bel,
tuur mi ci Babilon,
yàbbiloo kob lancam.
Xeet yi noppee defum wal, wuti ko,
tatay Babilon it màbb.

⁴⁵ Yeen sama ñoñ, génnleen fi seen biir,
na ku ne rawale sa bakkan,
ba mucc tàngooru sànjum Aji Sax ji.

⁴⁶ Bu seen fit rëcc,
ngeen di tiit xibaar yi ñuy yéene ci réew mi:
ren yéene jib,
dewén yéene jibati,
fitna law ci réew mi,
njiit ne njiit dann.

⁴⁷ Kon ay bés a ngii di ñëw,
yu may dikke mbugal tuuri Babilon,

† **51.41** *Sesag* turu kumpa la, di Babilon ba tey.

réew mépp torox,
ña ñu bóom ñépp wetaroo fa biir.
48 Su boobaa asamaan ak suuf
ak mboolem li ci biiram
sarxolleendoo, di bége li dal Babilon.
Běj-gànnar kay la yàqkat yay bawoo.»
Kàddug Aji Sax jee.

Yeremeey wax

49 Waa Babilon it dinañu daanu
ngir waa Israayil ñi ñu bóom,
ba ñu yem ak mboolem waa àddina yi ñu bóom,
te ñu daanu ndax Babilon.

50 Ée yeen ñi récc saamar,
buleen taxaw, demleen,
di fàttalikoo Aji Sax ji fu sore,
tey bàyyi xel Yerusalem.

Bànni Israayil ay wax

51 Nooka rus ci saaga yi nu dégg,
ak gâce gi nu sèlmoo
ndax doxandéem yi dugg
ci biir béreb yu sell yi ci kër Aji Sax ji.

Yàllaay wax

52 «Moo tax, bés a ngii di ñëw,»
kàddug Aji Sax jee,
«maay dikke mbugal seen jëmme tuur yi, ñoom,
ñi ñu jam di binnee fi réew mi mépp.

53 Su Babilon yéegoon asamaan,
dàbbali fa tata ju ne kekk sax,
du tee ay yàqkat bawoo fi man, dal ci kawam.»
Kàddug Aji Sax jee.

Yeremeey wax

54 Yuuxi njàqare fa Babilon,
réewum Kaldeen ñooñaa toj ba tojatoo.

55 Aji Sax jee niy yàqatee Babilon,
tukkal fa riir mu réy.
Gàngoori noon yaa ngay buur ni gannaxi géej,
seen riirum kàddu jolli.

56 Yàqkat déy dikkal na Babilon,
jàpp ay jàmbaaram,
dammatey fittam.
Aji Sax ji déy mooy Yàlla jiy yoole,
di fey pey gu mat sèkk.

57 Mu ne: «Maay màndal seeni kilifaak seeni kaan
ak seeni kàngam ak seeni jawriñ ak seeni jàmbaar,
ñu tëdd nelaw nelaw yuy wéy abadan,
duñu yewwooti.»

Kàddug Buur a, Aji Sax ji Boroom gàngoor yi.

58 Aji Sax ji Boroom gàngoor yi dafa wax ne:
«Tatay Babilon yu mag yi
dees koy màbb a màbb;
bunt yu kawé ya lakk ba jeex.
Xeet yee ñaq ci neen,
waaso yee sawara sonnal leen.»

Yeremi santaane na misaal

59 Ndigal yii ñooy ndigal yi Yonent Yàlla Yeremi
jox Seraya doomu Nerya doomu Maxseya, ba mu
àndee ak Buur Cedesyas ca Babilon ca ñeenteelu atu
nguuram. Seraya moo doon bèkk-néegam.

60 Fekk na Yeremi bind cib téere bu ñu taxañ
mboolem safaan yiy dikkal Babilon, di mboolem
mbir yooyu jëm ci Babilon.

61 Yeremi sant Seraya, ne ko: «Boo àggee Babilon,
fexeel ba biral kàddu yii yépp.

⁶² Te nga wax ne: “Aji Sax ji, yaw déy, yaa xamle ne dëkk bii dina tas, dara du ci dëkkati, du doom aadama, du rab. Ab gent lay doon ba fàww.”

⁶³ Boo jàngee téere bu ñu taxañ bii ba noppi, nanga ci takk aw xeer, sànni ko ci biir dexe Efraat.

⁶⁴ Su ko defee nga ne: “Nii la Babilon di diige te du jógati ndax safaan bi may wàcce fi seen kaw, ba ñu sonn.”» Fii la kàdduy Yeremi yem.

Kàdduy ndollent a ngii

52

(Saar 52.1-34)

¹ Ñaar fukki at ak benn la Cedesyas amoon ba muy falu buur, te fukki at ak benn la nguuru fa Yerusalem. Yaayam mooy Amutal doomu Yeremi* ma cosaanoo Libna.

² Muy def li Aji Sax ji ñaawlu, mboolem noonee ko Yoyakim defe woon.

³ Merum Aji Sax ji nag dikkal Yerusalem ak Yuda, ba mu mujj xalab leen.

Gannaaw gi, Cedesyas fippu buuru Babilon.

⁴ Ba Cedesyas tolloo ci juróom ñeenteelu atu nguuram, fukki fan ca fukkeelu weeram, ca la Nebukatnecar buuru Babilon ànd ak gàngooru xareem gépp ci kaw Yerusalem. Ñu dal fa janook Yerusalem, yékkati gawukaay, wërle ko.

⁵ Dëkk ba gawe, ba keroog Cedesyas tollu ci fukkeelu atu nguuram ak benn.

⁶ Keroog juróom ñeenti fan ca ñeenteelu weer wa, xiif ba tar lool ca biir dëkk ba, ba waa réew ma amatuñu ab dund.

* **52.1 Yeremi** mii boddul ak Yonent Yàlla Yeremi.

⁷ Xarekati Yuda ya génng guddi daw. Fekk na waa Babilon gaw dëkk ba. Teewul ñu rëcc, jaare ca bunt ba ca diggante ñaari tata ya, ca wetu tóokëru buur. Ñu daldi wuti yoonu xuru dexu Yurdan.

⁸ Waa Babilon nag topp Buur Cedesyas, ba dab ko ca jooru Yeriko. Fekk mbooloom xareem mépp tasaaroo, wacc ko.

⁹ Ñu jàpp ko, yóbbu ca buuru Babilon ca dëkk ba ñuy wax Ribla ca réewum Amat. Nebukatnecar dogal fa àtteem.

¹⁰ Buuru Babilon daa rendi doomi Cedesyas yu góor, muy gis, mu rendiwaale mboolem kàngami Yuda, ca Ribla.

¹¹ Gannaaw loolu mu tuur bëti Cedesyas, ba noppi jénge ko jéngi xàñar, yóbbu ko Babilon, tēj ko fa, ba keroog bés ba mu deewee.

¹² Ba Nebukatnecar buuru Babilon tolloo ci fuk-keelu atu nguuram ak juróom ñeent, ba am fukki fan ca juróomeelu weeru at ma, ca la bëkk-néegu buuru Babilon, Nebusaradan njiitu dag ya, dugg Yerusalem.

¹³ Mu taal kër Aji Sax ji, taal kër buur, ak kəri Yerusalem gépp, boole ca kəri boroom barke ya.

¹⁴ Gàngooru Babilon gépp daldi ànd ak njiital dagi buur, ñu màbb tata ya wër Yerusalem.

¹⁵ Gannaaw gi, ñenn ci baadoolo yi ak ña nekkoon ca dëkk ba, ba booba, ak ña jébbaloon seen bopp buuru Babilon, ak ña desoon ca liggéeykat ya, Nebusaradan njiital dagi buur boole leen yóbbu ngàllo.

¹⁶ Ñenn ca baadooloy réew ma nag, Nebusaradan njiital dag ya bàyyi leen fa, ñuy liggéey tóokëri reseñ yaak tool ya.

17 Ci biir loolu kenuy xàñar ya bokkoon ca kër Aji Sax ji, ak rootukaay yaak mbalkam xàñar ma woon ca kër Aji Sax ji, waa Babilon toj lépp, boole xàñar jépp yóbbu Babilon.

18 Ñu yóbbaaale mboolem ndabi xàñar yi ñuy liggéeye ci kër Aji Sax ji: ndabi tibtukaayu dóom, ak ñiitukaay yi ak ñiimi feyukaayi làmp yi, ak ndab yiy def deretu sarax yi, ak and yu ndaw yi, ak mboolem jumptukaayi xàñar yi ñuy sarxalee.

19 Njiital dag ya yóbbaaale ndab yu ndaw yaak and yaak ndab yiy def deretu sarax, ak ndab yiy def dóom, ak tegukaayi làmp yaak and yu ndaw yaak kelli tuurukaay ya. Lu ciy wurus, mu ber, lu ciy xaaalis, mu ber.

20 Ñaari kenu yooyu ak mbalka maak fukki nag ak ñaar ya ko yenu, ak rootukaay ya, lépp di xàñar bu Buur Suleymaan defaraloon kër Aji Sax ji, ma-neesula takk diisaay ba.

21 Kenu yi, gu ci nekk am na taxawaayu fukki xasab† ak juróom ñett te fukki xasab ak ñaar a koy ub. Mu def pax ca biir te dëllaayu weñ ga di ñeenti baaraam.

22 Kenu gu ci nekk ponkub xàñar a ca tege, taxawaayu ponk bi di juróomi xasab, ab caaxub xàñar wodd ko, ànd ak doomi gërënaati xàñar. Ñaari kenu yépp noonu, ànd aki gërënaat.

23 Gërënaat yi juróom ñeent fukk laak juróom benn, wet gu nekk, boo ci boolee ya ca cat ya, muy téeméer yu ub caax ba.

† 52.21 **xasab** mooy guddaayu loxo, diggante catu baaraamu digg ak conc, di ñeent fukki sàntimet ak juróom.

²⁴ Ci kaw loolu njiital dag ya jàpp Seraya sarxalkat bu mag ba, ak Sofoni sarxalkat ba ca topp, ak ñetti dagi bunt kër Aji Sax ja.

²⁵ Biir dëkk ba nag, mu jële fa benn njiitu xare, ak juróom ñaari niti dëkk ba ñu sës ci Buur, ak bindkatub njiital xare ba sasoo bind xarekat yi, ak juróom benn fukki Yudeen ñu mu fekk ca biir dëkk ba.

²⁶ Ba mu ko defee Nebusaradan, njiital dagi buur, boole leen yóbbu ca buuru Babilon ca Ribla.

²⁷ Buuru Babilon nag réy leen foofa ca Ribla, ca réewum Amat. Noonu la waa Yuda génne seen réew, dem ngàllo.

²⁸ Lii mooy limu nit ñi Nebukatnecar toxal: ñetti junniy Yudeen ak ñaar fukk ak ñett (3 023), loolu yemook juróom ñaareelu atu nguuram,

²⁹ ak juróom ñetti téeméer ak fanweer ak ñaar (832), loolu yemook fukkeelu atu nguuram ak juróom ñett,

³⁰ ak juróom ñaari téeméer ak ñeent fukk ak juróom (745) yu Nebusaradan njiital dag ya, toxal. Loolu yemook ñaar fukkeelu at maak ñett ci nguurug Nebukatnecar. Ñi ñu toxal ñépp di ñeenti junni ak juróom benni téeméer (4 600).

³¹ Yóbbu nañu Yoyakin buurub Yuda ngàllo ba mu am fanweeri at ak juróom ñaar, Ewil Merodag doora falu buur ca Babilon. At mooma, fukkeelu weer waak ñaar, ñaar fukki fan ak juróom ca weer wa, ca la Ewil Merodag siggil Yoyakin buurub Yuda, daldi koy tijji.

³² Ci biir loolu mu wax ak moom lu rafet, jox ko cér bu sut cér ba mu jox yeneen buur ya mu

bokkaloon nekk surga ca Babilon.

³³ Yoyakin nag teqalikook yérey kaso ya, ba noppi ñu may ko muy bokk ak Buur ndab giiru dundam.

³⁴ Ci biir loolu ñu dogal ko njëlam lu sax dàkk, di bàyyikoo ci buuru Babilon bés bu jot, giiru dundam, ba keroog muy dee.

Kàddug Yàlla
The Holy Bible in the Wolof language of Senegal,
translated by La Mission Baptiste du Sénégal
La Sainte Bible en langue wolof du Sénégal, traduite
par La Mission Baptiste du Sénégal

copyright © 2025 La Mission Baptiste du Sénégal

Language: Wolof

Cette œuvre est mise à disposition sous licence Creative Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

¶ Vous n'êtes pas autorisé à :

Partager – copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats. L'Offrant ne peut retirer les autorisations concédées par la licence tant que vous appliquez les termes de cette licence.

Attribution – Vous devez créer un lien vers la licence et indiquer si des modifications ont été effectuées ; l'Œuvre. Vous devez indiquer ces informations par tous les moyens raisonnables, sans toutefois suggérer que l'Offrant vous soutient ou soutient la faccedil;on dont vous avez utilisé son Œuvre.

Pas d'Utilisation Commerciale – Vous n'êtes pas autorisé à ; faire un usage commercial de cette Œuvre, tout ou partie du matériel la composant.

Pas de modifications – Dans le cas où vous effectuez un remix, que vous transformez, ou créez ; partir du matériel composant l'Œuvre originale, vous n'êtes pas autorisé à ; distribuer ou mettre à disposition l'Œuvre modifiée.

Pas de restrictions complémentaires – Vous n'êtes pas autorisé à ; appliquer des conditions légales ou des mesures techniques qui restreindraient légalement autrui ; utiliser l'Œuvre dans les conditions décrites par la licence.

C'est un résumé ; (et non pas un substitut) de la licence. Pour voir une copie de cette licence, cliquez ici.

La Mission Baptiste du Sénégal a le plaisir de vous autoriser à ; utiliser toute portion tirée des Écritures

qui sont disponibles sur [http:// biblewolof.com](http://biblewolof.com) et sur ces appli (l'&ouillevre), sous réserve que le crédit nous soit reconnu par écrit, avec la mention du nom de notre organisation (voir plus loin). Mais on ne peut la modifier de quelque façon que ce soit, ni l'’utiliser à des fins commerciales, c'’est à dire, de telles ressources ne peuvent être vendues à un prix supérieur au coût de la reproduction.

Cette licence n'’autorise pas un mixage combinant les écritures en wolof avec vos propres ressources traduites en wolof. Si vous désirez faire un mixage, vous devez en obtenir l'’autorisation, et pour cela nous exigeons un échantillon de traduction pour une préalable approbation de notre part. En effet des ressources mal traduites portent préjudice à la créditibilité des écritures.

De même, s'’il s'’agit d'’enregistrements des écritures, nous exigeons des échantillons de la matière enregistrée, pour approbation préalable de notre part. En effet des voix marquées d'’accent pourraient être dommageables à la créditibilité des écritures.

Pour demander la permission de faire quoi que ce soit en dehors du cadre de cette licence, contactez-nous.

Voici les déclarations de copyright à inclure dans l'&ouillevre:

Écriture extraite de (s'’il s'’agit d'’une portion de livre)

Suivi de:

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Vous pouvez aussi utiliser une forme abrégée:

(Nom du livre abrégé) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

La politique de confidentialité se trouve ici.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

 You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

NonCommercial — You may not use the material for commercial purposes.

NoDerivatives — If you remix, transform, or build upon the material, you may not distribute the modified material.

No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license. To view a copy of this license, click here.

La Mission Baptiste du Sénégal is pleased to give you permission to use any of the scriptures on <http://biblewolof.com> and in these apps (hereafter referred to as the Work) as long as you give credit to MBS with a copyright notice, and you do not modify or mix the work, and do not sell materials at a price over the cost of reproduction.

In other words, you may download the Work and share it with others as long as you credit us, but you can’t change the Work in any way or use it commercially (for profit).

If we give you permission to do a re-mix (combining the scriptures in wolof with your own materials translated in wolof), we will ask for a sample translation or audio recording to approve first, before any distribution. Materials badly translated and voices with a foreign accent impair the credibility of the scriptures.

To ask permission to do anything outside the scope of this license, contact us.

Here are copyright statements to include with the work :

Scripture citations taken from(if it's only a portion of a book) followed by

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Or you may use a shortened form:

(Name of the book) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

You can read our [privacy policy](#) here.

Liggéey bii turu sañ-sañu jëfandikoom di « Creative Commons BY-NC-ND 4.0 » ; maye na ku ko yeb,

fépp ci àddina, ci kaw way jefandiku ji wàccoo ak yii ndigal: BY = SM (dees na Seedeel boroom Moomeelam); NC = AJ (Amul Jaay); ND = AS (Amul Soppi). Ku bëgga gis sottib sañsañu jëfandikoo bi, seet ko fii.

▢ Mission Baptiste du Sénégal am na mbégtey may leen ngeen yeb, ak sotti, ak wasaare lu mu mana doon ci Kàddug Yàlla gi ci <http://biblewolof.com>, ak ci appli yii, ci kaw ngeen seedeel nu sunu moomeel (seetal ci suuf). Waaye dungen ci mana soppi lenn, ak nu coppite ga mana tëdde, te ngeen bañcee jaaye lenn ci njëg gu wees li leen sottib mbind mi dikke.

Su dee lu ngeen raxe (muy seen liggéeyu bopp bu ngeen tekki ci wolof, boole ko ak lenni kàddug Yàlla gi ci wolof), ba bëgg koo sotti ngir wasaare ko, war ngeen cee jëkka am sunu ndigal, te jox nu ci seenub tekki, lu tuut lu nu ko mana natte ba mu doy nu, ndax jomtukaay yu tekki bi awul yoon gàkkaal na Mbind mu sell mi. Jokkoolen ak nun, ngir sàkku ndigalu def lu mu mana doon, lu wees kemu sañsañu jëfoo.

Ba tey su dee lu ngeen jukkee ci kàddug Yàlla gi, ba def ko ay dégtal yu ngeen taataan, bëgg nanu ngeen sàkkaal nu ci seenub taataan, lu tuut lu nu mana natte baat yi ba mu doy nu, ndax baat yu seen làmmiñu boroom taq itam, gàkkaal na ab liggéey.

Yii kàddu la sañsañu jëfoo tege, te warees koo boole ci liggéey bi:

Ci………… lanu ko jukkee, (su dee ab dogu téere doŋŋ)

Kàddug Yàlla gi © 2025 MBS

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

Manees naa jëfandikoo itam ab gàttaalub turu téere bi :

(Turu gàttaal téere bi) **2025 MBS (NINEA: 20215410C9)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fr>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

clxxx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025

d0698bf2-fb52-5f39-9542-2e2eeaf3c516